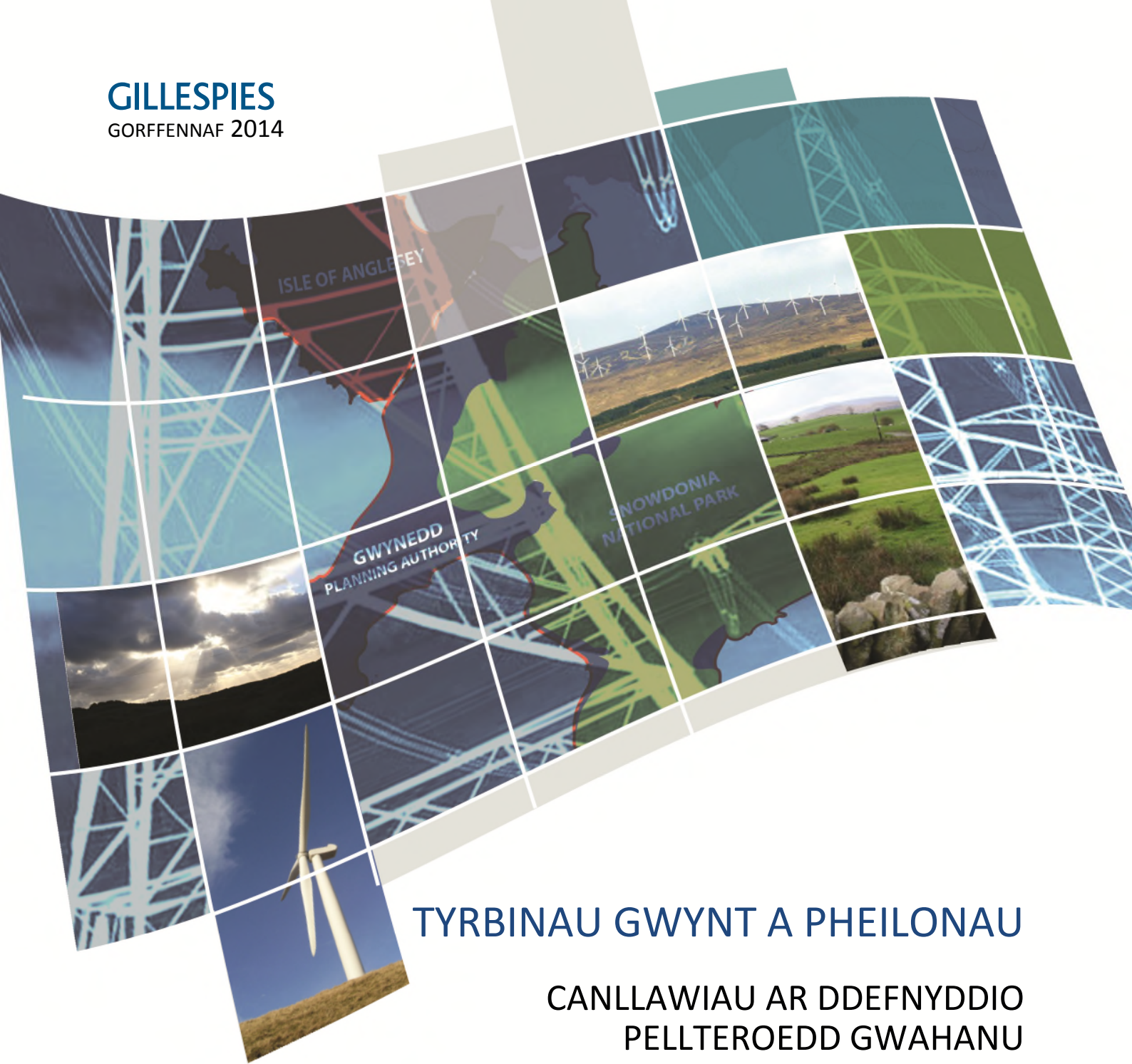

TYRBINAU GWYNT A PHEILONAU

CANLLAWIAU AR DDEFNYDDIO
PELLTEROEDD GWAHANU
O EIDDO PRESWYL

ADRODDIAD TERFYNOL

CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

1	15.07.14	RD	SG	Terfynol	Tabl 5.1 – uchder y band wedi'i newid i 100.01 – 150 m ac ychwanegu pellter trothwy	
DIW- YG	DYDDIAD	GAN	GWIRI- WYD	STATWS	RHESYMAU DROS DDIWYGIO/SYLWADAU	
DECHREUWR GILLESPIES LLP						DIWYGIAD Terfynol.1

Cynnwys

Tudalen.

ADRAN 1 : CYFLWYNIAD	1
ADRAN 2 : Y SAIL DYSTIOLAETH	4
ADRAN 3 : ASESIAID O'R EFFEITHIAU GWELEDOL	Error! Bookmark n
ADRAN 4 : PROFI PELLTEROEDD AR Y SAFLE	Error! Bookmark n
ADRAN 5 : ARGYMHELLION	19

GEIRFA A THALFYRIADAU	i
-----------------------	---

CYFEIRIADAU	ii
-------------	----

ATODIADAU

Atodiad 1 : Adolygiad Cryno o'r Ddeddfwriaeth, Polisi a Chanllawiau
Atodiad 2 : Adolygiad Cryno o Benderfyniadau Apêl
Atodiad 3 : Ffigyrau Dadansoddi Golygfan
Atodiad 4 : Lluniau Ategol o Olygfannau Peilon
Atodiad 5 : Model Uchder Ymddangosiadol Damcaniaethol
Atodiad 6 : Pellteroedd Trothwy Asesiad Amwynder Gweledol Preswyl

ADRAN 1: CYFLWYNIAD

Mae **Amwynder gweledol preswyl** yn cyfeirio at yr amwynder gweledol sydd gan dai preswyl yn cynnwys eu gerddi. Mae'n dod o dan amwynder preswyl sydd hefyd yn cynnwys agweddau fel sŵn, goleuni a dirgryniad.¹ Wrth wneud penderfyniadau am amwynder gweledol preswyl, mae'n bwysig nodi nad yw newid andwyol sylweddol posibl i olygfa o eiddo yn ei hun yn arwain at niwed sylweddol i amodau byw - mae angen bod cryn dipyn o niwed y tu hwnt i hyn, er enghraifft ymwithgarwch gormodol neu effaith ormesol, i gyfiawnhau gwrthod² neu argymell gwrthod cais cynllunio.

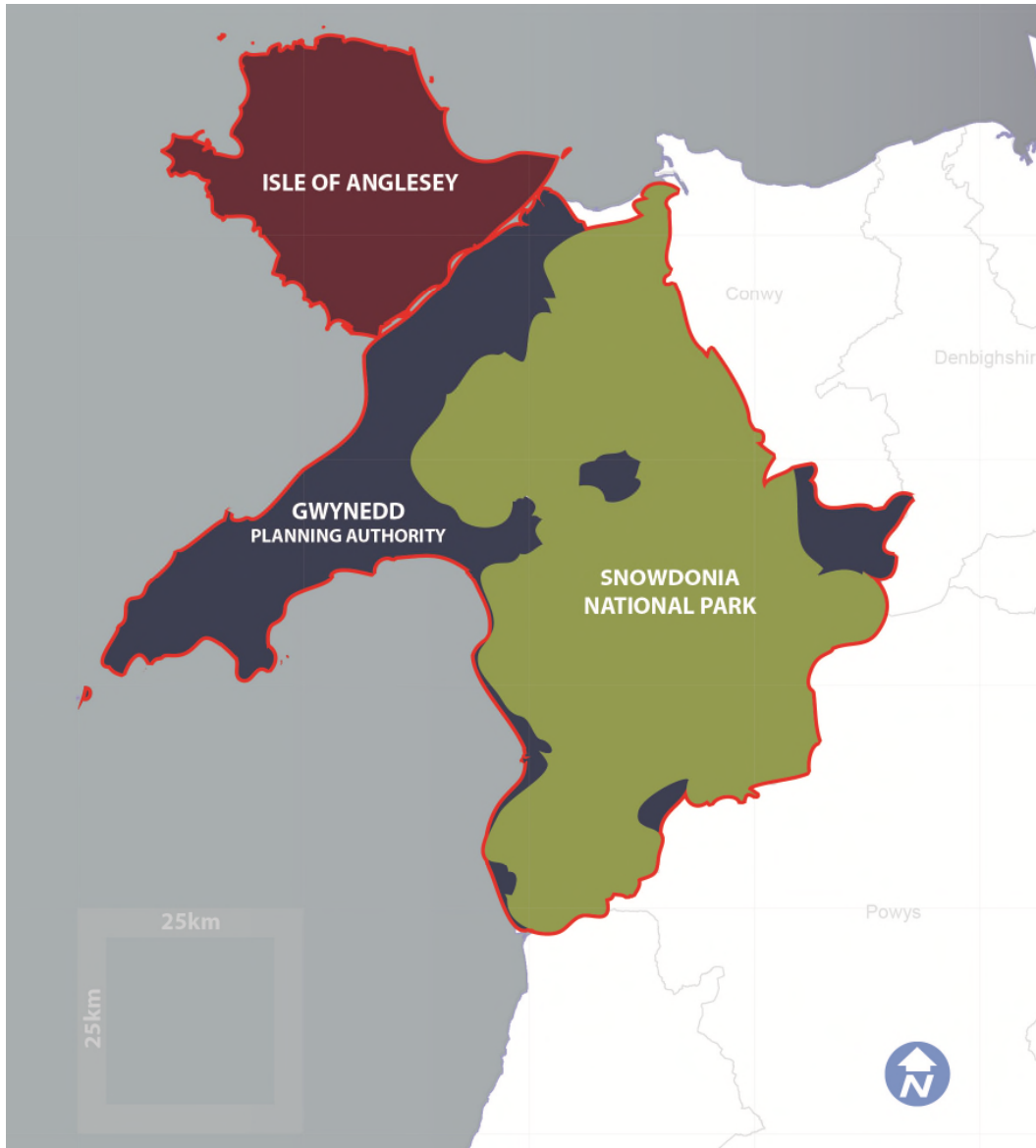
Diben yr Astudiaeth

- 1.1 Comisiynwyd yr astudiaeth hon gan Gyngor Gwynedd, Cyngor Sir Ynys Môn (y Cynghorau) ac Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri ('Awdurdod y Parc') i benderfynu pa mor briodol yw defnyddio isafswm pellteroedd gwahanu rhwng tyrbinau gwynt neu beilonau ac eiddo preswyl, er mwyn gwarchod amwynder gweledol eiddo preswyl.
- 1.2 Mae'r Cynghorau ac Awdurdod y Parc o dan bob math o bwysau sy'n gysylltiedig ag ynni gwynt a datblygu llinellau 400 kV uwchben. Mae cymunedau lleol a Chynghorwyr yn pryderu am effeithiau gweledol posibl tyrbinau gwynt neu beilonau ar olygfeydd o dai preswyl yn ardal yr astudiaeth, fel ag y dangosir yn Ffigur 1.

¹ Mae'r agwedd a gymerir gan arolygwyr yn Lloegr yn cadarnhau, mewn cynllunio, nad oes gan unrhyw unigolyn hawl i olygfa arbennig. Ond gall fod pwynt yn dod, oherwydd agosrwydd, maint a graddfa datblygiad, y byddai eiddo preswyl yn lle mor anneniadol i fyw ynddo fel y dylid gwrthod caniatâd cynllunio. Er mai mater cynllunio yn y pen draw yw asesu a yw newid mewn golygfa yn niweidio amwynder preswyl neu amodau byw yn sylweddol, yn aml mae angen barn ar elfen weledol amwynder preswyl gan bensaer tirwedd fel sail i'r farn gynllunio ac mae hyn yn digwydd fwy a mwy fel rhan o Asesiad ffurfiol o'r Effaith Amgylcheddol (EIA). Nid oes canllawiau wedi'u cyhoeddi sy'n gosod allan y meini prawf ar gyfer penderfynu a yw presenoldeb gweledol datblygiad yn effeithio'n annerbyniol ar amodau byw ai peidio, er bod y pwnc wedi cael ei ystyried mewn nifer o ymchwiliadau cyhoeddus, yn bennaf yn Lloegr.

² Knight R., 'Residential Visual Amenity Assessment: Its Place in EIA', IEMA, cyhoeddwyd gan Environmentalist Online (Gorff. 2012).

Ffigur 1: Ardal yr Astudiaeth

- 1.3 Mae'r astudiaeth yn cynnig sail dystiolaeth i lywio polisïau yng Nghynllun Datblygu Lleol (CDLI) ar y Cyd Gwynedd a Môn sydd ar fin ymddangos ac unrhyw adolygiad polisi yng Nghynllun Datblygu Lleol Eryri; gall hefyd fod yn ystyriaeth gynllunio berthnasol wrth ystyried ceisiadau cynllunio perthnasol yn y cyfnod cyn hynny.

Dull Gweithredu'r Astudiaeth

- 1.4 Nid oes un dull a dderbynnir yn genedlaethol o sefydlu isafswm pellteroedd gwahanu cyffredinol ar gyfer tyrbinau gwynt neu beilonau o eiddo preswyl yn seiliedig ar yr effeithiau gweledol posibl. Fel ag y nodir ym mharagraff 2.6, cyngor Llywodraeth Cymru yw y dylid barnu pob achos yn annibynnol ac yn ôl ei rinweddau ei hun.

- 1.5 Fel man cychwyn i benderfynu a ddylid defnyddio isafswm pellteroedd gwahanu ai peidio, ac os felly, beth ddylai'r rhain fod, cychwynnwyd drwy wneud yr ymchwil desg a dadansoddiad o'r materion, fel a ganlyn:
- Polisi a chanllawiau cynllunio cenedlaethol, rhanbarthol a lleol;
 - Canllawiau cysylltiedig cyfredol eraill;
 - Astudiaethau cymharol; a
 - Phenderfyniadau apeliadau cynllunio (yn cynnwys cysylltu â swyddogion y CDLI ar y cyd ac Awdurdodau Lleol eraill yng Nghymru i nodi penderfyniadau apeliadau cynllunio perthnasol ac unrhyw ddata perthnasol arall y gellid ei ddefnyddio i gefnogi'r astudiaeth).
- 1.6 Dadansoddwyd canlyniadau'r ymchwil pen desg a nodwyd ystod briodol o bellteroedd (er mwyn asesu oddi wrthynt raddfa debygol effeithiau gweledol y tyrbinau gwynt a'r peilonau sy'n bodoli'n barod) er mwyn profi a/neu gefnogi'r ymchwil.
- 1.7 Defnyddiwyd data System Wybodaeth Ddaearyddol (GIS) (a ddarparwyd gan y Cyngorau ac Awdurdod y Parc) i adnabod nifer o leoliadau hygyrch o fewn yr astudiaeth lle y gellid mynd i weld y tyrbinau gwynt a'r peilonau sy'n bodoli'n barod, yn y tirlun. Dewiswyd un enghraifft o bob band uchder ynni gwynt a dau beilon a gwnaed gwaith maes.
- 1.8 Yn dilyn casglu'r data a'r gwaith maes, cyflwynwyd cyfres o argymhellion drafft i'r Grŵp Llywio eu hadolygu a'u trafod cyn i'r adroddiad terfynol gael ei ddrafftio.

Strwythur yr Adroddiad

- 1.9 Mae gweddiill yr adroddiad wedi'i strwythuro fel a ganlyn:

ADRAN 2: Y Sail Dystiolaeth

ADRAN 3: Asesiad o'r Effeithiau Gweledol

ADRAN 4: Pellteroedd Profi ar y Safle

ADRAN 5: Argymhellion

ADRAN 2: Y SAIL DYSTIOLAETH

Adolygu'r Ddeddfwriaeth, Polisi a Chanllawiau

- 2.1 Mae'r tabl a roddir yn Atodiad 1 yn gatalog o'r ymchwil i'r ddeddfwriaeth, y polisi a'r canllawiau perthnasol yn y DU sy'n gysylltiedig â phellteroedd gwahanu rhwng tyrbinau gwynt neu beilonau ac eiddo preswyl fel o fis Ebrill 2014.
- 2.2 Dangosodd yr adolygiad o'r ddeddfwriaeth, polisi a'r canllawiau ar gyfer tyrbinau gwynt yn fuan iawn nad yw sefydlu pellteroedd gwahanu rhwng tyrbinau ac eiddo preswyl o ran amwynder gweledol preswyl yn fater syml. Adlewyrchir hyn yn yr amrywiaeth eang o bellteroedd gwahanu a argymhellir gan ganllawiau cenedlaethol a lleol fel ei gilydd. Yr unig ganllaw cenedlaethol cyfredol ar bellter gwahanu ar gyfer amwynder gweledol yw'r pellter gwahanu 2 km³ a ddefnyddir yn yr Alban. Mae canllawiau cynllunio lleol yn amrywio'n fawr; er enghraifft mae canllawiau ar bellteroedd gwahanu rhwng tyrbinau o tua 20 m - 25 m i flaen y llafn ac eiddo preswyl yn amrywio o 350 m (Cynllun Lleol Milton Keynes) i 1 km (Strategaeth Graidd Wiltshire). Mae'n bwysig nodi fod bandiau uchder/disgrifiadau tyrbinau yn amrywio'n aml mewn canllawiau cenedlaethol a lleol a bod sefydlu isafswm pellteroedd gwahanu weithiau'n ystyried ffactorau eraill fel sŵn a chryndod cysgodion. Mae rhai awdurdodau lleol yn gosod pellteroedd gwahanu cymharol haearnidd o dai preswyl tra bod eraill yn cynnig canllawiau mwy cyffredinol ac yn cydnabod y gall ffactorau fel y dopograffeg a llystyfiant leihau'r effeithiau ar amwynder gweledol preswyl.
- 2.3 Caiff y polisi a'r canllawiau cenedlaethol eu crynhoi yn y paragraffau canlynol.

Y Cyd-destun Polisi a Chanllawiau Cenedlaethol – Tyrbinau Gwynt

- 2.4 Yng **Nghymru** nid oes isafswm pellteroedd gwahanu wedi'u rhagnodi ar hyn o bryd rhwng tyrbinau gwynt arfaethedig ac eiddo preswyl sydd yno'n barod, yn seiliedig ar effeithiau gweledol andwyol posibl. Mae polisi cynllunio cenedlaethol yn mynnu fod polisi a chanllawiau cynllunio lleol yn seiliedig ar dystiolaeth gadarn.
- 2.5 Mae Atodiad D o Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 8: Cynllunio ar gyfer Ynni Adnewyddadwy, yn cynnig methodoleg bosibl i awdurdodau cynllunio lleol gydag Ardaloedd Chwilio Strategol sy'n awgrymu isafswm pellter gwahanu rhwng tyrbinau gwynt ac eiddo preswyl, yn benodol mewn cysylltiad ag **effeithiau sŵn**, fel a ganlyn:

*"Ar hyn o bryd ystyrir fod 500 metr yn bellter gwahanu nodweddiadol rhwng tyrbinau gwynt ac eiddo preswyl er mwyn osgoi effeithiau sŵn annerbyniol. Fodd bynnag, os glywir at hyn yn rhy haearnidd, gall arwain at ganlyniadau ceidwadol ac felly cynghorir rhywfaint o hyblygrwydd."*⁴

³ Pellteroedd gwahanu rhwng cymunedau a ffermydd gwynt

⁴ Paragraff 3.4, Proximity to Residential Dwellings, Annex D of TAN 8 (<http://wales.gov.uk/topics/planning/policy/tans/tan8/?lang=en>)

- 2.6 Cadarnhaodd ymateb Llywodraeth Cymru i'r Pwyllgor Deisebau (Gorffennaf 2012) *'Mae canllawiau Llywodraeth Cymru o ran y pellteroedd gwahanu sydd yn TAN 8 yn ymwneud â chanllawiau methodolegol ar gyfer awdurdodau cynllunio lleol wrth gaboli ffiniau Ardaloedd Chwilio Strategol ac mae'n dal heb ei newid', a dywedodd 'byddem felly'n disgwyl i bellteroedd gwahanu gael eu penderfynu'n lleol yn seiliedig ar asesu effeithiau lleol yn gaeth. Cred Llywodraeth Cymru y gallai isafswm pellter gwahanu caeth fod yn rhwystyr diangen i ddatblygu prosiectau ynni adnewyddadwy yng Nghymru. Buom o'r farn yn gyson mai'r ffordd orau o benderfynu ar fater pellteroedd gwahanu rhwng eiddo preswyl a thyrbinau gwynt yw yn lleol ar sail achos unigol, gan ystyried materion sy'n sensitif yn lleol fel y dopograffeg, cyflymderau a chyfeiriadau'r gwynt yn lleol yn ogystal ag ystyriaeth bwysig yr effeithiau gweledol a chronnol.'*
- 2.7 Mewn ymateb i gwestiwn ysgrifenedig i Gynulliad Cenedlaethol Cymru⁵, cadarnhaodd Jane Davidson (Gweinidog yr Amgylchedd, Cynaliadwyedd a Thai):
- "Mae'r mater yn ymwneud yn llai â phellter nag â'r angen i gyfyngu sŵn o ffermydd gwynt i 5 desibel uwchben sŵn cefndir yn y dydd a'r nos. Gellir archwilio'r pellteroedd gwahanu rhwng tyrbinau gwynt ac eiddo preswyl fel rhan o'r gwaith caboli gan awdurdodau cynllunio lleol ac ar sail achosion unigol, gan ystyried y dopograffeg a'r cyfeiriadedd, pan fo penderfyniadau ar geisiadau cynllunio yn cael eu gwneud.*
- 2.8 Yn **yr Alban**, mae Polisi Cynllunio'r Alban (SPP)⁶ yn darparu'r canllawiau canlynol o safbwynt pellteroedd gwahanu i ffermydd gwynt mewn perthynas ag effeithiau gweledol:
- "Argymhellir pellter gwahanu o hyd at 2km rhwng ardaloedd chwilio a chyrion dinasoedd, trefi a phentrefi er mwyn arwain datblygiadau at y safleoedd mwyaf addas a lleihau'r effaith weledol, ond dylai penderfyniadau ar ddatblygiadau unigol ystyried yr amgylchiadau a'r ddaearyddiaeth leol penodol. Dylai cynlluniau datblygu sylweddoli nad yw bodolaeth y cyfyngiadau hyn ar ddatblygiadau ffermydd gwynt yn gosod cyfyngiad cyffredinol ar ddatblygiad, a dylent fod yn egluro hyd a lled y cyfyngiadau a'r ffactorau y dylid eu delio â nhw'n foddhaol er mwyn galluogi datblygiad i ddigwydd. Ni ddylai awdurdodau cynllunio osod parthau gwarchodaeth ychwanegol o amgylch ardaloedd a ddynodwyd oherwydd gwerth eu tirwedd neu eu treftadaeth naturiol."*
- 2.9 Ymgynghorodd Llywodraeth yr Alban yn ddiweddar ar gynnig i godi'r canllaw pellter gwahanu cymunedol i ffermydd gwynt o "...hyd at 2km" (SPP Chwefror 2010, para 190⁷) i "...hyd at 2.5km" (SSP Drafft ar gyfer Ymgynghori Ebrill 2013, paragraff 218⁸). Yn dilyn ymatebion yr

⁵ Cynulliad Cenedlaethol Cymru, Atebion a roddwyd i Aelodau ar 21 Ionawr 2008, WAQ50841

⁶ Scottish Planning Policy, (Chwefror 2010) <http://www.scotland.gov.uk/Resource/Doc/300760/0093908.pdf> supplemented by online renewables planning advice, Onshore Turbines (Dec 2013) <http://www.scotland.gov.uk/Topics/Built-Environment/planning/National-Planning-Policy/themes/renewables/Onshore>

⁷ Polisi Cynllunio'r Alban, (Chwefror 2010) <http://www.scotland.gov.uk/Resource/Doc/300760/0093908.pdf>

⁸ Draft Scottish Planning Policy for Consultation (Ebrill 2013) - <http://www.scotland.gov.uk/Publications/2013/04/1027/downloads>

ymgyngoriad, comisiynodd Llywodraeth yr Alban ymchwiliad ar bellter gwahanu cymunedol fel sail i'r SPP terfynol⁹. Daeth yr ymchwiliad¹⁰ i'r casgliad fod diffyg tystiolaeth gadarn y tu ôl i'r pellter gwahanu 2 km ond gan ystyried y ffaith fod y cyhoedd yn derbyn hyn, roedd dadl dros gadw'r pellter gwahanu 2 km presennol (gyda diffiniadau cliriach o'r termau perthnasol). Datganodd hefyd mai opsiwn arall fyddai tynnu'r pellter 2 km o'r SPP yn llwyr er y dylid cadw cyfeiriad at effaith weledol fel maen prawf. Mae'r SPP diwygiedig i'w gyhoeddi ym Mehefin 2014.

- 2.10 Mae'r canllawiau a gyhoeddwyd gan *Scottish Natural Heritage*, Asesiad Gweledol Ffermydd Gwynt: Arfer Gorau¹¹ yn datgan "Ni ddylid defnyddio pellter yn fecanistig i ragweld maint¹² mewn golygfan arbennig oherwydd effeithiau posibl ffactorau lliniarol eraill". Fodd bynnag, mae nifer o Awdurdodau Lleol yn darparu canllawiau ar bellteroedd gwahanu i dyrbinau gwynt fel rhan o ddogfennau Canllawiau Cynllunio Atodol.

- 2.11 Yn **Lloegr** nid oes canllawiau pellter gwahanu i dyrbinau gwynt ar hyn o bryd.

Y Cyd-destun Polisi a Chanllawiau Cenedlaethol - Peilonau

- 2.12 Ar hyn o bryd nid oes canllawiau cynllunio wedi'u cyhoeddi o fewn y DU sy'n ymwneud â phellteroedd gwahanu rhwng peilonau ac eiddo preswyl. Ond, mae Rheolau Holford¹³ gyda nodiadau'r NGC (1992) a SHETL (2003) yn cyfeirio at leihau'r effeithiau ar bobl, ardaloedd preswyl ayb. fel a ganlyn:

'a. Osgowch eu cyfeirio yn agos at ardaloedd preswyl cyn belled ag y bo modd ar sail amwynder cyffredinol.

b. Mewn ardaloedd gwledig osgowch cyn belled ag y bo modd arglwyddiaethu dros dai pellennig, ffermydd neu anheddau bychain eraill¹⁴

Rheolau Holford yw'r canllawiau cyfredol y cyfeirir atynt yn y Datganiadau Cynllunio Cenedlaethol ar gyfer Prosiectau Isadeiledd o bwys Cenedlaethol.

⁹ <http://www.scotland.gov.uk/Resource/0044/00441852.pdf>

¹⁰ Ymchwiliad a wnaed gan ClimateXChange a Phrifysgol Dundee, Medi 2013

http://www.climateexchange.org.uk/files/5313/8496/4510/CXC_Report_-_Separation_distances_for_Wind_Farms.pdf

¹¹ Prifysgol Newcastle (2002) Visual Assessment of Windfarms Best Practice. Scottish Natural Heritage Commissioned Report F01AA303A

¹² Mae maint yr effeithiau gweledol yn cyfeirio at nid yn unig raddfa'r newid golygfa (yn cynnwys natur yr olygfa, graddfa'r cyferbyniad gweledol neu'r newidiadau yn y dirwedd a natur yr olygfa) ond hefyd hyd a lled daearyddol yr olygfa (yn cynnwys ongl yr olygfa, y pellter o'r derbynnydd a hyd a lled yr ardal lle byddai'r newidiadau'n weladwy) a hyd a childroadwydd yr effeithiau gweledol.

¹³ Canllawiau a ddefnyddiwyd gan y Grid Cenedlaethol ar gyfer cyfeirio llinellau uwchben newydd, gosodwyd Rheolau Holford yn wreiddiol yn 1959 gan yr Arglwydd Holford. Fe'i hadolygwyd ac ychwanegwyd atynt ac maent yn sail i'r dull o gyfeirio llinellau uwchben newydd.

¹⁴ Nodiadau pellach ar yr eglurhad ar Reol 7 Holford

Adolygiad o Apeliadau a Cheisiadau Cynllunio

- 2.13 Ceir crynodeb o'r ymchwil i apeliadau a cheisiadau cynllunio diweddar yn y DU, mewn cysylltiad ag ynni gwynt a datblygiad llinellau 400 kV uwchben, yn y paragraffau canlynol.

Adolygiad o Apeliadau Cynllunio - Tyrbinau Gwynt

- 2.14 Mae'r tabl a gyflwynir yn Atodiad 2 yn crynhoi'r adolygiadau o nifer o apeliadau cynllunio ar gyfer cynigion am ddatblygiadau ynni gwynt (y rhan fwyaf o'r achosion yn dyddio'n ôl i 2009). Dadansoddwyd pob apêl ysgrifenedig; yn enwedig y testun allweddol a oedd yn gysylltiedig â sylwadau ar amwynder gweledol preswyl a phellteroedd y tyrbinau arfaethedig o'r eiddo preswyl. Mae manylion uchder y tyrbinau a'u pellter o'r eiddo wedi'u cynnwys yn y tabl ynghyd â'r casgliadau/sylwadau yn sgil hynny ar p'un ai y bernid fod yr effaith gyffredinol ar amwynder gweledol preswyl yn annerbyniol ai peidio h.y. **mor annymunol o lethol ac anosgoadwy fel y gallai arwain at niwed sylweddol i amodau byw i gyfiawnhau gwrthod caniatâd cynllunio er budd y cyhoedd.**
- 2.15 Er nad oes canllawiau wedi'u cyhoeddi ar hyn o bryd ar sut y dylid asesu effeithiau ar amwynder gweledol preswyl, cafodd effeithiau annerbyniol ar amwynder gweledol preswyl eu diffinio gan yr Arolygwyr Cynllunio, fel a ganlyn:
- '...nid oes hawl i olygfa fel y cyfryw, ac mae'n rhaid i unrhyw asesiad o ymwthio gweledol sy'n arwain at ganfyddiad o niwed sylweddol gynnwys ffactorau ychwanegol felly fel ymwthgarwch gormodol, neu effaith ormesol sy'n arwain at ddirywiad yng nghyflwr yr eiddo perthnasol i raddfa annerbyniol' (paragraff 32 o hysbysiad penderfyniad Sixpenny Wood; cyf Apêl: APP/E2001/A/09/2101851; Penderfyniad 8 Rhagfyr 2009)*
- "...pan fo tyrbinau'n bresennol mewn cymaint o nifer, maint ac agosrwydd fel eu bod yn golygu presenoldeb annymunol o lethol ac anosgoadwy yn y prif olygfeydd o dŷ neu ardd, mae pob tebygrwydd y byddai'r eiddo dan sylw yn cael ei ystyried yn anneniadol ac felly'n anfoddhaol (ond nid o reidrwydd yn annhrigiadwy) i fyw ynddo. Nid yw er budd y cyhoedd creu amodau byw felly lle nad oeddent yn bodoli o'r blaen." (paragraff 66 o hysbysiad penderfyniad Enifer Downs; Cyf. Apêl APP/X22201/A/08/2071880; Penderfyniad 16 Mawrth 2009)*
- 2.16 Yn achos apêl Burnthouse Farm (APP/D0515/A/10/2123739) roedd y llythyr penderfyniad ar ran yr Ysgrifennydd Gwladol, yn rhoi'r eglurhad canlynol ar Adroddiad yr Arolygwr, yn atgyfnerthu'r ffaith nad yw barn o effaith weledol niweidiol sylweddol yn ddigon i haeddu gwrthod (IR):
- 'Am y rhesymau a roddwyd yn IR229-232, mae'r Ysgrifennydd Gwladol yn cytuno â'r Arolygydd fod niwed difrifol i amodau byw a allai arwain at argymhelliad fod caniatâd cynllunio'n cael ei wrthod er budd y cyhoedd, yn ofyniad mwy llym na nodi effaith andwyol sylweddol. Mae'n

cytuno ymhellach, wrth asesu'r effaith ar olygfa weledol, byddai o gymorth gofyn y cwestiwn 'a fyddai'r cynnig yn effeithio ar olygfa'r preswylwyr hyn i'r fath raddau, h.y. a fyddai mor annymunol, llethol a gormesol fel y byddai hwn yn mynd yn lle anneniadol i fyw ynddo?'¹⁵

Adolygiad o Geisiadau Cynllunio - Peilonau

- 2.17 Ni fu apeliadau cynllunio diweddar mewn cysylltiad â datblygiadau linellau 400 kV uwchben. Fodd bynnag, un o'r datblygiadau llinellau 400 kV uwchben diweddaraf i gael caniatâd cynllunio yn y DU yw uwchraddio llinell Beaulieu i Denny yn yr Alban, a roddwyd yn 2010. Roedd Pennod 24 (Effeithiau Gweledol) o Ddatganiad Amgylcheddol Beaulieu i Denny yn datgan y canlynol:

'gwnaed pob ymdrech i gadw isafswm pellter o 100 m rhwng unrhyw eiddo preswyl a'r llinell arfaethedig' (paragraff 24.5.1.3)

'Sefydlwyd y pellter 100 m fel canllaw cyffredinol er mwyn mynd i'r afael â phryderon ynghylch amwynder gweledol. Cynigiwyd y pellter 100 m, oherwydd, yn y pellter hwn, i eiddo sydd ar dir gwastad a gyda gardd yn ymestyn i 15 m o'r tŷ, bydd coeden uchel 10 m ar waelod yr ardd yn sgrinio golygfeydd o dŵr uchel 55 m sydd wedi'i leoli 100 m o'r eiddo. Ond, ni fydd pob eiddo ar dir gwastad neu gyda gerddi 15 m o hyd. Aseswyd y sefyllfa ym mhob eiddo sy'n agos i'r llinell ac mae'r wybodaeth sy'n ymwneud ag eiddo lle y rhagwelir effaith andwyol pwysig, wedi'i chynnwys yn Atodiad Technegol 24.2' (paragraff 24.5.1.4)

- 2.18 O'r eiddo a aseswyd o fewn Atodiad Technegol 24.2 (Arolwg Agosrwydd) y Datganiad Amgylcheddol, roedd pob un o'r eiddo lle y rhagwelid effaith andwyol pwysig (mawr iawn) o fewn 400 m i'r llinell arfaethedig ac roedd y rhan fwyaf o fewn 200 m. Ni wnaed asesiad amwynder gweledol preswyl i gefnogi'r cais.

¹⁵ I I-07-06 3-in-1 Burnthouse Farm Fenland 2123739 (<http://www.pcs.planningportal.gov.uk/pcsportal/ShowDocuments.asp>)

ADRAN 3: ASESIAID O'R EFFEITHIAU GWELEDOL

Mae **Graddfa'r effaith weledol** yn cyfeirio at y canlynol:

- 'Graddfa'r newid yn yr olygfa o ran colli neu ychwanegu nodweddion yn yr olygfa a newidiadau yn ei chyfansoddiad, yn cynnwys cyfran yr olygfa a gymerir gan y datblygiad arfaethedig;
- Graddfa'r cyferbyniad neu integreiddio unrhyw nodweddion newydd neu newidiadau yn y dirwedd gydag elfennau a phriodweddau'r dirwedd sy'n bodoli'n barod neu sy'n weddill o ran ffurf, graddfa a màs, llinell, uchder, lliw a gwead; a
- Natur golygfa'r datblygiad arfaethedig, o ran yr amser cymharol y bydd yn cael ei brofi ac a fydd y golygfeydd yn llawn, yn rhannol neu'n gipolygon¹⁶ (GLVIA3, paragraff 6.39)

Gellir diffinio **Effaith weledol graddfa uchel iawn** fel newid mawr iawn mewn golygfa sy'n cyflwyno elfennau newydd, annodweddiadol, anghydnaws neu ymwithiol i'r olygfa a all ffurfio prif elfen yr olygfa neu ei dominyddu ac a all fod yn llethol i'r sawl sy'n edrych arni. Gall hyn ddigwydd lle byddai datblygiad arfaethedig yn agos iawn i'r gwylwr, o fewn golwg uniongyrchol, neu'n effeithio ar ran sylweddol o'r olygfa lle y byddai'n amlwg oddi mewn i, neu'n cyferbynnu â'r cyd-destun gweledol, ac yn tynnu odi ar ei amwynder gweledol.

- 3.1 Er nad oes canllawiau wedi'u cyhoeddi ar hyn o bryd ar sut y dylid asesu effeithiau ar amwynder gweledol preswyl, mae yna feini prawf trothwy cyffredin a ddefnyddiwyd gan Arolygon wrth ystyried a yw'r effeithiau ar amwynder gweledol preswyl yn dderbyniol (p'un ai yw datblygiad yn debygol o achosi newid mewn golygfa a fyddai'n andwyo amwynder preswyl neu amodau byw yn sylweddol ai peidio).
- 3.2 Yn dilyn yr adolygiad o apeliadau cynllunio diweddar, ac o brofiad yn cynnal Asesiadau Effaith Tirwedd a Gweledol (LVIA) ac asesiadau amwynder gweledol preswyl, cydnabyddir y gall y **trothwy ar gyfer effeithiau gweledol annerbyniol yn aml fod yn uwch na'r fan lle'r asesir fod graddfa'r effaith weledol yn fawr iawn**. Fodd bynnag, at ddibenion ystyried pellteroedd gwahanu rhwng eiddo preswyl a thyrbinau gwynt neu beilonau, argymhellir y dylai'r trothwy ar gyfer ystyried a fyddai effaith annerbyniol ar amwynder gweledol preswyl fod o unrhyw eiddo lle rhagwelir y bydd yr effaith weledol yn uchel iawn.

¹⁶ Landscape Institute and Institute for Environmental Management and Assessment (2013) Guidelines for Landscape and Visual Impact Assessment, 3rd Edition, Routledge

Asesu Effeithiau Gweledol Tyrbinau Gwynt neu Beilonau ar Eiddo Preswyl

- 3.3 Caiff yr egwyddorion sydd ynghlwm ag asesu effeithiau gweledol posibl tyrbinau gwynt neu beilonau eu hamlinellu yn y dogfennau canllaw canlynol:
- Landscape Institute (LI) and Institute of Environmental Management Assessment (IEMA) (Third Edition 2013) Guidelines for Landscape and Visual Assessment (GLVIA3);
 - Nodyn Canllaw LANDMAP 3: Canllawiau i Gymru, Defnyddio LANDMAP ar gyfer Asesu Effaith Tirwedd a Gweledol Tyrbinau Gwynt Ar y Tir (Mai 2013);
 - Prifysgol Newcastle (2002) Visual Assessment of Windfarms Best Practice. Scottish Natural Heritage Commissioned Report F01AA303A; a
 - Nodiadau ar Reolau Holford Chwmni'r Grid Cenedlaethol (NGC) 1992 a Scottish Hydro Electric Transmission Limited (SHETL) 2003.
- 3.4 Wrth asesu pwysigrwydd effeithiau gweledol tyrbin gwynt neu beilon ar dderbynydd preswyl, ystyrir **graddfa bosibl yr effaith neu'r newid yn yr olygfa** ynghyd â **sensitifrwydd** y derbynydd. Fel ag y nodir yn GLVIA3, derbynir yn gyffredinol yn y proffesiwn tirwedd fod **derbynyddion preswyl yn cael eu hystyried yn dderbynyddion gweledol o sensitifrwydd uchel felly yr unig beth sy'n amrywio wedyn yw graddfa'r effaith.**
- 3.5 Yn aml disgrifir **Graddfa'r effaith** megis uchel, canolig, isel neu ddibwys (cadarnhaol, negyddol neu niwtral) ond gellir defnyddio termau fel mawr iawn, mawr, canolig, bach, bach iawn a dibwys (cadarnhaol, negyddol neu niwtral) hefyd.
- 3.6 Bydd asesu graddfa debygol yr effaith yn dibynnu ar hyd a lled y newidiadau yng nghyfansoddiad golygfa yn sgil cyflwyno tyrbin gwynt neu beilon; gan ystyried agosrwydd a chyfran yr olygfa a feddiannir gan y datblygiad a hefyd eu hamlygrwydd ymddangosiadol fel ag y pennir gan nifer o ffactorau addasol (trafodir hyn ymhellach ym mharagraff 4.14 a Thabl 4.4).
- 3.7 **Rhagwelir yr effeithiau gweledol andwyol mwyaf sylweddol pan gall derbynyddion preswyl (tai preswyl) brofi graddfa uchel iawn o effaith (neu newid yn eu golygfa).** Oherwydd bod yr astudiaeth hon yn ymdrin yn bennaf â phenderfynu a ddylid defnyddio isafswm pellter gwahanu ai peidio i atal effeithiau annerbyniol ar amwynder gweledol preswyl, mae'n bwysig ailadrodd y ffaith nad yw effaith andwyol sylweddol ar olygfa o eiddo preswyl ynddo'i hun yn arwain at niwed sylweddol i amodau byw *'mae angen graddfa o niwed ar ben hyn i gyfiawnhau gwrthod er budd y cyhoedd'*¹⁷

¹⁷ Knight R., 'Residential Visual Amenity Assessment: Its Place in EIA', IEMA, cyhoeddwyd gan yr Environmentalist Online (Gorff. 2012).

Bandiau Uchder Datblygiadau Ynni Gwynt

- 3.8 Er mwyn asesu'r pellteroedd pryd gall tyrbinau gwynt o uchderau gwahanol arwain at effaith weledol ar raddfa fawr, ystyrir y pum band uchder canlynol¹⁸:
- Hyd at 25 m
 - 25.01 – 50 m
 - 50.01 – 75 m
 - 75.01 – 100 m
 - 100.01 – 150 m
- 3.9 Mae'r bandiau hyn wedi'u seilio'n fras ar yr uchderau a osodwyd yn y teipolegau datblygu ynni gwynt a nodwyd yn Asesiad Sensitifrwydd a Chapasiti Tirweddau Ynys Môn, Gwynedd a Pharc Cenedlaethol Eryri¹⁹.
- 3.10 Mae'n bwysig nodi fod ceisiadau ac ymholiadau am ddatblygiadau ynni gwynt ar raddfa fawr (yn nodweddiadol tyrbinau dros 80 m o uchder) yn cael eu cysylltu'n fwyaf cyffredin ag Ardaloedd Chwilio Strategol (SSA) TAN 8. Nid oes Ardaloedd Chwilio Strategol yng Ngwynedd, Ynys Môn na Pharc Cenedlaethol Eryri; ond, mae yna sawl datblygiad mawr i'r gogledd o Ynys Môn (yn cynnwys tair fferm wynt weithredol). Mae yna hefyd dair Ardal Chwilio Strategol yn gymharol agos i'r Parc Cenedlaethol (SSA, A, B a D). Ar hyn o bryd nid oes tyrbinau gwynt dros 100.01 m yn ardal yr astudiaeth, felly nid oedd modd gwneud asesiadau ar y safle o dyrbinau uwchben yr uchder hwn.
- 3.11 Mae'r astudiaeth Asesiad Sensitifrwydd a Chapasiti Tirweddau²⁰ yn argymhell nad oes capasiti pellach ar gyfer datblygiadau ynni gwynt sy'n cynnwys tyrbinau dros 50 m o fewn ardal yr astudiaeth. Serch hynny, cynhwysir tyrbinau sy'n uwch na 50 m yn yr astudiaeth hon er mwyn cyfeirio, gan fod y rhain yn gysylltiedig â rhai datblygiadau ynni gwynt gweithredol/a gafodd ganiatâd o fewn Ynys Môn ac hefyd o fewn Awdurdodau sy'n ffinio â Gwynedd a Pharc Cenedlaethol Eryri.

¹⁸ Mae pob cyfeiriad at uchder tyrbinau gwynt yn yr adroddiad hwn yn cyfeirio at flaen y llafn.

¹⁹ Gillespies (2014), Asesiad Sensitifrwydd a Chapasiti Tirweddau Ynys Môn, Gwynedd a Pharc Cenedlaethol Eryri

²⁰ Gillespies (2014), Asesiad Sensitifrwydd a Chapasiti Tirweddau Ynys Môn, Gwynedd a Pharc Cenedlaethol Eryri

Peilonau

- 3.12 Er y gall peilonau ar gyfer datblygiadau llinellau uwchben 400 kV amrywio mewn uchder o tua 35 i 60 m, mae'r astudiaeth hon yn canolbwyntio ar beilonau sy'n amrywio rhwng 40 – 60 m gan mai dyma'r ystod uchder a welir gan mwyaf yn ardal yr astudiaeth. Hefyd, dim ond peilonau o'r dyluniad tŵr latis dur traddodiadol a ystyrir yma.

ADRAN 4: PROFI PELLTEROEDD AR Y SAFLE

Adolygiad yn y Maes

- 4.1 Yn dilyn yr ymchwil pen desg, cynhaliwyd adolygiad yn y maes i sefydlu'r ystod pellteroedd y mae tyrbinau gwynt neu beilonau oddi mewn iddynt yn arwain at raddfa fawr iawn o effaith weledol (ac felly gall arwain at effeithiau annerbyniol o safbwynt amwynder gweledol preswyl).
- 4.2 Crynhowyd canlyniadau'r ymchwil pen desg i adnabod ystod briodol o bellteroedd i'w profi ar y safle (i wahanol uchderau o dyrbinau gwynt neu beilonau). Roedd uchafswm y pellteroedd a bennwyd at ddibenion asesu yn amrywio o tua 2 km i dyrbinau hyd at 100 m o uchder i lawr i 500 m i dyrbinau hyd at 25 m o uchder. Cynhwyswyd y pellter 2 km fel pellter ceidwadol gan fod y rhan fwyaf o'r ymchwil pen desg wedi dangos y byddai tyrbîn 100 m yn annhebygol iawn o arwain at niwed annerbyniol i amwynder gweledol preswyl o'r tu hwnt i 1 km.
- 4.3 Mae'n bwysig nodi fod cwmipas yr astudiaeth hon yn gyfyngedig. Dewiswyd un enghraifft o dyrbîn gweithredol, o bob un o'r bandiau uchder a restrwyd ym mharagraff 3.8²¹, a dwy enghraifft o beilonau o fewn ardal yr astudiaeth mewn cydweithrediad â'r Grŵp Llywio (yn seiliedig ar ddata GIS a data OS tyrbinau gwynt oedd yn bodoli'n barod). Yn ychwanegol at uchder, roedd y meini prawf dros ddewis y tyrbinau a'r peilonau yn cynnwys hygyrchedd o ran pa mor agored oedd y golygfeydd a mynediad cyhoeddus ar gyfer asesu'r safle a thynnu lluniau. Dewiswyd y ddwy enghraifft o beilon i ddangos y gwahaniaethau yng ngraddfa effeithiau gweledol a dangos effeithiau ffactorau lliniarol megis a oedd y strwythur yn cael ei weld yn erbyn cefndir solet fel tirffurf neu lystyfiant neu ar y nenlinell.
- 4.4 Darparwyd uchder a chyfesurynnau'r tyrbinau gwynt gan y Grŵp Llywio. Seiliwyd lleoliadau'r peilonau ar ddata OS 1:25,000 a darparwyd uchder y peilonau gan y Grid Cenedlaethol.
- 4.5 Caiff manylion y tyrbinau a'r peilonau a ddewiswyd a'u hasesu ar y safle eu cyflwyno yn Nhabl 4.1 ynghyd â'u Ffigurau cyfatebol a gynhwysir yn Atodiad 3. Mae'r ffigurau yn Atodiad 3 yn dangos y lluniau a dynnwyd ar y safle, ynghyd â lleoliadau'r golygfannau mewn perthynas â'r tyrbîn(au) neu'r peilon(au) a oedd yn cael eu hasesu.

²¹ Sylwer: Mae hyn yn eithrio tyrbinau dros 100.1 m gan nad oes tyrbinau gweithredol dros yr uchder hwn yn ardal yr astudiaeth ar hyn o bryd.

Tabl 4.1: Manylion y Tyrbinau Gwynt a'r Peilonau a Aseswyd ar y Safle

	Uchder*	Ffigyrau Cyfatebol (Atodiad 3)
Tyrbinau Gwynt	17.8 m	Ffigur A3-1.1 : Lleoliadau Golygfannau o'r Tyrbinau Gwynt - 17.8 m o Uchder Ffigur A3-1.2: Golygfeydd i'r Tyrbinau Gwynt - 17.8 m o Uchder
	34.2 m	Ffigur A3-2.1: Lleoliadau Golygfannau Tyrbinau Gwynt – 34.2 m o Uchder Ffigur A3-2.2: Golygfeydd i'r Tyrbinau Gwynt – 34.2 m o Uchder
	53 m	Ffigur A3-3.1: Lleoliadau Golygfannau Tyrbinau Gwynt - 53 o Uchder Ffigur A3-3.2: Golygfeydd i'r Tyrbinau Gwynt - 53 m o Uchder
	93 m	Ffigur A3-4.1: Lleoliadau Golygfannau Tyrbinau Gwynt - 93 m o Uchder Ffigur A3-4.2: Golygfeydd i'r Tyrbinau Gwynt - 93 m o Uchder
Peilonau	50–59 m	Ffigur A3-5.1: Lleoliadau Golygfannau o'r Peilonau 50-59 m o Uchder Ffigur A3-5.2: Golygfeydd i'r Peilonau 50-59 m o Uchder
	55–59 m	Ffigur A3-6.1: Lleoliadau Golygfannau o'r Peilonau 55-59 m o Uchder Ffigur A3-6.2: Golygfeydd i'r Peilonau 55-59 m o Uchder

*Mesurwyd uchder y tyrbinau hyd at flaen y llafn

- 4.7 Tynnwyd lluniau'r golygfannau gan ddefnyddio'r un camera a gosodiad lens er mwyn cymharu tebyg at ei debyg at ddibenion darlunio (yn seiliedig ar y canllawiau cyfredol - The Landscape Institute, Nodyn Cyngor 01/11: Ffotograffiaeth a ffotogyfoddiad mewn asesiad tirwedd ac effaith weledol, Mawrth 2011); serch hynny mae'n bwysig nodi, er bod ffotograffau yn ddefnyddiol, nad ydynt yn cymryd lle gwir brofiad y derbynnydd ar y safle.
- 4.8 Caiff lluniau ategol o'r Peilonau yn yr ystod 55-59 m o uchder eu cynnwys yn Atodiad 4 at ddibenion darlunio. Ail-dynnwyd y lluniau hyn gan Gyngor Gwynedd i ddangos effeithiau'r peilonau o dan wahanol amodau tywydd; ond, nid ydynt wedi cael eu rhoi yn lle lluniau gwreiddiol yr astudiaeth gan eu bod wedi cael eu tynnu gyda chamera/gosodiad lens gwahanol, ac o olygfannau ychydig yn wahanol. Mae hon yn enghraifft ddiddorol sydd nid yn unig yn dangos sut y gall y peilonau ymddangos yn wahanol o dan amodau tywydd gwahanol ond mae'n atgyfnerthu'r pwynt hefyd y gall lluniau fod yn dwyllodrus ac fel y dywedwyd uchod, nid ddylent gael eu defnyddio yn lle asesiad yn seiliedig ar y safle.
- 4.9 Roedd yr asesiadau safle o bob un o'r enghreifftiau yn pennu ystod ddangosol o'r pellteroedd o'r lle y mae strwythurau o'r fath yn dechrau arwain at raddfa fawr iawn o effaith weledol. Mae Tabl 4.2 yn crynhoi canfyddiadau'r adolygiad seiliedig ar y safle.

Tabl 4.2: Canlyniadau'r Asesiadau Seiliedig ar Safle

	Uchder*	Pellteroedd mynegol sy'n golygu y gallai'r strwythur arwain at raddfa <u>fawr iawn</u> o effaith weledol
Tyrbinau Gwynt	17.8 m	c. 130 m
	34.2 m	c. 280 m
	53 m	c. 400 m
	93 m	c. 750 m
Peilonau	50-59 m	c. 400 m
	55-59 m	c. 400 m

* Mesurwyd uchder y tyrbîn hyd at flaen y llafn

Model Uchder Ymddangosiadol Damcaniaethol i Ategu'r Adolygiad yn y Maes

- 4.10 Gall fod yn anodd yn aml dirnad uchder tyrbîn gwynt neu beilon yn ystod asesiad safle; yn enwedig wrth asesu effeithiau gweledol posibl datblygiad arfaethedig. Mae hyn yn ganlyniad i gyfuniad o ddiffyg pethau i gyfeirio atynt e.e. coed aeddfed neu adeiladau sy'n agos at safleoedd arbennig, ac asesu golygfannau o gryn bellter.
- 4.11 Er mwyn ategu'r asesiad ar y safle defnyddiwyd model mathemategol i gyfrifo uchder ymddangosiadol tyrbîn neu beilon pan rydym yn gwybod beth yw ei wir uchder a'i bellter o'r sawl sy'n edrych arno (y syllwr). **Caiff uchder ymddangosiadol tyrbîn neu beilon ei ddiffinio fel yr uchder y byddai'r strwythur yn ymddangos ar hyd braich (61 cm) o'r syllwr** (h.y. byddai'r strwythur yn edrych fel pe bai'r un uchder â gwrthrych X cm o uchder sy'n cael ei ddal ar hyd braich (61 cm) o'r syllwr).
- 4.12 Defnyddir y fformiwla a gyflwynir yn Atodiad 5 i weithio allan uchder ymddangosiadol strwythur ar hyd braich (61 cm), pan wyddom beth yw'r gwir uchder a'r pellter o'r syllwr.
- 4.13 Mae uchderau ymddangosiadol y tyrbînau gwynt a'r peilonau a aseswyd ar y safle wedi cael eu cyfrifo (yn seiliedig ar y model hwn) ac fe'u dangosir ochr yn ochr â'r golygfannau yn Atodiad 3 (i gymharu pellterau gwybyddus ac uchder ymddangosiadol). Mae Tabl 4.2 yn dangos fod yna gydberthynas rhwng uchder ymddangosiadol y strwythur a'r pellterau mynegol sy'n golygu y gallai'r strwythurau arwain at raddfeydd mawr iawn o effeithiau gweledol.

Tabl 4.3: Canlyniadau'r Asesiadau Seiliedig ar Safle

	Uchder*	Pellteroedd mynegol sy'n golygu y gallai'r strwythur arwain at raddfa <u>fawr iawn</u> o effaith weledol	Uchder Ymddangosiadol y Safle (ar hyd braich – 61 cm)
Tyrbinau Gwynt	17.8 m	c. 130 m	8.35 cm
	34.2 m	c. 280 m	7.45 cm
	53 m	c. 400 m	8.08 cm
	93 m	c. 750 m	7.56 cm
Peilonau	50-59 m	c. 400 m	7.63 - 9.00 cm
	55-59 m	c. 400 m	8.39 – 9.00 cm

* Mesurwyd uchder y tyrbîn hyd at flaen y llafn

- 4.14 Wrth gymharu'r gwerthoedd uchder ymddangosiadol yn Nhabl 4.3, yr hyn a welwyd oedd pan fo tyrbîn neu beilon yn ymddangos oddeutu'r un uchder (neu fwy) â gwrthrych 7.5 cm sy'n cael ei ddal ar hyd braich (61 cm) o'r syllwr, yna roedd posibilrwydd y gallai'r strwythur arwain at raddfa fawr iawn o effaith weledol oherwydd ei fod mor amlwg yn yr olygfa.
- 4.15 Fel ag y trafodwyd ynghynt ym mharagraffau 2.10 a 3.6, yn ogystal ag uchder strwythur â'i bellter o dderbynnnydd, mae yna nifer o ffactorau lliniarol a all effeithio ar asesiad graddfa'r effaith weledol drwy ei lleihau neu ei chynyddu. Amlinellir y ffactorau hyn yn Nhabl 4.4²²:

²²Yn seiliedig ar Figure 2: Conceptual Model for Visual Impact Assessment, University of Newcastle (2002) Visual Assessment of Windfarms Best Practice. Scottish Natural Heritage Commissioned Report F01AA303A

Tabl 4.4: Ffactorau Lliniarol

	Ffactorau a all gyfrannu at <u>leihad</u> yn y raddfa o effeithiau gweledol a aseswyd	Ffactorau a all gyfrannu at <u>gynnydd</u> yn y raddfa o effeithiau gweledol a aseswyd
Perthnasol i Dyrbinau Gwynt a Pheilonau	Yn meddiannu rhan fach o'r olygfa Ei sgrinio'n dda gan lystyfiant/tirffurf/arall Golygfa rannol neu gipolwg Golwg letraws o'r olygfa Y syllwr yn edrych i lawr ar y strwythur o rywle uchel Dim cliwiau gweledol/cyfeiriadau gweledol e.e. coed aeddfed, adeiladau ayb. Sefyllfa drefol Graddfa'r strwythur yn cyd-fynd â graddfa'r dirwedd (mawr fel arfer) Mae yna gefnlen Yn cael ei gynnwys yn dda yn yr olygfa Golygfa gymhleth Cyferbyniad isel Adeg y dydd Y tymor Y tywydd Maint a chynllun y tyrbîn gwynt neu'r peilon	Yn meddiannu rhan fawr o'r olygfa Diffyg sgrinio Yn y golwg yn llawn Gweld yr olygfa yn syth Y syllwr yn edrych i fyny ar y strwythur o rywle isel Cliwiau gweledol/cyfeiriadau gweledol e.e. coed aeddfed, adeiladau ayb. Sefyllfa wledig Graddfa'r strwythur yn gwrthdaro â graddfa'r dirwedd (bach fel arfer) Ar y nenlinell Ddim yn asio'n dda i'r olygfa Golygfa syml Cyferbyniad uchel Adeg y dydd Y tymor Y tywydd Maint a chynllun y tyrbîn gwynt neu'r peilon
Penodol i Dyrbinau Gwynt	Symudiad o fewn yr olygfa yn barod Cyflymder y llafn Dyluniad y tyrbîn (cymhareb y llafnau ag uchder/lled y tŵr) Ychydig o dyrbinau sy'n weladwy Mae'r tyrbinau yn erbyn y nenlinell Mae cynllun y tyrbîn yn cysylltu'n dda â phatrwm y dirwedd Tywydd gwael/anodd gweld	Fawr ddim symudiad yn barod Cyflymder y llafn Mwy nag un tyrbîn i'w weld Cynllun y tyrbinau Nid yw cynllun y tyrbîn yn cysylltu'n dda â phatrwm y dirwedd Amrediad daearyddol eang Tywydd gwael/anodd gweld
Penodol i Beilonau	Gwelir y peilon fel cefnlen yn erbyn cefndir solet Ychydig o beilonau sy'n weladwy Cyfeiriadedd y peilon(au)	Gellir gweld y peilon yn erbyn yr awyr Peilonau neu strwythurau fertigol eraill yn creu 'gwifrlun' Mwy nag un peilon yn weladwy, yn enwedig os ydynt yn cael eu gweld wedi'u 'pentyrru' neu eu 'ffensio' yn erbyn ei gilydd Cyfeiriadedd y peilon(au)

- 4.16 Gall y ffactorau lliniarol hyn ddiystyru'r posibilrwydd o dyrbin gwynt neu beilon yn arwain at effeithiau annerbyniol ar amwynder gweledol preswyl, hyd yn oed os yw eiddo preswyl yn disgyn o fewn y pellteroedd mynegol a ddangosir yn Nhabl 4.3.
- 4.17 Dangosir un enghraifft o sut y gall ffactorau lliniarol ddylanwadu ar raddfa'r effaith weledol yn y lluniau isod. Nid yw'r gwir uchder, y pellter o'r syllwr ac uchderau ymddangosiadol pob un o'r peilonau hyn yn amrywio'n ddramatig, ond mae graddfa ganlyniadol yr effeithiau gweledol yn dra gwahanol. Mae'r llun ar y chwith yn dangos sut mae graddfa effeithiau gweledol peilon yn lleihau pan edrychir arno yn erbyn cefnlen mynydd o sefyllfa ychydig yn uwch; mae rhan waelod y strwythur yn cael ei chuddio i raddau helaeth gan ffin o wal gerrig a'r dopograffeg sy'n lleihau'r effaith ymhellach. Caiff graddfa effeithiau gweledol y peilon yn y llun ar y dde ei chynyddu oherwydd bod rhywun yn edrych arno o sefyllfa is ac mae'n llawer mwy gweladwy oherwydd ei fod ar y nenlinell (er bod llystyfiant yn cuddio rhan isaf un y strwythur).

Photograph 1: 50m high pylon
345 m from viewer
(apparent height 8.84 cm)

Photograph 2: 56m high Pylon
400 m from viewer
(apparent height 8.54 cm)

ADRAN 5 : ARGYMHELLION

- 5.1 Mae dadansoddiad o'r canllawiau presennol a chyfraith achosion yn dangos fod amryw o bellteroedd lle gall effeithiau annerbyniol ar amwynder gweledol preswyl ddigwydd ac nad yw hyn yn dibynnu o gwbl ar y berthynas rhwng uchder ac agosrwydd tyrbîn neu beilon o eiddo preswyl.
- 5.2 Nid oes tystiolaeth bendant felly i gefnogi defnyddio isafswm pellteroedd gwahanu haearnidd rhwng eiddo preswyl a thyrbînau gwynt neu beilonau o safbwynt amwynder preswyl gweledol. Oherwydd hyn, argymhellir fod pob datblygiad a gynigir yn cael ei ystyried yn ôl ei rinweddau ei hun, ar sail achos unigol.
- 5.3 Er nad yw pellteroedd gwahanu pendant yn cael eu hargymell, ystyried fod defnyddio pellteroedd trothwy asesu amwynder gweledol preswyl (ble mae potensial am effeithiau gweledol ar raddfa uchel iawn) yn offeryn gwerthfawr i adnabod unrhyw leoliadau lle y dylid cynnal asesiad o'r amwynder preswyl gweledol er mwyn nodi unrhyw effeithiau annerbyniol posibl o ran amwynder gweledol preswyl.
- 5.4 Cyflwynir y canllaw arfaethedig ar gyfer 'pellteroedd trothwy asesu amwynder gweledol preswyl' yn Nhabl 5.1 isod:

Tabl 5.1: Canllaw Bras ar gyfer Pellteroedd Trothwy Asesu Amwynder Gweledol Preswyl i Dyrbinau Gwynt a Pheilonau

	Uchder*	Pellter Trothwy Asesu Amwynder Gweledol Preswyl (Posibilrwydd o Effaith Weledol ar Raddfa 'Fawr iawn')
T yrbîn Gwynt	Hyd at 25 m	O fewn 200 m
	25.01 - 50 m	O fewn 400 m
	50.01 – 75 m	O fewn 600 m
	75.01 – 100 m	O fewn 800 m
	100.01 – 150 m	O fewn 1.22 km
Peilon	Hyd at 40 m	O fewn 350 m
	40.01 – 60 m	O fewn 500 m

* Mesurwyd uchder y tyrbîn hyd at flaen y llafn

- 5.5 Mae'r pellteroedd hyn yn seiliedig ar ganfyddiadau Tabl 4.3 a pharagraff 4.14 sy'n dod i'r casgliad, y gallai tyrbín gwynt neu beilon sydd ag uchder ymddangosiadol o tua 7.5 cm (neu fwy) arwain at raddfa fawr iawn o effaith weledol.
- 5.6 Gan ddefnyddio'r fformiwla fathemategol yn Atodiad 5, mae modd caboli'r canllawiau uchod ymhellach i bob achos unigol er mwyn gweithio allan pellter trothwy mwy manwl i unrhyw uchder o dyrbín gwynt neu beilon. Pan wyddys beth yw uchder arfaethedig tyrbín gwynt neu beilon, gellir canfod y pellter lle byddai ei uchder ymddangosiadol tua 7.5 cm fel ag y dangosir yn Atodiad 6. Gellir defnyddio'r fformiwla hon i gyfrifo a chytuno ar bellteroedd trothwy ar gyfer pob cynllun unigol.
- 5.7 Mae'n bwysig atgyfnerthu'r ffaith fod, yn ychwanegol at yr uchod, nifer o ffactorau lliniarol a all effeithio ar asesu graddfa'r effaith weledol drwy ei lleihau neu ei chynyddu (gweler Tabl 4.4). Bydd angen ystyried y rhain i gyd wrth bennu pellter i osod yn ei erbyn ar gyfer gwneud asesiad o amwynder gweledol preswyl.

GEIRFA A THALFYRIADAU

Cefnlen	Pan fo strwythur fel tyrbin gwynt neu beilon yn cael ei weld yn erbyn cefndir solet fel llystyfiant neu dirffurf
Cefndir	Y cefndir neu'r gefnlen y gwelir strwythur fel tyrbin gwynt neu beilon yn ei erbyn
EIA	Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol
ES	Datganiad Amgylcheddol
GIS	System Wybodaeth Ddaearyddol
GLVIA3	Canllawiau ar gyfer Asesu Tirwedd ac Effaith Weledol, Trydydd Argraffiad, a gyhoeddwyd ar y cyd gan y Sefydliad Tirwedd a'r Sefydliad Rheoli ac Asesu Amgylcheddol, 2013.
LVIA	Asesiad Effaith Tirwedd a Gweledol
Maintioli*	Term sy'n cyfuno gwahanol farn am faint a graddfa'r effaith. Hyd a lled yr ardal lle mae'n digwydd, a yw'n gildroadwy ai peidio, ac a yw'n fyrdymor neu'n hirdymor o ran hyd.
Derbynnnydd	Adnodd tirwedd ffisegol neu gysyniadol, budd arbennig, grŵp gwylwyr neu unigolion all gael eu heffeithio gan gynnig.
Derbynnnydd Preswyl	Pobl sy'n byw mewn eiddo preswyl preifat
Amwynder Gweledol Preswyl*	Term torfol sy'n disgrifio golygfeydd ac amwynder cyffredinol eiddo preswyl, yn gysylltiedig â'r ardd â'r brif dramwyfa, golygfeydd at y tŷ ac oddi wrtho a pherthynas yr ardd i'r tŷ.
Dangosyddion Graddfa*	Elfennau a nodweddion tirwedd graddfa y mae rhywun yn eu hadnabod fel tai, coed a cherbydau y gellir eu cymharu gyda gwrthrychau eraill pan fo graddfa uchder yn llai cyfarwydd, er mwyn dangos eu gwir raddfa.
Graddfa'r Effaith Weledol	Maint yr effaith
Nenlen/yn erbyn y nenlen	Pan fo strwythur fel tyrbin gwynt neu beilon yn cael ei weld yn erbyn yr awyr
Sensitifrwydd*	Term a ddefnyddir am dderbynnnyddion penodol, sy'n cyfuno barn am ba mor sensitif y mae'r derbynnnydd i'r math penodol o newid neu ddatblygiad a gynigir a'r gwerth a roddir i'r datblygiad hwnnw.
SSA	Ardal Chwilio Strategol
Tueddiad	Gallu tirwedd neu dderbynnnydd gweledol a ddiffiniwyd i gynnwys y datblygiad arfaethedig penodol heb ganlyniadau negyddol gormodol.
TAN 8	Nodyn Cyngor Technegol 8
Math neu Natur yr Effaith	P'un ai yw'r effaith yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol, dros dro neu'n barhaol, yn gadarnhaol (manteisiol), yn niwtral neu'n negyddol (andwyol) neu'n gronnol.
Amwynder Gweledol*	Dymunoldeb cyffredinol y golygfeydd y mae pobl yn eu mwynhau o'u cwrpas sy'n cynnig gosodiad gweledol deniadol neu gefnlen i fwynhau gweithgareddau i'r bobl sy'n byw, yn gweithio ac yn hamddena, yn ymweld neu'n teithio drwy ardal.
Effaith Weledol	Yr effeithiau ar olygfeydd penodol ac ar yr amwynder gweledol cyffredinol a brofir gan bobl (gall y rhain fod yn andwyol, yn niwtral neu'n fanteisiol).

Sylwer: Mae'r disgrifiadau a nodir â seren yr un fath â'r rheiny a geir yn rhestr geirfa neu destun Trydydd Rhifyn y Canllawiau ar gyfer Asesu Tirwedd ac Effaith Weledol

CYFEIRIADAU

- ClimateXChange and the University of Dundee (Medi 2013) *Review of the 2Km separation distance between areas of search for onshore wind farms and the edge of cities, towns and villages. Scottish Government Commissioned Report*
- Gillespies (2014) *Asesiad Sensitifrwydd Tirwedd a Chapasiti Ynys Môn, Gwynedd a Pharc Cenedlaethol Eryri*
- Rheolau Holford gyda'r *National Grid Company (NGC) 1992 a nodiadau Scottish Hydro Electric Transmission Limited (SHETL) 2003*
- Knight R. (July 2012) *'Residential Visual Amenity Assessment: Its Place in EIA', IEMA, cyhoeddwyd gan yr Environmentalist Online*
- Landscape Institute and Institute for Environmental Management and Assessment (2013) *Guidelines for Landscape and Visual Impact Assessment, 3rd Edition, Routledge*
- Landscape Institute (March 2011) *Advice Note 01/11: Photography and photomontage in landscape and visual impact assessment*
- Cynulliad Cenedlaethol Cymru (2008) *Atebion a roddwyd i Aelodau ar 21 Ionawr 2008, WAQ50841* <http://www.assemblywales.org/bus-home/bus-chamber/bus-chamber-third-assembly-written.htm?act=dis&id=71535&ds=1/2008>
- Llywodraeth yr Alban (Chwefror 2010) *Scottish Planning Policy*
- Llywodraeth yr Alban (Ebrill 2013) *Draft Scottish Planning Policy for Consultation*
- Prifysgol Newcastle (2002) *Visual Assessment of Windfarms Best Practice. Scottish Natural Heritage Commissioned Report F01AA303A*
- Llywodraeth Cynulliad Cymru (2005) *Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 8: Cynllunio ar gyfer Ynni Adnewyddadwy*
- Llywodraeth Cynulliad Cymru (Mehefin 2012) *Ymatebion i'r Pwyllgor Deisebau*
- Scottish and Southern Energy (Tachwedd 2009) *Proposed Beaulieu to Denny 400kV Overhead Transmission Line Environmental Statement (ES)* <http://www.scotland.gov.uk/Topics/Business-Industry/Energy/Infrastructure/Energy-Consents/Beaulieu-Denny-Index/Environmental-Statement>

Sylwer: Mae ffynonellau cyfeirio eraill wedi'u cynnwys yn Atodiad 1 ac Atodiad 2.

Atodiad 1 : Adolygiad Cryno o'r Deddfwriaeth, Polisi a Chanllawiau

Awdurdod/Dogfen/ Blwyddyn/Cyfeiriad	Math o ddatblygiad	Pellteroedd Gwahanu a Argymhellir – Crynodeb	Pellteroedd Gwahanu a Argymhellir – Canllawiau Manwl										
Adolygiad o Bolisi a Chanllawiau Cenedlaethol													
Cymru: Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 8(iii)	Tyrbinau Gwynt	500m ar sail sŵn	‘Ar hyn o bryd ystyrir 500 metr yn bellter gwahanu nodweddiadol rhwng tyrbîn gwynt ac eiddo preswyl er mwyn osgoi effeithiau sŵn annerbyniol. Fodd bynnag, wrth fod yn rhy haearnaidd gyda hyn, gall arwain at ganlyniadau ceidwadol ac felly cynghorir rhywfaint o hyblygrwydd.’										
Ymateb Llywodraeth Cymru i'r Pwyllgor Deisebau Mehefin 2012	Tyrbinau Gwynt	Cadw pellter o 500m fel canllaw ond ailadrodd nad ddylid glynu'n rhy haearnaidd at hyn	‘Mae canllawiau Llywodraeth Cymru o ran y pellteroedd gwahanu yn TAN 8 yn ymwneud â chanllawiau methodolegol i awdurdodau cynllunio lleol wrth gaboli ffiniau Ardaloedd Chwilio Strategol ac mae’n aros yr un fath. Yn y cyd-destun hwn mae TAN 8 yn nodi “Ar hyn o bryd ystyrir 500 metr yn bellter gwahanu nodweddiadol rhwng tyrbîn gwynt ac eiddo preswyl er mwyn osgoi effeithiau sŵn annerbyniol. Fodd bynnag, wrth fod yn rhy haearnaidd gyda hyn, gall arwain at ganlyniadau ceidwadol ac felly cynghorir rhywfaint o hyblygrwydd”. Byddem yn disgwyl felly i bellteroedd gwahanu gael eu penderfynu’n lleol ar sail asesiad cadarn o’r effeithiau lleol. Mae Llywodraeth Cymru’n disgwyl i benderfyniadau ar geisiadau cynllunio barchu polisi cynllunio Cymru fel ag y’u gosodwyd yn Polisi Cynllunio Cymru a TAN 8: Ynni Adnewyddadwy. Cred Llywodraeth Cymru y gall isafswm pellter gwahanu caeth fod yn rhwystr diangen i ddatblygu prosiectau ynni adnewyddadwy yng Nghymru. Rydym wedi credu bob amser fod mater pellteroedd gwahanu rhwng preswylfeydd a thyrbinau gwynt yn rhywbeth i’w benderfynu orau yn lleol ar sail achosion unigol, gan ystyried materion sy’n sensitif yn lleol fel y dopograffeg, cyflymder a chyfeiriad y gwynt yn lleol yn ogystal ag ystyriaethau pwysig yr effeithiau gweledol a chronnol.’										
Polisi Cynllunio yr Alban (SPP) PAN 45, 2002 (Nodyn Cyngor Cynllunio)	Tyrbinau Gwynt	2km	‘Argymhellir pellter gwahanu o hyd at 2km rhwng ardaloedd chwilio ac ymylon dinasoedd, trefi a phentrefi er mwyn cyfeirio datblygiadau at y safleoedd mwyaf addas ac i leihau’r effaith weledol, ond dylai penderfyniadau ar ddatblygiadau unigol ystyried y ddaearyddiaeth a’r amgylchiadau lleol penodol. Dylai cynlluniau datblygu sylweddoli nad yw bodolaeth y rhwystrau hyn ar ddatblygu ffermydd gwynt yn golygu cyfyngiad cyffredinol ar ddatblygu, a dylent fod yn glir am hyd a lled y cyfyngiadau a’r ffactorau y dylid ymdrin â hwy’n foddhaol fel bod datblygu’n gallu digwydd. Ni ddylai awdurdodau cynllunio osod parthau gwarchod ychwanegol o amgylch ardaloedd a ddynodwyd am werth eu tirwedd neu’r drefnadaeth naturiol’. (Paragraff 190) <table><tr><th>Pellter</th><th>Effaith</th></tr><tr><td>Hyd at 2km</td><td>Yn debygol o fod yn amlwg</td></tr><tr><td>2-5km</td><td>Cymharol amlwg</td></tr><tr><td>5-15km</td><td>Dim ond yn amlwg pan fo’n hawdd gweld – ac yna fel rhan o’r dirwedd ehangach</td></tr><tr><td>15-30km</td><td>Dim ond i’w weld pan fo gwelededd da iawn – elfen fach yn y dirwedd</td></tr></table>	Pellter	Effaith	Hyd at 2km	Yn debygol o fod yn amlwg	2-5km	Cymharol amlwg	5-15km	Dim ond yn amlwg pan fo’n hawdd gweld – ac yna fel rhan o’r dirwedd ehangach	15-30km	Dim ond i’w weld pan fo gwelededd da iawn – elfen fach yn y dirwedd
Pellter	Effaith												
Hyd at 2km	Yn debygol o fod yn amlwg												
2-5km	Cymharol amlwg												
5-15km	Dim ond yn amlwg pan fo’n hawdd gweld – ac yna fel rhan o’r dirwedd ehangach												
15-30km	Dim ond i’w weld pan fo gwelededd da iawn – elfen fach yn y dirwedd												
Llywodraeth yr Alban Ar-lein Cyngor ynni adnewyddadwy: Tyrbinau Gwynt Ar y Tir (2013)	Tyrbinau Gwynt	2km	Pellteroedd Gwahanu: ‘Mae paragraff 190 o’r SPP yn cyfeirio at ganllaw pellter gwahanu o hyd at 2km rhwng ardaloedd chwilio i grwpiau o dyrbinau gwynt ac ymylon trefi, dinasoedd a phentrefi, er mwyn lleihau’r effaith weledol. Ond, canllaw ac nid rheol yw’r pellter gwahanu 2km hwn, a dylai penderfyniadau ar ddatblygiadau unigol y ddaearyddiaeth a’r amgylchiadau penodol lleol.’ (tudalen 7)										
Polisi Cynllunio yr Alban – Drafft Ymgynghori (2013)	Tyrbinau Gwynt	2.5km	Roedd y drafft ymgynghori yn cynnig cynyddu’r pellter gwahanu o 2km i 2.5km: ‘Gwahanu cymunedol: argymhellir pellter gwahanu o hyd at 2.5km rhwng ffermydd gwynt a’r dinasoedd, y trefi a’r pentrefi a nodwyd yn y cynllun datblygu lleol. Mae hyn er mwyn lleihau’r effaith weledol ond dylai penderfyniadau ar ddatblygiadau unigol ystyried y ddaearyddiaeth a’r amgylchiadau lleol										

Awdurdod/Dogfen/ Blwyddyn/Cyfeiriad	Math o ddatblygiad	Pellteroedd Gwahanu a Argymhellir – Crynodeb		Pellteroedd Gwahanu a Argymhellir – Canllawiau Manwl
Adolygiad o Bolisi a Chanllawiau Cenedlaethol				
				penodol. Ni ddylid defnyddio'r canllawiau i liniaru yn erbyn sŵn a chysgodion symudol a fyddai fel arfer yn destun ystyriaethau rheoli datblygu ar wahân.' (parag 218) Yn dilyn ymatebion i'r ymgynghoriad, comisiynwyd ymchwil bellach (gweler adroddiad Prifysgol Dundee isod) Mae'r SPP diwygiedig i'w gyhoeddi ym Mehefin 2014 a fydd yn gosod unrhyw ganllawiau cynllunio diwygiedig (os o gwbl) mewn cysylltiad â phellteroedd gwahanu.
Adolygiad o'r Pellter Gwahanu 2km rhwng Ardaloedd Chwilio am Ffermydd Gwynt ac Ymyl Dinasoedd, Trefi a Phentrefi Paratowyd i Lywodraeth yr Alban gan Brifysgol Dundee (2013)	Tyrbinau Gwynt	Cynigiwyd dau opsiwn – y naill i gadw'r pellter gwahanu 2km presennol a'r ail i dynnu'r cyfeiriad ato o Bolisi Cynllunio'r Alban		'Er bod cyfeiriad tybiedig yn cael ei wneud at ffynhonnell y maen prawf 2km yn yr SSP (Llywodraeth yr Alban, 2010), serch hynny deugnwl i'r casgliad na chanfuwyd tystiolaeth bendant i sefydlu o ble y daeth y maen prawf hwn; ni chanfuwyd chwaith gyfiawnhad neu resymeg dros ei wneud yn 2km; nag union faint y tyrbinau gwynt y seiliwyd y maen prawf arno. Er bod yna agwedd ymddangosiadol resymegol dros gynyddu'r pellter gwahanu i 2.5km... mae'n amheus a ellir awgrymu fod agweddau goddrychol effeithiau gweledol yn uniongyrchol gymesur â phellter ffisegol.' Cydnabyddir yn gyffredinol fod bodolaeth polisiâu a chanllawiau cynllunio clir yn cydberthyn i ddefnyddio tyrbinau gwynt yn llwyddiannus. Mae yna felly ddadl dros naill ai 1) o ystyried y ffaith fod y cyhoedd yn ei dderbyn, cadw'r pellter gwahanu 2km fel maen prawf wrth nodi fframweithiau gofodol i ynni gwynt yn yr Alban ond gyda diffiniadau clir o'r termau perthnasol; neu 2) cael gwared â'r pellter 2km o'r SSP yn llwyr ond cadw cyfeiriad at effaith weledol fel maen prawf.' (adran 7)
Canllaw Ategol i PPS22: Ynni Adnewyddadwy	Tyrbinau Gwynt	Uchder y tyrbîn + 10%		'Bydd yr isafswm pellter dymunol rhwng tyrbinau gwynt ac adeiladau a feddiannir a gyfrifwyd ar sail lefelau disgwyliedig y sŵn a'r effaith weledol yn aml yn fwy na'r hyn sydd ei angen i fodloni gofynion diogelwch. Yn aml defnyddir pellter syrthio drosodd (h.y. uchder y tyrbîn hyd at flaen y llafn) + 10% fel pellter gwahanu diogel (paragraff 51).
Gogledd Iwerddon: Datganiad Polisi Cynllunio: Yn Gysylltiedig ag agosrwydd datblygiadau ffermydd gwynt at breswylfeydd		10 gwaith diamedr y rotor, ond ddim llai na 500m		Yng Ngogledd Iwerddon, nid oes pellteroedd gwahanu statudol wedi'u pennu mewn deddfwriaeth. Gwneir argymhellion neu awgrymiadau am wahanu drwy bolisi a chanllawiau cynllunio. Mae polisi a chanllawiau cynllunio yn dylanwadu ar y penderfyniadau a wneir ar geisiadau, felly mae'n arfer da i ddatblygwr llynu at yr argymhellion a wneir, ond, nid ydynt yn orfodol. Mae Datganiad Polisi Cynllunio 18 (PPS18) yn awgrymu fod tyrbinau yn dechnoleg ddiogel a hyd yn oed yn yr achosion prin pan mae difrod strwythurol yn digwydd, mae achosion o'r llafn yn cael ei daflu yn hynod o annhebygol. Cyfrifir pellteroedd ar sail lefelau sŵn er mwyn lleihau niwsans: NIAR 767-13 Papur Ymchwil Cynulliad Gogledd Iwerddon, y Gwasanaeth Ymchwil a Gwybodaeth. Bydd yr isafswm pellter dymunol rhwng tyrbinau gwynt a phreswylfeydd a gyfrifwyd ar sail y lefelau sŵn disgwyliedig a'r effaith weledol fel arfer yn fwy na'r angen i fodloni gofynion diogelwch. Yn aml defnyddir pellter syrthio drosodd (h.y. uchder y tyrbîn hyd at flaen y llafn) + 10% fel pellter gwahanu diogel. Mae canllaw arfer gorau Adran yr Amgylchedd ar PPS18 yn mynd ymlaen i ddatgan: Fel mater o arfer gorau i ddatblygiadau ffermydd gwynt, bydd yr Adran fel arfer yn defnyddio pellter gwahanu o 10 gwaith diamedr y rotor i breswylfeydd (gydag isafswm pellter o ddim llai na 500m). (Adran 2.1 - Tyrbinau Gwynt: Cynllunio a Phellteroedd Gwahanu (2013)
Bil Tyrbinau Gwynt (Isafswm Pellteroedd o Breswylfeydd) [Tŷ'r Arglwyddi] 2010-12	Tyrbinau Gwynt	Uchder y Tyrbîn	Pellter gwahanu	Cyrhaeddodd Ail Ddarlleniad ym mis Mehefin 2011 ond gollyngwyd y Bil ac ni fydd cynnydd pellach. Roedd yn darparu am isafswm pellter rhwng tyrbinau gwynt a phreswylfeydd yn ôl maint y tyrbîn gwynt.
		25-50m	1000m	
		50-100m	1500m	
		100-150m	2000m	

Awdurdod/Dogfen/ Blwyddyn/Cyfeiriad	Math o ddatblygiad	Pellteroedd Gwahanu a Argymhellir – Crynodeb		Pellteroedd Gwahanu a Argymhellir – Canllawiau Manwl
Adolygiad o Bolisi a Chanllawiau Cenedlaethol				
		>150m	3000m	
Bil Tyrbinau Gwynt Ar y Tir (Agosrwydd Preswylfa) [Tŷ'r Cyffredin] 2010-12	Tyrbinau Gwynt	Deg diamedr rotor tyrbîn		Cafodd y Bil ei ddarlleniad cyntaf ym mis Tachwedd 2010 ond yna methodd â chwblhau ei daith drwy'r Senedd cyn diwedd y sesiwn ac felly ni fydd yn gwneud cynnydd pellach. Roedd yn ceisio rhoi pwerau i awdurdodau lleol bennu yn eu cynlluniau datblygu cymdogaeth 'argymhelliad o arfer gorau o ran pellter gosod yn ôl' rhwng tyrbinau gwynt ar y tir a chartrefi.
Bil Tyrbinau Gwynt (Isafswm Pellter o Breswylfeydd) [Tŷ'r Arglwyddi] 2012-13	Tyrbinau Gwynt	Ail-gyflwyno'r Bil cynharach, cafodd ei ddarlleniad cyntaf ym mis Mai 2012		'Soniwyd y gall bil aelod preifat arwain at isafswm pellteroedd gorfodol rhwng tyrbinau ac anheddau. Fodd bynnag, ar hyn o bryd nid yw hyn yn rhan o bolisi'r Llywodraeth ac ni wyddys a ellid cynnwys mesurau o'r fath mewn deddfwriaeth. Ni all y mater gyfrif llawer felly [.....]' APP/U2615/A/10/2131105 (Tachwedd 2010)
Cymdeithas Llywodraeth Leol (LGA) Chwefror 11	Tyrbinau Gwynt	600-800m i dyrbinau gwynt mawr		'pellter gosod yn ôl o leiaf 600 - 800 metr o eiddo preswyl i dyrbinau gwynt mawr. Gall hyn gael ei ostwng i brosiectau llai. Gellir cynnwys defnyddiau tir eraill, yn cynnwys adeiladau heb fod yn rhai preswyl ac amaethyddiaeth, yn y parth hwn o hyd'. Teitl yr adran: ardaloedd dynodedig ac amcan o bellteroedd gosod yn ôl.
Cynllunio ar gyfer Ynni Adnewyddadwy – Canllaw Ategol i PPS22,2004	Tyrbinau Gwynt	350m ar sail Sŵn		Yn awgrymu pellter gwahanu o 350m

Awdurdod/Dogfen/ Blwyddyn/Cyfeiriad	Math o ddatblygiad	Pellteroedd Gwahanu a Argymhellir – Crynodeb	Pellteroedd Gwahanu a Argymhellir – Canllawiau Manwl
Adolygiad o Bolisi a Chanllawiau Cenedlaethol			
Cynllun Lleol Sir Aberdeen(2012) http://www.aberdeenshire.gov.uk/planning/finalised/	Tyrbinau Gwynt	Isafswm 400m ar sail taflad rhew, cysgodion symudol, taflad cysgodion ac amhariad gweledol	Policy inf/7 (g): g) mae'r cynnig wedi'i leoli er mwyn cael yr effaith andwyol leiaf ar ddiogelwch neu amwynder unrhyw adeiladau a feddiannir yn rheolaidd a'r tir y maent yn sefyll arno - o safbwynt: taflad rhew yn y gaeaf, cysgodion symudol a thaflad cysgodion, amhariad gweledol, ac effaith debygol y sŵn a gynhyrchir. O ystyried y ffactorau hyn i gyd, nis rhagwelir y byddai datblygiad yn llai na 400m o'r anheddiad agosaf ac mae'n bosibl y byddai angen pellter gwahanu mwy.
Papur Pwnc Allerdale ar Bellter Gwahanu Tyrbinau Gwynt	Tyrbinau Gwynt	800m i dyrbinau dros 25m	'... mae'r polisi'n gosod allan isafswm pellter gwahanu o 800m rhwng tyrbinau gwynt (dros 25m) a phreswylfeydd.
Cynllun Datblygu Lleol Sir Gaerfyrddin 2006-2021 (2011) http://www.carmarthenshire.gov.uk/english/environment/planning/planning%20policy%20and%20development%20plans/local%20development%20plan/pages/localdevelopmentplanhome.aspx	Tyrbinau Gwynt	1500m (i ffermydd gwynt ar raddfa fawr o 25 MW a mwy)	j) ni ddylai'r cynigion achosi risg afresymol neu niwsans i, ac effeithio ar amwynderau, y trigolion cyfagos neu aelodau eraill o'r cyhoedd a dyllent gael eu lleoli o leiaf 1500 metr i ffwrdd o'r eiddo preswyl agosaf (Polisi RE1 Ynni Gwynt ar Raddfa Fawr) Mae'n ofynnol i'r tyrbinau gael eu lleoli o leiaf 1500 metr o'r eiddo preswyl agosaf a dylid talu sylw dyledus i amwynderau preswylwyr a meddianwyr yr eiddo cyfagos. Dylai'r gofyniad hwn leihau'r niwsans posibl a allai godi o weithrediad y tyrbinau gwynt, sŵn, cysgodion symudol, risg diogelwch, ymyrraeth i radio neu delegyfathrebu. Ni ddylai unrhyw dyrbinau achosi niwed y gellir ei ddangos i amwynder unrhyw breswylfeydd. Ni chaniateir cynigion a fyddai'n arwain at niwsans annerbyniol yn deillio o weithrediad y tyrbinau gwynt, sŵn, cysgodion symudol, risg diogelwch, ymyrraeth i radio, telegyfathrebu neu hedfan. (parag 6.7.12)
Cherwell: Canllawiau Cynllunio ar Effeithiau Amwynder Preswyl Datblygiadau Gwynt Trefol (2011) http://modgov.cherwell.gov.uk/mgConvert2PDF.aspx?ID=8812	Tyrbinau Gwynt	800m neu ddim llai na 3 gwaith uchder y tyrbinau (i'r blaen).	'Fel arfer o leiaf 800m o anheddau. Dim llai na 3 gwaith uchder y tyrbinau (o'r ddaear i flaen y llafn). Ni ddylai anheddau gyda mwy na 10 cartref gael tyrbinau mewn mwy na 90 gradd o'u maes gwelediad am bellter o 5km. Fel arfer ni ddylai anheddau unigol gael tyrbinau mewn mwy na 180 gradd o'u maes gwelediad am bellter o 10km
Cyngor Dosbarth Fenland Canllawiau Polisi Datblygu Tyrbinau Gwynt Yn cynnwys Diwygiadau yn dilyn Ymgynghoriad Cyhoeddus (2009)	Tyrbinau Gwynt	400m	'Mae cynigion o fewn 400m o anheddiad yn annhebygol iawn o gael eu hystyried yn dderbyniol mewn termau gweledol, oni ellir profi fod yna nodweddion yn barod a all sgrinio golygfeydd o'r tyrbinau yn llwyr, a fyddai fel arall yn nodweddion tra-arglwyddiaethol ac yn llethu derbynyddion sensitif yn cynnwys lleoliadau preswyl. Bydd angen i gynigion o fewn 2km o'r anheddiad gael eu hystyried yn ofalus gan fod y tyrbinau'n debygol iawn o fod yn nodweddion tra amlwg ac yn meddu ar/rheoli golygfeydd i syllwyr sensitif, yn cynnwys preswylfeydd, o fewn yr amrediad hwn. Gall nodweddion sy'n bodoli'n barod fel ffurfiau adeiledig a llystyfiant leihau effeithiau gweledol tyrbinau yn yr amrediad hwn yn lleol.' (parag 6.2)
Strategaeth Ynni Adnewyddadwy Ucheldiroedd yr Alban (2006) http://www.highland.gov.uk/yourenvironment/planning/energyplanning/renewableenergy/highlandrenewableenergystrategy.htm	Tyrbinau Gwynt	1km	S.1 Dylai'r dyfeisiau gael eu gosod yn ddigon pell o ardaloedd preswyl a gweithfeydd er mwyn osgoi niwsans ac amharu uniongyrchol. S. 2 Dylai'r dyfeisiau gael eu gosod fel bod parth gwahanu o leiaf un km rhwng cartrefi a thyrbinau gwynt S.3 Dylai gosodiad y dyfeisiau adlewyrchu hefyd estheteg golygfeydd arbennig. Ni ddylai datblygiadau ddigwydd mewn golygfeydd a adnabyddir yn eang a rhai arbennig o bwysig, h.y. y rheiny sy'n cael eu gwerthfawrogi gan y preswylwyr oherwydd nad oes olion datblygiad eraill yno megis gwifrau, polion, arwyddion, adeiladau, cerbydau, neu goedwigaeth fasnachol.

Awdurdod/Dogfen/ Blwyddyn/Cyfeiriad	Math o ddatblygiad	Pellteroedd Gwahanu a Argymhellir – Crynodeb		Pellteroedd Gwahanu a Argymhellir – Canllawiau Manwl					
Adolygiad o Bolisi a Chanllawiau Cenedlaethol									
Cyngor Dosbarth Huntingdon Effaith Dirwedd a Gweledol Gronnol Tyrbinau Gwynt yn Huntingdon(2013)	Tyrbinau Gwynt	Canllawiau a ddarparwyd mewn perthynas â pharthau arglwyddiaethol, tra amlwg, amlwg, ymddangosiadol, anamlwg a dibwys. Dangosir y tri chategori cyntaf yma. (Parag 4.25)	Maintioli'r effaith/Uchder y Tyrbîn	<30m	30-69m	70-99m	100-129m	130- c.150m	
			Arglwyddi-aethol	<400m	<600m	<800m	<1km	<1.2km	
			Tra amlwg	<750m	<1.5km	<1.75km	< 2km	<2.5km	
			Amlwg	750m- 1.5km	1-5-3km	1.75 -4km	2-5km	2.5- 6km	
Cyngor Sir Lincoln Datganiad Sefyllfa Ynni Gwynt (2012) http://www.stopwestpichbeckwindfarm.org.uk/wp-content/uploads/2012/06/Lincs-Wind-Farm-Position-Statement1.pdf	Tyrbinau Gwynt	700m 2km os oes problemau sŵn	‘Ni ddylid codi unrhyw ddatblygiadau tyrbinau gwynt yn agos at eiddo preswyl (y pellter gwahanu arferol yw 700 metr), ond gall problemau gyda sŵn a modylu osgledau (<i>amplitude modulation</i>) fod yn bresennol hyd at 2km i ffwrdd. Felly, oni ellir dangos drwy asesiad, y byddai lefelau’r sŵn yn dderbyniol o fewn cwmpas 2km i eiddo preswyl, dylai’r isafswm pellter fod yn 2km: Ni ddylid codi unrhyw ddatblygiadau tyrbinau gwynt o fewn pellter o ffactor o ddeg gwaith diamedr y llafnau at eiddo preswyl er mwyn lliniaru yn erbyn cysgodion symudol, oni bo’r dopograffeg/strwythurau rhyngddynt yn negyddu’r effaith.’						
Cynllun Lleol Milton Keynes (2002)	Tyrbinau Gwynt	Cynllun Lleol: Roedd tyrbinau dros 25m angen pellter gwahanu o 350m, yn codi i 1km os oedd y tyrbinau dros 100m. Diwygiwyd hyn i raddfa symudol o tua 10 gwaith yr uchder o fewn yr SPD							
Cyngor Sir Rutland Datblygiadau Tyrbinau Gwynt Dogfen Gynllunio Atodol (2012) Ategir gan Astudiaeth Sensitifrwydd a Chapasiti Tirwedd Rutland – Tyrbinau Gwynt (Y Bartneriaeth Dirwedd 2012)	Tyrbinau Gwynt	Mae tyrbinau o fewn parth ‘arglwyddiaethol’ eiddo neu barth ‘tra amlwg’ anheddiad yn annhebygol o fod yn dderbyniol/angen ystyriaeth ofalus. Yn dibynnu ar uchder y tyrbîn, mae’r parth arglwyddiaethol yn amrywio o o fewn 320 m i 920 m a’r parth tra amlwg o 920m i 2.3km	WT2 – Effaith weledol: ‘Mae cynigion tyrbîn gwynt o fewn parth arglwyddiaethol unrhyw eiddo (gweler Atodiad 2 y ddogfen hon) yn annhebygol o gael eu hystyried yn ddefnyddiol mewn termau gweledol, oni ellir profi fod nodweddion sydd yno’n barod yn sgrinio golygfeydd o’r tyrbinau yn llawn. Bydd angen i gynigion tyrbinau gwynt o fewn parth tra amlwg anheddiad (gweler Atodiad 2 y ddogfen hon) gael eu hystyried yn ofalus gan fod y tyrbinau’n debygol iawn o fod yn nodweddion tra amlwg a meddu ar/rheoli golygfeydd i syllwyr sensitif, yn cynnwys preswylfeydd, o fewn yr amrediad hwn. Gall nodweddion sy’n bodoli’n barod yn cynnwys ffurfiau adeiledig a llystyfiant leihau effeithiau gweledol tyrbinau o fewn yr amrediad hwn.’ Atodiad 2 : Effeithiau Gweledol Tyrbinau Gwynt yn ôl Gwahanol Uchder Tyrbinau:						
			Maintiol i’r effaith	Pellter o’r Tyrbinau					
			Uchder y tyrbîn	Hyd at 50m	50- 70m	71- 85m	86- 99m	100- 130m	131- c.150 m
			Arglwyddiaethol	O fewn 320m	O fewn 180m	O fewn 575m	O fewn 680m	O fewn 800m	O fewn 920m
			Tra amlwg	320- 800m	480m- 1.2km	575m- 1.4km	680m- 1.7km	800m- 2km	920m- 2.3km
Polisi Ynni Gwynt Cyngor Dosbarth Torridge (2010)	Tyrbinau Gwynt	600m o aneddiadau/tai preswyl, aneddiadau cyffredinol, pentrefi, datblygiadau twristiaeth, gwersylloedd/meysydd carafannau ac aneddiadau ynysig.	‘Mae Cyngor Dosbarth Torridge yn ymwybodol o’r cyfyngiadau a osodir gan PPS22 o safbwynt pellteroedd gwahanu o dyrbinau gwynt ond serch hynny hoffai i ddatblygwyr ystyried defnyddio argymhellion pellter Cyngor Dosbarth Torridge. Dylai’r cynigion pellter hyn gael eu gweld fel man cychwyn i drafodaethau. Nod y Cyngor yw diogelu amwynder y preswylwyr a lleihau’r effaith weledol ar y dirwedd. Mae’n cydnabod y gallai asesiad sŵn ac effaith weledol ganiatáu lleoliadau tyrbinau gwynt ar bellteroedd o lai na 500 [amod ar dirweddau dynodedig] a 600m [amod ar breswylfeydd a datblygiadau twristiaeth] oherwydd mewn rhai achosion, gall pellteroedd gwahanu llai fod yn ddigonol neu ddim eu hangen at ddibenion diogelu. Bydd mesuriadau sy’n benodol i safle yn pennu felly y pellteroedd gwahanu o eiddo sy’n sensitif i sŵn a bydd pellter o dirweddau dynodedig yn cael eu pennu gan asesiad tirwedd ac effaith weledol.’ (parag 3.4)						
Strategaeth Graidd	Tyrbinau	Uchder y	Pellter	‘(vii) amwynder preswyl, yn cynnwys sŵn, arogl, amwynder					

Awdurdod/Dogfen/ Blwyddyn/Cyfeiriad	Math o ddatblygiad	Pellteroedd Gwahanu a Argymhellir – Crynodeb		Pellteroedd Gwahanu a Argymhellir – Canllawiau Manwl
Adolygiad o Bolisi a Chanllawiau Cenedlaethol				
Wiltshire polisi craidd 42 newid arfaethedig (2012) http://www.wiltshire.gov.uk/planninganddevelopment/planningpolicy/wiltshirecorestrategy/wiltshirecorestrategydiscussedconsultation.htm	Gwynt	Tyrbin	Gwahanu	gweledol a diogelwch.
		25-50m	1000m	Ychwanegu paragraff newydd ar ôl paragraff 6.38 i ddarllen: Paratoir canllawiau ychwanegol i gefnogi gweithredu Polisi Craidd 42 i nodi pellteroedd gwahanu priodol rhwng tyrbinau gwynt a phreswylfeydd er budd amwynder preswyl, yn cynnwys diogelwch. Yn y cyfamser, cyn mabwysiadu'r canllawiau, defnyddir yr isafswm pellteroedd gwahanu canlynol [1] Gall pellteroedd byrrach fod yn briodol pan mae cefnogaeth glir gan y gymuned leol.'
		50-100m	1500m	
		100-150m	2000m	
		>150m	3000m	
Ffynhonnell: Bil Tyrbinau Gwynt (Isafswm Pellteroedd o Breswylfeydd) [HL] 2010-12'				
Canllawiau Cynllunio Atodol Ynni Gwynt Ar y Tir Ynys Môn (2013)	Tyrbinau Gwynt	500m neu 20 gwaith uchder y pen (metrau) – pa un bynnag sydd fwyaf	Yn absenoldeb canllawiau, mae'r ddogfen hon yn defnyddio'r dull lleol sydd i'w ddilyn o safbwynt datblygiad tyrbinau gwynt ar Ynys Môn. Er mwyn sicrhau nad yw preswylwyr lleol neu ymwelwyr ar yr Ynys yn dioddef o fod yn agos at Dyrbinau Canolig neu Fawr (h.y. tyrbinau sy'n uwch na 20m i'r pen uchaf) mae'r Cyngor wedi cyflwyno Isafswm Pellteroedd Gwahanu i dderbynwyr preswyl a thwristaidd. Mae Tabl 4 isod yn dangos y pellteroedd gwahanu a fydd yn cael eu dilyn gan ddatblygiadau tyrbinau gwynt: (parag 7.9.8)	
			Tabl 4	
			Teipoleg y tyrbin	Isafswm Pellter Gwahanu o eiddo preswyl neu dwristaidd
			Canolig (h.y. rhwng 20.1m – 65m uchder y pen blaen)	500m neu 20 gwaith uchder y pen blaen (mewn metrau) pa un bynnag sydd fwyaf
Mawr (h.y. rhwng 65.1m – 135m + uchder y pen blaen)				

Atodiad 2 : Adolygiad Cyrno o Benderfyniadau Apêl

Adolygiad Crynodeb o Benderfyniadau Apêl (Pellteroedd Gwahanu rhwng Tyrbinau Gwynt/Peilonau a Phreswylfeydd)

Achos/Cyf/Dyddiad/ Penderfyniad	Datblygiad	Pellter yr Eiddo o'r Tyrbinau	Effaith Gyffredinol ar Amwynder Gweledol Preswyl	Sylwadau'r Asesiad (lle nodir)	Ffactorau Lliniarol
Achos: Mynydd y Gelli Cyf: APP/Y6930/A/12/2181883 Dyddiad: 2013 Penderfyniad: /Rhoddwyd caniatâd cynllunio	9 tyrbinau 118m i'r blaen	Ni wyddys y pellter. Nifer o'r anheddau â golygfeydd o'r datblygiad	Ddim yn ormesol	'... ni fyddai unrhyw effaith ar amwynder gweledol mor andwyol y byddai'r aneddiadau a'r preswylfeydd oddi mewn iddynt yn cael eu ystyried gan y cyhoedd fel lle anneniadol i fyw ynddo.' (para 57)	- Rhai golygfeydd clir, eraill wedi'u cyfyngu gan ochrau'r dyffryn - Graddfa a phellter
Achos: Tre Ifan, Brynsiencyn Cyf: APP/L6805/A/12/2190208 Dyddiad: 2013 Penderfyniad: Gwrthod caniatâd cynllunio (effeithiau ar amwynder preswyl ddim yn ffactor)	1 tyrbinau 46.1m i'r blaen	'Nifer' o breswylfeydd yn edrych draw at y safle ar bellter o 450m neu fwy	Ddim yn ormesol	'Nid wyf yn ystyried fod y tyrbinau arfaethedig, hyd yn oed yn achos Ty Mawr y mae ystafell ei llofa yn wynebu'r safle ar bellter o tua 470m yn bresenoldeb mor ormesol fel ag y byddai'n gostwng amodau byw i lefel annerbyniol.' (para 26)	
Achos: Burnthouse Farm Cyf: APP/D0515/A/10/2123739 Dyddiad: 2011 Penderfyniad: Rhoddwyd caniatâd cynllunio a chynhaliwyd hyn wedyn gan yr Ysgrifennydd Gwladol (2011)	3 tyrbinau 100m i'r blaen	430-470m	Ddim yn ormesol	'Rwyf yn ystyried na fyddent mor ormesol ag i wneud yr eiddo yn lle annymunol i fyw ynddo' (para 241)	- Mae'r tyrbinau i'w gweld i'r ochr yn hytrach nag yng nghanol yr olygfa o'r ardd/ystafell fyw - Sgrinio gan llystyfiant - Byddai'r coed yn y blaendir yn ymddangos yn fwy na'r tyrbinau
		900m	Ddim yn ormesol	'Mae'r golygfeydd eang ac agored o'r corsdir..yn culhau ar lefel y ddaear...gan goed. Byddai'r rhain yn fframio golygfeydd o'r tyrbinau ond oherwydd eu pellter o safle'r apêl, ystyriaeth na fyddent yn ymddangos yn ormesol. Er y byddai effaith sylweddol, ni fyddai hyn yn golygu ei fod yn lle anneniadol i fyw.' (para 246)	Pellter
		930m	Ddim yn ormesol	'Gyda golygfeydd agored yn wynebu'r de o'r ystafelloedd byw a mynedfa flaen, byddai'r tyrbinau'n newid yr olygfa weledol i'r meddianwyr yn sylweddol... ond, ni allaf ddyfarnu y byddai'r tyrbinau yn gwneud y bwthyn yn lle anneniadol i fyw' (para 248)	- Pellter - Yn meddiannu cyfran fechan o'r panorama
		800-900m	Ddim yn ormesol	'[honnir] y byddai effeithiau cronol ychwanegol sylweddol yn sgil tyrbinau Flood's Ferry ryw 860m i'r dwyrain. Fel ag y dangosir ar ...y ffotogyfosodiad, byddai'r rhan fwyaf o'r tyrbinau yn Flood's Ferry...i'w gweld yn amlwg o fewn yr un olygfa eang â'r holl dyrbinau yn Burnthouse Farm. Eto i gyd, byddent yn cael eu gwahanu gan lain sylweddol o dir agored... Yn fy marn i, ni fyddai'r [preswylfeydd] yn cael eu newid i fod yn lle anneniadol i fyw .' (para 250)	- Pellter yn yr olygfa - Byddai'r pellter rhwng datblygiadau gwahanol yn lleihau'r effaith gronol
		Sylw Gyffredinol		'O ystyried graddfa fechan y datblygiad, y bwlch rhwng y tyrbinau, y pellteroedd dan sylw, cyfeiriadedd y preswylfeydd a gofod yr amwynder a'r ffaith fod yr olygfa'n agored, ni fyddai unrhyw effeithiau ar olygfa yn mynd yn erbyn budd y cyhoedd yma yn Burnthouse.' (para 123)	- Graddfa'r datblygiad - Y bwlch rhwng y tyrbinau - Pellter - Cyfeiriadedd - Y ffaith fod yr olygfa'n agored

Achos/Cyf/Dyddiad/ Penderfyniad	Datblygiad	Pellter yr Eiddo o'r Tyrbin(au)	Effaith Gyffredinol ar Amwynder Gweledol Preswyl	Sylwadau'r Asesiad	Modifying Factors (lle nodir)
Achos: Kelmarsh Cyf: APP/Y2810/A/11/2154375 Dyddiad: 2011 Penderfyniad: Rhoddwyd caniatâd cynllunio	5 tyrbin 125.5m i'r blaen.	Ni wyddys y pellteroedd. Adolygwyd nifer o gartrefi yn fanwl.	Ddim yn ormesol	'Yn gyffredinol, er y byddai'r tyrbinau gwynt yn cael effaith weledol a fyddai'n newid amodau byw y preswylwyr gerllaw...ni fyddai'r newid hwnnw yn andwyol. Felly, ni welaf fod angen gwro o ofynion Polisi GN y Cynllun Lleol na'r 'prawf' a wnaed gan arolygwyr blaenorol (para 60)	- Hyd a lled y tyrbinau sydd yn y golwg - Sgrinio gan lystyfiant - Graddfa'r gwahanu
Achos: Mynydd Pwllyrhebog Cyf: APP/L6940/A/11/2147835 Dyddiad: 2011 Penderfyniad: Rhoddwyd caniatâd cynllunio	7 tyrbin 115 i'r blaen	Eiddo y tu allan i 2km	Ddim yn ormesol	'Yn fy marn i ni fyddai rhai o'r effeithiau mwyaf ar amwynder preswyl yn cael eu profi yn nheras 'Fair View' ac o'i amgylch... Er bod Fair View y tu allan i'r cwrpas 2Km, mae'r teras hwn yn uchel gyda golygfeydd di-dor ar hyd a stryd ac o'r gerddi tuag at y ... fferm wynt. Byddai'r cyfeiriadedd yn golygu y byddai'r ... tyrbinau'n ymestyn y maes gwelededd i gynnwys ardal a fyddai fel arall yn cael ei gweld fel glaswelltir agored. Hyd yn oed wedyn, byddai'r tyrbinau yn amlwg iawn, ddim yn tra-arglwyddiaethu'. (pa22)	- Golygfeydd heb eu sgrinio - Safle uchel - Cyfeiriadedd
		Eiddo o fewn c2km.	Ddim yn ormesol	'Mae yna ardaloedd preswyl sy'n nes at safle'r apêl na Fair View, yn cynnwys ochr ogleddol y Stryd Fawr yn Gilfach Goch a rhannau o Gwm Clydach. Fodd bynnag, yn yr ardaloedd hyn byddai nodweddion eraill yn y strydlun a'r dirwedd a fyddai'n tynnu'r llygad o neu'n sgrinio'r tyrbinau arfaethedig .' (para 22)	- Nodweddion eraill yn yr olygfa i dynnu'r llygad - Sgrinio
Achos: Langham Cyf: APP/D2510/A/10/2130539 Dyddiad: 2011 Penderfyniad: Gwrthod Caniatâd Cynllunio (effeithiau ar amwynder preswyl ddim yn ffactor)	6 tyrbin 127m i'r blaen	530m	Ddim yn ormesol	'... Er y byddai'r [tyrbinau] yn newid yr olygfa o'r eiddo hwn yn ddramatig, nid wyf yn ystyried y byddai'r tyrbinau'n cael effaith ormesol a fyddai'n andwyo amodau byw'r preswylwyr.' (para 66)	Llystyfiant
		750m	Ddim yn ormesol	'Gallai rhai preswylwyr lleol gael yr olygfa'n annymunol, ond ni fyddai hynny ohoni'i hun yn golygu y byddai'r tyrbinau mor dra-arglwyddiaethol y byddent yn cael effaith ormesol a fyddai'n andwyo'r amwynder preswyl ac amodau byw'r preswylwyr.' (para 65)	- Llystyfiant - Y tyrbinau yn rhai main - yn meddiannu rhan fach o'r olygfa gyffredinol
		Rhannau o'r anheddiad ar c1100m i 1300m	Ddim yn ormesol	'Byddai'r tyrbinau'n nodweddion amlwg o ffenestri nifer o gartrefi, ac o ofod amwynder preifat gwerthfawr a gerddi preswylwyr lleol. Ond, ar y pellteroedd hyn, ac o ystyried y math o strwythurau dan sylw, ni fyddai hyn yn ddigon i godi'r effaith weledol andwyol i ystyriaeth a fyddai'n gwneud niwed sylweddol i amodau byw'r preswylwyr. (para 70)	- Pellter - Math o strwythurau
Achos: Baumber Cyf: APP/D2510/A/10/2121089 Dyddiad: 2010 Penderfyniad: Gwrthod Caniatâd Cynllunio (cyfrannodd yr effeithiau ar amwynder gweledol preswyl at y penderfyniad)	8 tyrbin Isafswm uchder y blaen 125m	17 preswylfa o fewn 900m i'r tyrbinau. Yr agosaf tua 698m	Nid oedd yr effeithiau ar amwynder gweledol preswyl yn gysylltiedig â phellter yn unig, er enghraifft roedd ffactorau lliniarol yn lleihau'r effeithiau gweledol o'r eiddo agosaf. Fodd bynnag, canfuwyd fod yr	'O ran yr effeithiau gweledol ar breswylwyr lleol, byddai dau annedd yn dioddef effeithiau andwyol difrifol gyda'r tyrbinau arfaethedig yn ymddangos yn annymunol o ormesol mewn perthynas â'r eiddo drwyddi draw...byddai'r canlyniadau yma'n dod i lawer mwy na cholli golygfa, byddai'r canlyniad yn anochel yn creu amodau byw annerbyniol.' (para 97)	- Prif olygfeydd o'r tŷ - Effaith ar fan cyrraedd a gadael y tŷ - Mynd â rhan helaeth o'r olygfa - Cyferbyniad yng ngraddfa'r tyrbinau â'r adeiladu o gwmpas - Uchder a lledaeniad

Achos/Cyf/Dyddiad/ Penderfyniad	Datblygiad	Pellter yr Eiddo o'r Tyrbin(au)	Effaith Gyffredinol ar Amwynder Gweledol Preswyl	Sylwadau'r Asesiad	Modifying Factors (lle nodir)
			effeithiau ar ddau gartref (pellteroedd o 739m a 702m yn annymunol o ormesol ac yn creu 'amodau byw annerbyniol'.		
Achos: Carland Cross Cyf: APP/D0840/A/09/2103026 Dyddiad: 2010 Penderfyniad: Rhoddwyd caniatâd cynllunio	10 tyrbin gydag uchder blaen yn 100m	Eiddo dros 1km i ffwrdd	Ddim yn ormesol	'ystyriaf fod [y rhain] yn llawer rhy bell i ddioddef amodau byw anfoddhaol o ganlyniad i'r ffaith fod y tyrbinau arfaethedig yn weladwy yn unig) (para 24)	Pellter
		900m	Ddim yn ormesol	'Byddai ansawdd yr amodau byw a geir yma yn fy marn i, yn gostwng o ganlyniad, ac rwyf yn derbyn y byddai mwynhad meddianwyr presennol yr eiddo yn dipyn llai. Fodd bynnag, er y byddai'r tyrbinau arfaethedig yn tarfu'n sylweddol ar y golygfeydd dymunol ar draws gwlad agored o'r eiddo, byddai'n dal i fod fe gredaf yn cael ei ystyried yn lle dymunol yn y wlad i fyw ynddo.' (para 25)	- Wynebweddd agored - Diffyg llystyfiant i sgrinio - Ffenestri sengl - dim golygfa arall
		600m	Ddim yn ormesol	Mae'n bosibl y gellid gweld blaenau'r llafnau'n cylchdroi uwchben y coed o'r ffenestri sy'n wynebu'r de yn Penhallow ac yn lletraws o ardd gefn Illgram ...Yn fy marn i ni fyddai'r amodau byw yn y ddau achos yn cael eu heffeithio'n sylweddol (para 26)	- Sgrinio gan lystyfiant - Golygfeydd lletraws
		400m	Ddim yn ormesol	'Ni fyddai'r olygfa bresennol yn newid rhyw lawer a chredaf y byddai'r amodau byw presennol yn aros yr un fath ac yn foddhaol.' (para 26)	- Golygfeydd presennol ar draws gorsaf betrol goncrit - Mynd a dod yn barod gan draffig sy'n dod heibio
		700m	Ddim yn ormesol	'Yn sicr byddai ansawdd uchel yr olygfa hon yn cael ei leihau'n sylweddol gan resi o dyrbinau yn troi yn y ... Gan ei fod wedi'i wthio mewn gwirionedd rhwng y ffordd a'r tyrbinau arfaethedig, mae'n ymddangos i mi y gallai rhai ystyried y byddai hwn yn mynd yn lle anneniadol i fyw, er credaf fod y tyrbinau arfaethedig wedi'u gwahanu ddigon ac yn ddigon pell fel na fyddai'r mwyafrif o'r farn honno.' (para 27)	- Pellter - Lledaeniad y tyrbinau
Achos: Mynydd Y Gwair Cyf: APP/B6855/A/09/2114013 Dyddiad: 2010 Penderfyniad: Gwrthod Caniatâd Cynllunio (effeithiau ar amwynder gweledol ddim yn ffactor)	19 tyrbin 127m i'r blaen	O fewn 2km	Ddim yn ormesol	'Byddai'r tyrbinau'n weladwy o'r rhan fwyaf o'r anheddau o fewn tua 2k o'r tyrbinau agosaf, ond yn dilyn fy ymweliadau â chyffiniau'r anheddau hyn, nid ystyriaf y byddai'r tarfu gweledol yn unrhyw annedd yn annerbyniol o andwyol i amwynder gweledol y preswylwyr' (para 64)	
Achos: Roos Cyf: APP/E2001/A/09/2113076 Dyddiad: 2010 Penderfyniad: Rhoddwyd	9 tyrbin 126.5m i'r blaen	800m	Ddim yn ormesol	'Rwyf yn derbyn y byddai'r newid golygfa o'r preswylfeydd yn annerbyniol i'r nifer sy'n byw yn yr ardal. Serch hynny... mae'r tyrbinau'n annhebygol o fod mor weledol amlwg neu ormesol i achosi niwed difrifol i elfen amwynder gweledol yr amwynder preswyl.' (para 35)	- Y tyrbinau'n cael eu gweld o fewn cyd-destun y dirwedd a'r nenlen ehangach - Pellter o'r preswylfeydd - Strwythurau uchel o 'fàs

Achos/Cyf/Dyddiad/ Penderfyniad	Datblygiad	Pellter yr Eiddo o'r Tyrbin(au)	Effaith Gyffredinol ar Amwynder Gweledol Preswyl	Sylwadau'r Asesiad	Modifying Factors (lle nodir)
caniatâd cynllunio					bychan' – yn cymryd cyfran fechan o'r olygfa Llystyfiant/adeiladau eraill yn sgrinio
Achos: Sillfield Cyf: APP/M0933/A/09/2099304 Dyddiad: 2010 Penderfyniad: Gwrthod Caniatâd Cynllunio (roedd yr effeithiau ar amwynder gweledol preswyl yn cyfrannu at y penderyniad)	3 tyrbin Ni wyddys yr uchder.	Eiddo dros 2km i ffwrdd		'..y tu hwnt i'r amrediad hwnnw gall y tyrbinau fod yn amlwg iawn yn y dirwedd ond mae'n annhebygol y gellid eu gweld yn rhesymol o anheddau fel pethau gormesol ac ymwithiol; byddai yna newid yn yr olygfa ond dim niwed uniongyrchol, difrifol i amodau byw. (para 45)	Pellter
		770m	'[Tyrbinau] yn lleihau ar amodau byw yn sylweddol'	' Yn nes at y safle byddai'r effaith weledol yn fwy dramatig a difrifol. [o'r cartrefi hyn] byddai'r tri thyrbinau yn ormesol yn y dirwedd agored ac yn tra-arglwyddiaethu yn agos.. Credaf y byddai'r effaith weledol ar Crosslands College, y mae ei brif ochr yn wynebu safle'r apêl yn uniongyrchol, yn lleihau'n sylweddol ar amodau byw yno. (para 48)	- Wedi'i sgrinio'n rhannol - Cyfeiriadedd uniongyrchol
				50. Byddai effaith fygythiol y tyrbinau yn fy marn i yn arbennig o amlwg o erddi'r ddau dŷ yma ond byddai'n cael ei theimlo hefyd o amgylch Sillfield yn gyffredinol ac yn arbennig gan y preswylwyr fyddai'n mynd yn ôl a blaen o'u cartrefi neu'n ymlacio yn y gerddi. Gan fod y pentrefan yn gyffredinol dawel ar hyn o bryd, er gwaethaf y ffaith ei fod yn agos at y draffordd yn y gorllewin, byddai graddfa a symudiad y tyrbinau yn arbennig o annifyr. Caiff y draffordd ei sgrinio o'r golwg ar y cyfan a dim ond sŵn cefndir isel sy'n dangos ei phresenoldeb ond byddai'r tyrbinau yn ymyriad agos, cyson a difrifol.	- Cyfeiriadedd - Uchder - Sgrinio
		4 dim preswylfeydd o fewn yr anheddiad (0 6) ar 745m, 708m, 692m, 744m:	Ddim yn ormesol	'...byddai pob un yn cael ei sgrinio rhag bod yn uniongyrchol yn y golwg gan adeiladau, cloddiau neu goed. (para 49)	Sgrinio gan adeiladau a llystyfiant
		2 dim preswylfeydd o fewn yr anheddiad (0 6) ar 670m a 686m	'...yn lleihau'n bendant ar fwynhad y tŷ a'i fan agored.	'Mae'r ddau [eiddo] ... ar dir uwch [a] byddent yn cael eu heffeithio lawer mwy... Yn fy marn i byddai ymddangosiad ac uchder y tyrbinau yn agos iawn ac ar dir uwch, a symudiad y llafnau, yn ormesol a bygythiol a byddai'n lleihau'n bendant ar fwynhad y tŷ a'i fan agored (para 49)	- Cyfeiriadedd - Sefyllfa uchel y datblygiad - Pellter - Symudiad y llafnau
		Anheddiad o 6 eiddo fel ag y nodwyd yn y ddwy adran flaenorol (ar bellteroedd yn amrywio o 670m i 745m). Sylw cyffredinol	'effaith fygythiol y tyrbinau'	Byddai effaith fygythiol y tyrbinau yn fy marn i yn arbennig o amlwg o erddi'r ddau dŷ yma ond byddai'n cael ei theimlo hefyd o amgylch [yr anheddiad] yn gyffredinol ac yn arbennig gan y preswylwyr fyddai'n mynd yn ôl a blaen o'u cartrefi neu'n ymlacio yn y gerddi. Gan fod y pentrefan yn gyffredinol dawel ar hyn o bryd, er gwaethaf y ffaith ei fod yn agos at y draffordd yn y gorllewin, byddai graddfa a symudiad y tyrbinau yn arbennig o annifyr. Caiff y draffordd ei sgrinio o'r golwg ar y cyfan a dim ond sŵn cefndir isel sy'n dangos ei phresenoldeb ond byddai'r tyrbinau yn	- Lleoliad tawel presennol y pentrefan - Graddfa'r datblygiad - Symudiad y tyrbinau

Achos/Cyf/Dyddiad/ Penderfyniad	Datblygiad	Pellter yr Eiddo o'r Tyrbin(au)	Effaith Gyffredinol ar Amwynder Gweledol Preswyl	Sylwadau'r Asesiad	Modifying Factors (lle nodir)
				ymyriad agos, cyson a difrifol.	
		Dau eiddo 629m i ffwrdd.	'gormesol a thra- arglwyddiaethol'	'[Mae'r eiddo] yn sefyll ar eu pennau eu hunain ar dir uchel... o lle byddai'r tyrbinau i'w gweld yn amlwg ar draws y tir isaf yn y pellter canol. Er bod perchennog yr eiddo yn derbyn fod yr olygfa yn banoramig, a bod yr Apelydd yn dadlau mai dim ond yn rhan o'r olygfa honno y gwelid y tyrbinau, mae'n rhan bwysig a byddent yn anochel yn tynnu sylw drwy eu maint a symudiad y llafn.. Byddai'r ail yn arbennig o annifyr oherwydd byddai'n ymddangos fel petai un tyrbîn yn "pentyrriu" y tu ôl i'r llall. Yn fy marn i, er y byddai sgrinio gan wrychoedd a rhannau o adeiladau yn cuddio'r tyrbinau gryn dipyn o'r golwg o'r carafannau sefydlog y tu ôl i'r tai, ni fyddai hynny'n ddigon i'w hatal rhag ymddangos yn ormesol a thra-arglwyddiaethol wrth gael eu gweld o'r anheddau a'r ardal o'u cwmpas, mewn ffordd a fyddai'n anochel yn achosi niwed sylweddol i amodau byw.' (para 51)	- Eiddo ar dir uwch - Rhan fechan o olygfa banoramig - Maint a symudiad - Effaith bentyrriu nifer o dyrbinau - Rhywfaint o sgrinio ond annigonol
Achos: Baillie Cyf: IEC/3/105/3 Dyddiad: 2009 Penderfyniad: Rhoddwyd caniatâd cynllunio	21 tyrbîn, Uchder y blaen 100m	6 tŷ o fewn 500m i'r tyrbinau. Yr agosaf ar 250m a 300m	Ddim yn ormesol	'... Y broblem sy'n codi yma yw a fyddai'r effaith weledol andwyol sylweddol ar y preswylwyr yn gymaint ag i wneud y datblygiad yn annerbyniol... Yma, ni fyddai'r olygfa o'r tai cyfagos yn cael ei cholli na'i rhwystro'n llwyr, ond byddai'n cael ei newid yn ddramatig. Byddai uchder y tyrbinau a'r llafnau'n troi, ynghyd â'u hagosrwydd, yn arwain at y fferm wynt yn mynd yn elfen dra-arglwyddiaethol mewn rhai golygfeydd yn arbennig pan mae ffenestri'r prif ystafelloedd yn ei hwynebu. Byddai'r effaith hon yn cael ei lleihau ryw gymaint gan yr arch gyfyngedig y mae'n ei meddiannu ym maes cyffredinol eang yr olygfa.' (para 8.21) '...Credaf mai'r pwnc sydd angen sylw yw a yw'r effeithiau andwyol a brofid gan rai o breswylwyr yr oddeutu 60 o dai sydd o fewn dau gilomedr i'r tyrbinau agosaf yn ddigon i orbwyso'r buddiannau ehangach i'r cyhoedd y mae'r datblygiad yn ceisio'i gyflawni. Yn fy nhyb i, yn ôl rhinweddau'r achos hwn, credaf nad yw'r effeithiau andwyol hyn yn gymaint ag i fod yn annerbyniol'. (para 8.26)	- Prif ystafelloedd/gerddi yn edrych yn syth at y datblygiad - Gosodiad tirwedd eang - Ychydig o dai sydd yn wynebu'r datblygiad - Nifer bach o dai sydd dan sylw - Rhai o'r preswylwyr wedi mynegi cefnogaeth - Pellter o'r tyrbinau - Cynllun cryno'r fferm wynt - Safle'r datblygiadau o fewn tirwedd agored - Gallu'r dirwedd i gynnal fferm wynt
Achos: Beechtree Cyf: APP/K1128/A/08/2072150 Dyddiad: 2009 Penderfyniad: Gwrthod caniatâd cynllunio (effeithiau ar amwynder preswyl ddim yn ffactor)	3 tyrbîn gwynt 100m i'r blaen.	500m	Ddim yn ormesol	'Byddai'r cynnig yn cael effaith sylweddol ar yr olygfa o'r [eiddo ac]...nid oes dwywaith na fyddai hyn yn newid yr olygfa o'r eiddo yn sylfaenol. Gallai cynllun tirweddu helpu i wella rhai llinellau golwg o rai ffenestri, ond ni fyddai'n sgrinio'r golygfeydd o'r tyrbinau heb greu gofod cysgodol a chlawstroffobaidd i'r preswylwyr.... Byddai deiliaid yr eiddo hwn yn sicr yn gyson ymwybodol o bresenoldeb strwythurau mor uchel sy'n symud. Fodd bynnag, byddai'r tyrbinau'n rhai main, ac ni chredaf y byddent, ar yr uchder a'r pellter yma, yn cael effaith ormesol neu dra-arglwyddiaethol a fyddai'n niweidio'r amwynder y gallai deiliaid [yr eiddo] ei ddisgwyl yn rhesymol yn y lleoliad amaethyddol gwledig hwn. Gallai	- Blaen y llafnau 100m uwchlaw'r eiddo - Byddai'r brif wyneb-wedd yn wynebu'r datblygiad yn uniongyrchol - Prif olygfeydd yn cael eu heffeithio (ystafell fyw, prif lofft, gardd) - Ymwybodol yn gyson o strwythurau uchel, yn symud - Strwythurau main - Pellter ac uchder

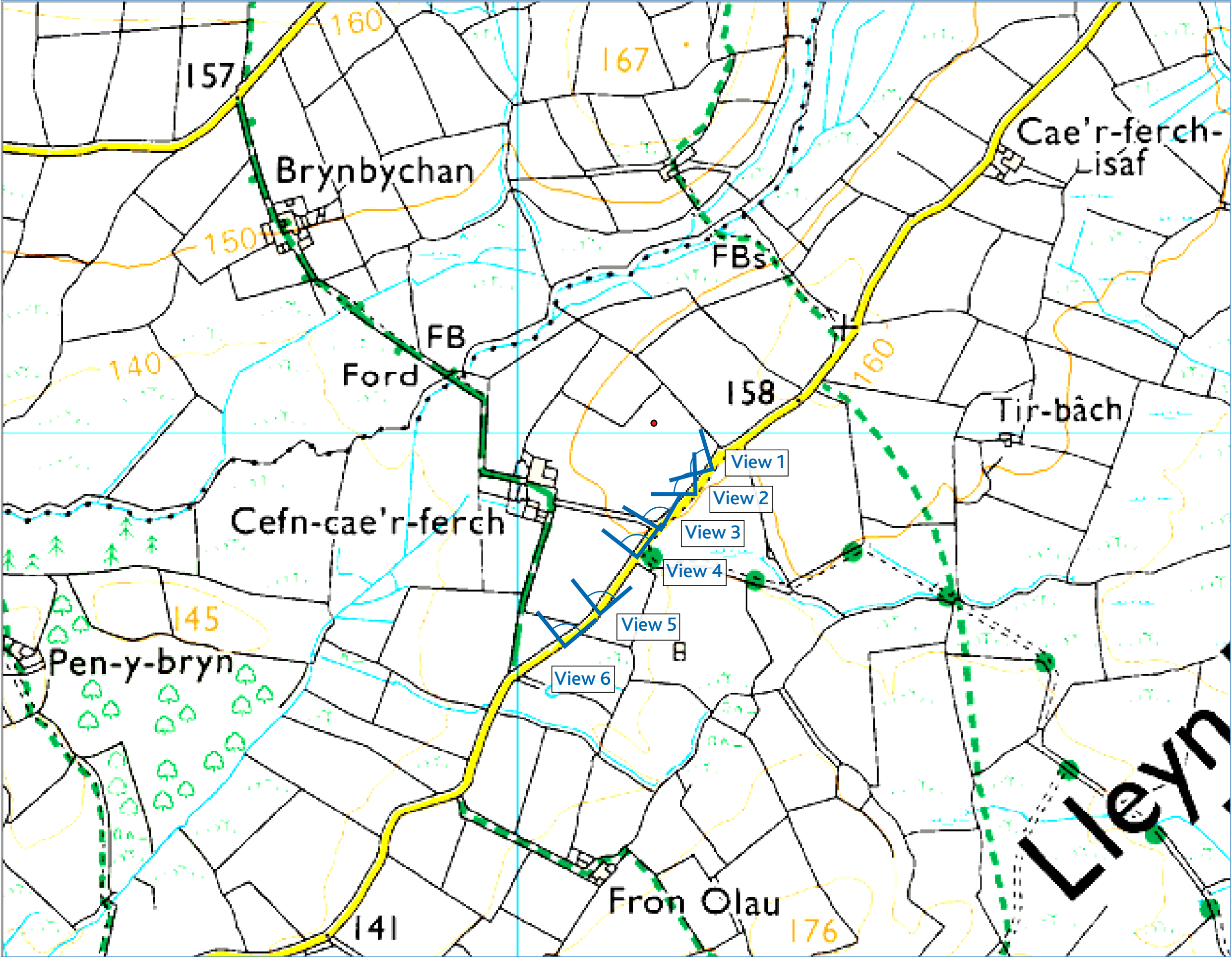
Achos/Cyf/Dyddiad/ Penderfyniad	Datblygiad	Pellter yr Eiddo o'r Tyrbin(au)	Effaith Gyffredinol ar Amwynder Gweledol Preswyl	Sylwadau'r Asesiad	Modifying Factors (lle nodir)
				strwythur mawr swmpus yn agos at annedd, a fyddai'n rhoi teimlad caeedig iddo gael effaith o'r fath, ond nid dyna'r achos yma. Fy marn i yw na fyddai cynllun yr apêl yn cael effaith annerbyniol ar amodau byw deiliaid [yr eiddo]..oherwydd yr effaith weledol andwyol. '(para 31)	Gosodiad amaethyddol
Achos: Enifer Downs Cyf: APP/X2220/A/08/2071880 Dyddiad: 2009 Penderfyniad: Gwrthod Caniatâd Cynllunio (effeithiau ar amwynder gweledol preswyl wedi cyfrannu at y penderfyniad)	5 tyrbin. 120m i'r blaen	C 360m	'Yn annymunol o ormesol ac anodd ei osgoi'	'fy argraff i yw y byddai profiad gweledol y preswylwyr o brif ystafelloedd byw a gardd eu heiddo yn cymharu â byw o fewn y clwstwr tyrbinau ei hun... Ystyriaf y byddai presenoldeb ymrithiol tyrbinau'n troi ar yr uchder a gynigir yn annymunol o ormesol ac anodd ei osgoi...' (para 67)	- Tyrbinau wedi'u lledaenu dros yr olygfa i gyd - Angen troi'r pen am i fyny i weld blaenau'r llafnau
		Eiddo c 510m i 800m	'Yn annymunol o ormesol'	'Byddai preswylwyr yr eiddo hyn hefyd yn cael eu hwynebu gan bresenoldeb anosgoadwy, ac yn fy marn i, annymunol o ormesol y tyrbinau'n troi yn lledaenu ar draws ac i fyny cyfran sylweddol o'u prif faes gweld am allan. Drwy gymharu'r ffordd y gosodwyd y tyrbinau â'r pellter o'r eiddo hyn, rwyf eto'n cyffelybu hyn â chael yr argraff o fyw mewn fferm wynt, yn hytrach na dim ond cael clwstwr o dyrbinau gerllaw.' (para 68)	Tyrbinau wedi'u lledaenu dros yr olygfa i gyd
		Anheddiad c 800m i 1km	'Yn weledol oresgynnol	'...byddai'r olygfa o'r cyfan o'r gymuned fechan hon yn cael ei thra-arglwyddiaethu gan eu presenoldeb anosgoadwy, p'un ai'n cael eu gweld fel clwstwr cyfan, yn unigol neu ddim ond cipolwg o'r llafnau'n symud. Yn yr achos hwn lledaeniad y tyrbinau yn hytrach na'u huchder, fyddai, yn fy marn ni, mor weledol oresgynnol fel y byddai'r anheddiad yn lle llai boddhaol i fyw ynddo nag y mae yn awr.' (para 69)	Lledaeniad y tyrbinau
		650m	Ddim yn ormesol	'Mae yna rai preswylfeydd unigol yn nes neu yr un mor agos at y tyrbinau y credaf fyddai'n cael eu heffeithio lai..[byddai'r tyrbinau'n] ymddangos fel pe wedi eu grwpio'n llawer tynnach, ac felly yn llai ymrithiol yn yr olygfa.' (para 70)	Grwpio'r tyrbinau – yn effeithio ar raddfa'r lledaeniad ar draws yr olygfa
		Casgliad cyffredinol	'byddai amodau byw yn cael eu niweidio'n eglur	'...yn yr achosion a nodais byddai uchder llawn a lledaeniad mwyaf y tyrbinau yn y niferoedd a gynigir yn cael eu gweld ar eu mwyaf o'r lle agosaf (fel arfer hyd at oddeutu 800m), a gyda nemor ddim i'w sgrinio, fy nghasgliad i yw y byddai amodau byw yn cael eu niweidio'n eglur gan effaith weledol sylweddol a gor-arglwyddiaethol. Byddai gwrthdaro â pholisïau perthnasol y Cynllun Gofodol a'r Cynllun Lleol sy'n diogelu yn erbyn datblygiad anghymdogol p'un ai yn sgil sŵn, cysgodion symudol neu effaith weledol (para 71)	- Uchder a lledaeniad y tyrbinau yn y golwg - Diffyg sgrinio
Achos: Gorsedd Bran Cyf: APP/R6830/A/08/2074921 Dyddiad: 2009 Penderfyniad: Gwrthod Caniatâd Cynllunio	13 tyrbin 125m i'r blaen	10 eiddo, ni wyddys y pellteroedd	'Gormesol'	'Awgrymwyd wrth i dyrbinau fynd yn dalach, y dylai'r pellter gwahanu priodol rhwng tyrbinau ac anheddau gynyddu hefyd. Yn fy marn i nid oes pellter penodol lle mae tyrbinau'n rhy agos. Mae'r cyfan yn dibynnu ar yr amgylchiadau. Credaf eu bod yn rhy agos pan fo uchder, maint yr ardal ysgubedig, a lleoliad uchel cymharol y	- Gosodiad yr annedd - Gallu gweld y tyrbinau o'r ardd ac wrth fynd at y tŷ - Uchder

Achos/Cyf/Dyddiad/ Penderfyniad	Datblygiad	Pellter yr Eiddo o'r Tyrbin(au)	Effaith Gyffredinol ar Amwynder Gweledol Preswyl	Sylwadau'r Asesiad	Modifying Factors (lle nodir)
(effeithiau ar amwynder gweledol preswyl wedi cyfrannu at y penderfyniad)				tyrbinau o'r fath fel eu bod yn ymddangos yn annerbyniol o ormesol wrth gael eu gweld o annedd neu o'i gwmpas.' (para 10) '...O bob un o'r preswylfeydd hyn o leiaf byddai'r olygfa o'r tyrbinau yn gymaint fel y byddai presenoldeb tyrbinau mor fawr wedi'u lleoli ar safle uchel yr apêl, yn ormesol.' (para 14)	
Achos: Sixpenny Wood Cyf: APP/E2001/A/09/2101851 Dyddiad: 2009 Penderfyniad: Rhoddwyd caniatâd cynllunio	10 tyrbin 125m uchder y blaen	Sylw Gyffredinol		'...nid oes hawl i olygfa fel y cyfryw, ac mae'n rhaid i unrhyw asesiad o darfu gweledol sy'n arwain at ganfyddiad o niwed sylweddol gynnwys ffactorau ychwanegol felly fel ymwthgarwch gormodol, neu effaith ormesol, sy'n arwain at leihau'r amodau yn yr eiddo perthnasol i raddau annerbyniol.' (para 32)	
		Isafswm 600m		'Preswylwyr yr [anheddau nesaf at y datblygiad]...fyddai'n cael eu heffeithio'n fwyaf difrifol gan y datblygiad. Roedd hi'n amlwg i mi y byddai'r tyrbinau'n amlwg iawn yn y golygfeydd o'r preswylfeydd hyn...Ond nid yw'r amlygrwydd hwnnw o reidrwydd yn golygu niwed. Wrth gwrs byddai newid sylweddol yn yr olygfa o'r preswylfeydd hynny. Byddai'r olygfa'n newid o un ar draws caeau agored yn gyffredinol i olygfa lle byddai tyrbin neu dyrbinau y prif nodwedd yn y dirwedd. Sylweddolaf yn iawn y byddai nifer yn teimlo fod hyn yn difetha'u golygfa gryn dipyn, er derbyniad y byddai eraill yn eu cael yn dderbyniol a deniadol. ...yn fy marn i, o ystyried [y] gosodiad a'r cyfluniad, ni fyddai'r tyrbinau mor amlwg fel y byddent yn cyflwyno ymwthgarwch annerbyniol, yn ormesol hyd at fod yn llethol, neu fel arall yn arwain at darfu gweledol a fyddai'n golygu niwed sylweddol i amodau byw.' (para 33-35)	• Golwg denau'r tyrbinau • Gosodiad y tyrbinau • Mae'r dirwedd yn dal i fod yn brif elfen yn yr olygfa
Achos: Wadlow – Penderfyniad yr Ysgrifennydd Gwladol Cyf: APP/W0530/A/07/2059471 Dyddiad: 2009 Penderfyniad: Rhoddwyd caniatâd cynllunio a chynhaliwyd y caniatâd hwn wedyn gan yr Ysgrifennydd Gwladol (2009)	13 tyrbin 120m i'r blaen	Nifer o aneddiadau, yr agosaf 2km o'r datblygiad. Archwiliwyd nifer o gartrefi, roedd yr agosaf 800-820m o'r datblygiad	Ddim yn ormesol	'Mae effaith weledol ar adeiladau unigol yn annhebygol hefyd ar bellteroedd o fwy na 1km, lle na fydd amwynderau preswyl yn cael eu heffeithio i'r graddau fod byw yn yr anheddau yn mynd yn amhosibl i "berson rhesymol" ... Yn wir, nid yw tra-arglwyddiaethu gweledol annerbyniol yn debygol o ddigwydd ar bellteroedd lawer y tu hwnt i 650- 700m tra bo'r ddau eiddo agosaf yn yr ystod 800m - 820m. (PARA 9.26) '...Yn yr un modd, nid wyf yn ystyried fod dim ond gallu gweld tyrbin neu dyrbinau o ffenestr arbennig neu ran o ardd tŷ yn rheswm digonol dros gael yr effaith weladwy yn annerbyniol (er y gallai preswylfeydd arbennig gael hyn yn atgas). Serch hynny, pan fo tyrbinau'n bresennol mewn cymaint o nifer, maint ag agosrwydd fel eu bod yn golygu presenoldeb annymunol o lethol ac anosgoadwy yn y prif olygfeydd o dŷ neu ardd, neu yn debygol o achosi cysgodi	• Topograffeg • Uchder • Sgrinio gan lystyfiant • Eu gweld o brif ffenestri'r tai • Nenlenni mawr • Yr olygfa yn uniongyrchol

Achos/Cyf/Dyddiad/ Penderfyniad	Datblygiad	Pellter yr Eiddo o'r Tyrbin(au)	Effaith Gyffredinol ar Amwynder Gweledol Preswyl	Sylwadau'r Asesiad	Modifying Factors (lle nodir)
				ac yn arbennig effeithiau cysgodion symudol), mae pob tebygrwydd y byddai'r eiddo dan sylw yn cael ei ystyried yn eang yn lle anneniadol [yn hytrach na ddim ond yn llai deniadol, ond nid o reidrwydd yn anodd byw ynddo) i fyw ynddo. Nid yw er budd y cyhoedd creu amodau byw o'r fath lle nad oeddent yn bodoli o'r blaen, ac yn erbyn y trothwy hwnnw y gwnes fy asesiad o'r effeithiau ar yr olygfa' (para 12.34)	
Achos: St Johns Hill Cyf: P/PPN110/634 Dyddiad: 2007 Penderfyniad: Rhoddwyd caniatâd cynllunio	9 tyrbin 100m i'r blaen	Agosaf tua 400m	Ddim yn ormesol	'Y derbynwyr i'r gogledd a'r gorllewin o'r safle ac ychydig o fewn y safle fyddai'n fwyaf tebygol o gael effeithiau gweledol sylweddol, yn cynnwys rhai golygfeydd uniongyrchol o'r fferm wynt. Mae'r rhain wedi'u lleoli mewn tirwedd agored lle y byddai'r tyrbinau'n ymddangos yn llai arglwyddiaethol nag mewn tirwedd fwy caeedig neu glôs.'	• Y rhan fwyaf o'r cartrefi wedi'u cyfeirio i ffwrdd o'r datblygiad • Adeiladau yn sgrinio • Tirwedd agored
Achos: Fferm Wynt Llethercynon Cyf: APP/T6850/A/03/1122720 Dyddiad: 2004 Penderfyniad: Gwrthod Caniatâd Cynllunio (yr effeithiau ar amwynder gweledol preswyl yn cyfrannu at y penderfyniad) Sylwer – Achos hŷn ond mae ei ddiffiniadau o 'tra amlwg' a 'thra-arglwyddiaethol' a beth yw effaith 'ormesol' yn cael eu dyfynnu'n aml gan arolygwyr	6 tyrbin 76m uchder y blaen	2 eiddo ar 1km a 680km	'Tra arglwyddiaethol'	Aseswyd nifer o gartrefi, yn amrywio o 680m i c3400m. Nid pellter oedd yr unig ffactor ond mewn dau gartref lle'r oedd y tyrbinau 1km a 680km i ffwrdd, cafwyd fod yr effeithiau yn 'dra arglwyddiaethol' a 'thra-arglwyddiaethol a mawr'. (para 16.33)	• Cyfeiriadedd • Tirffurf • Sgrinio gan lystyfiant • Uchder • Effaith bentyrrol y llafnau • Graddfa
		920m	'Effaith ddifrifol'	'... byddai'r [tyrbinau] yn codi gryn dipyn yn uwch na lefel y ffermdy newydd a byddent yn arglwyddiaethol ac yn tarfu oherwydd eu graddfa, agosrwydd a'u huchder cymharol, yn cael effaith ddifrifol ar yr olygfa o'r eiddo. Yr eiddo hwn fyddai'n cael ei effeithio fwyaf a chytunaf ag asesiad yr apelydd, sef effaith fawr' (para 16.33)	• Uchder • Pellter • Graddfa
		Sylw Gyffredinol		'Yn fy marn i mae effaith weledol y fferm wynt arfaethedig ar bob preswlydd unigol sy'n byw yn y cyffiniau yn agwedd sydd o ddiddordeb i'r cyhoedd. Rwy'n methu â gweld sut y gellir diogelu budd y cyhoedd wrth gael eu gweld o sawl eiddo cyfagos. Yn yr achos hwn nid preswylwyr yr eiddo a nodwyd yn unig fyddai'n dioddef effaith weledol andwyol y tyrbinau hyn ond pob un sy'n ymweld â'r eiddo yma yn rheolaidd er mwyn busnes neu bleser ac yn defnyddio'r ffyrdd sy'n mynd atynt. Ac yn achos y rheiny sy'n byw yng Nghwm Gwilym, ni chredaf ei bod er budd y cyhoedd gorfodi arnyn nhw yr effaith ddifrifol a fyddai'n digwydd pe bai'r cynnig hwn yn mynd yn ei flaen. Mae'r effaith niweidiol ar breswylwyr, yn unigol a thorfol, yn pwyso'n drwm yn erbyn y fferm wynt.' (para 16.35)	

Atodiad 3 : Ffigyrau Dadansoddi Golygfan

Figure A3-1.1 Viewpoint Locations for Wind Turbine - 17.8m High

KEY:

View point
Refer to Figure 1.1

Turbine

FIGURE A3-1.1
VIEWPOINT LOCATIONS FOR
WIND TURBINE - 17.8M HIGH
1:5,000

GILLESPIES

M5082-1 140522 -TURBINES &
PYLONS VIEWPOINTS

Reproduced from the Ordnance Survey map
with the permission of Ordnance Survey® on be-
half of the Controller of Her Majesty's Stationary
Office, © Crown copyright Licence No. EL273112

Figure A3-1.2 Views to Wind Turbine - 17.8m High

View1

Distance to Turbine: 95m (apparent height* 11.43 cm)

View 2

Distance to Turbine: 105m (apparent height* 10.34 cm)

View 3

Distance to Turbine: 130m (apparent height* 8.35 cm)

View 4

Distance to Turbine: 170m (apparent height* 6.39 cm)

View 5

Distance to Turbine: 255m (apparent height* 4.26 cm)

View 6

Distance to Turbine: 310m (apparent height* 3.5 cm)

* Apparent height of turbine/pylon at arms length of 61cm from viewer)

Figure A3-2.1 Viewpont Locaitons for Wind Turbine - 34.2m High

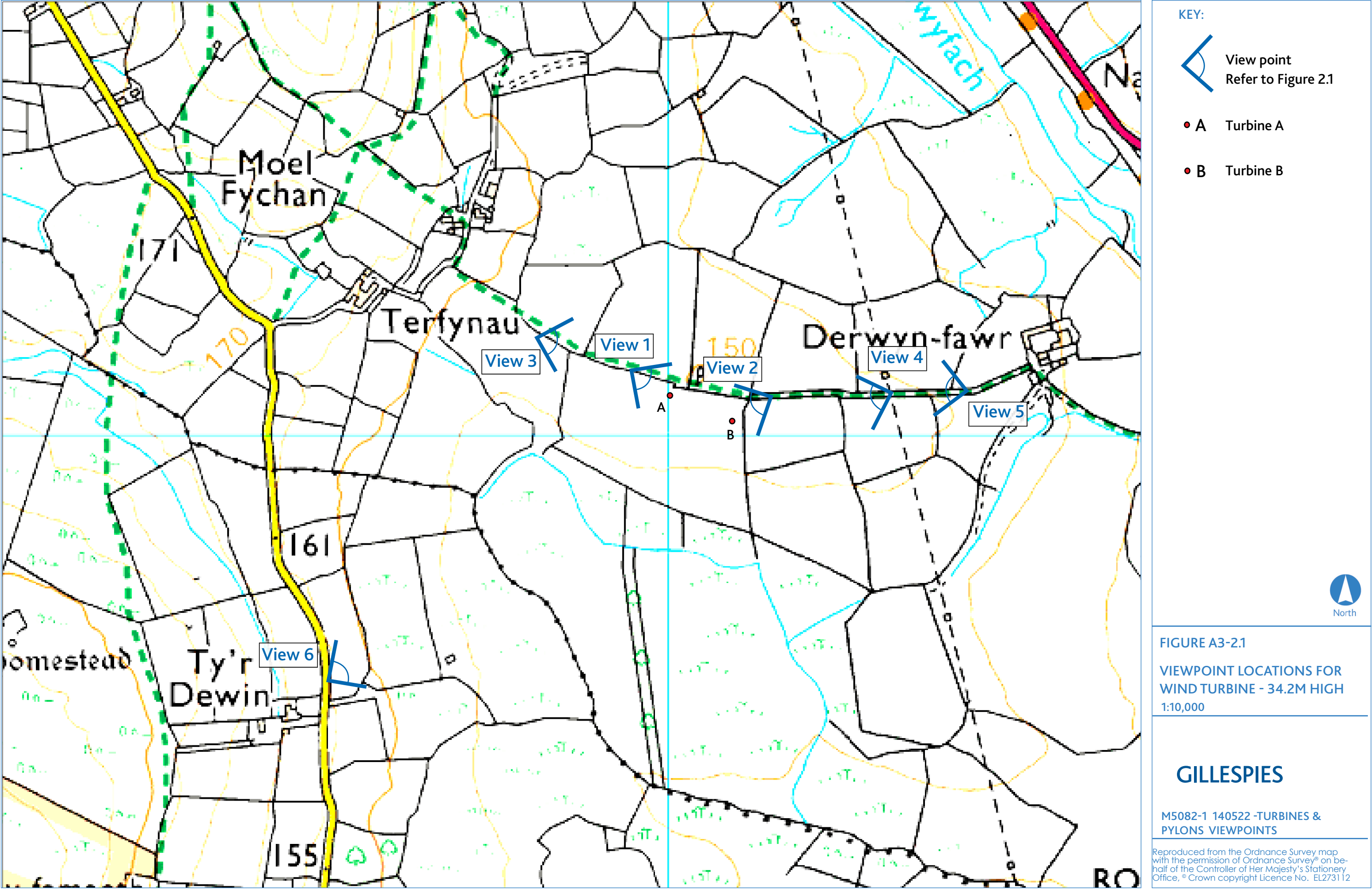

Figure A3-2.2 Views to Wind Turbine - 34.2m High

View1

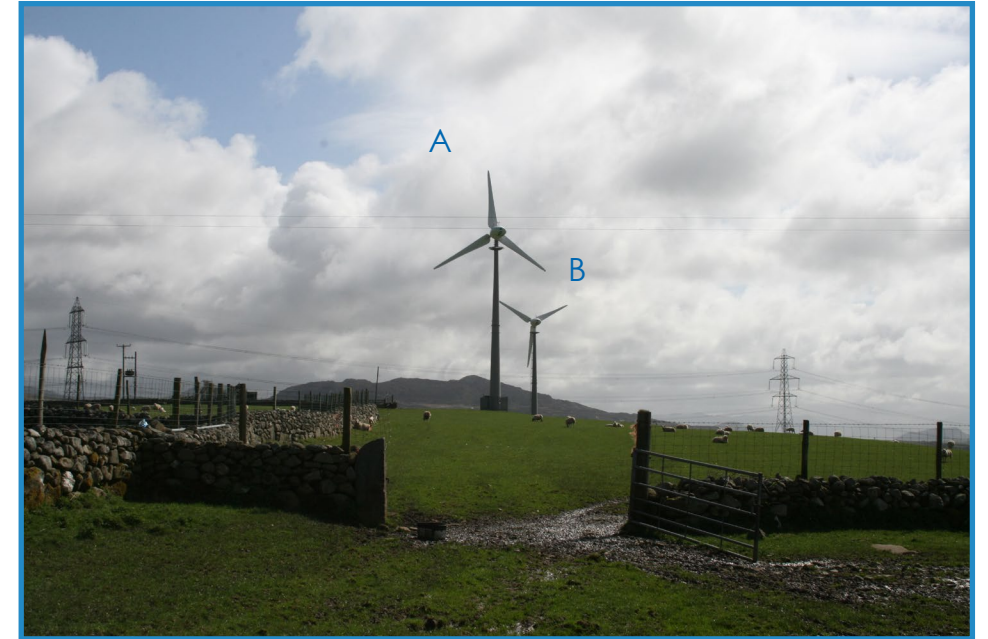
Distance to Turbine A: 70m (apparent height* 29.8 cm)
Distance to Turbine B: 170m (apparent height* 12.27 cm)

View 2

Distance to Turbine A: 145m (apparent height* 14.39 cm)

View 3

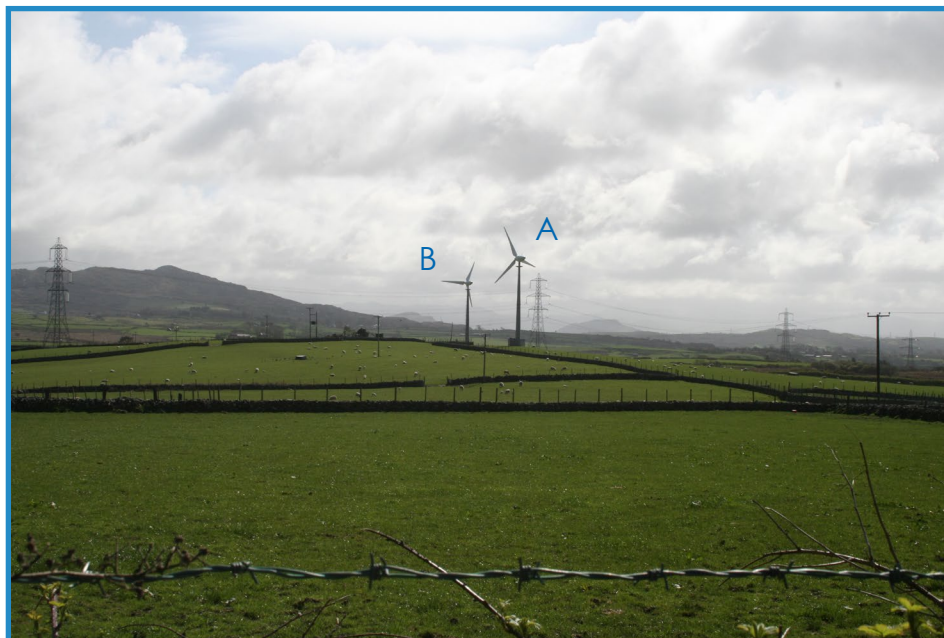
Distance to Turbine A: 185m (apparent height* 11.28 cm)
Distance to Turbine B: 285m (apparent height* 7.32 cm)

View 4

Distance to Turbine A: 365m (apparent height* 5.72 cm)
Distance to Turbine B: 280m (apparent height* 7.45 cm)

View 5

Distance to Turbine A: 375m (apparent height* 5.56 cm)
Distance to Turbine B: 475m (apparent height* 4.39 cm)

View 6

Distance to Turbine A: 640m (apparent height* 3.26 cm)
Distance to Turbine B: 685m (apparent height* 3.05 cm)

* Apparent height of turbine/pylon at arms length of 61cm from viewer)

Figure A3-3.1 Viewpoint Locations for Wind Turbine - 53m High

Figure A3-3.2 Views to Wind Turbine - 53m High

View1

Distance to Turbine A: 95m (apparent height* 34.03 cm)
 Distance to Turbine B: 190m (apparent height* 17.02 cm)
 Distance to Turbine C: 285m (apparent height* 11.34 cm)
 Distance to Turbine D: 380m (apparent height* 8.51 cm)

View 2

Distance to Turbine A: 135m (apparent height* 23.95 cm)

View 3

Distance to Turbine A: 265m (apparent height*12.2 cm)
 Distance to Turbine B: 265m (apparent height* 12.2 cm)

View 4

Distance to Turbine A: 390m (apparent height* 8.29 cm)
 Distance to Turbine B: 385m (apparent height* 8.4 cm)
 Distance to Turbine C: 390m (apparent height* 8.29 cm)

View 5

Distance to Turbine A: 510m (apparent height* 6.34 cm)
 Distance to Turbine B: 505m (apparent height*6.4 cm)
 Distance to Turbine C: 500m (apparent height*6.47 cm)
 Distance to Turbine D: 530m (apparent height* 6.1 cm)

View 6

Distance to Turbine A:750m (apparent height* 4.31 cm)
 Distance to Turbine B: 735m (apparent height* 4.4 cm)
 Distance to Turbine C: 710m (apparent height* 4.55 cm)
 Distance to Turbine D: 715m (apparent height* 4.52 cm)

* Apparent height of turbine/pylon at arms length of 61cm from viewer)

N.B All distances rounded to the nearest 5m

Figure A3-4.1 Viewpoint Locations for Wind Turbine - 93m High

Figure A3-4.2 Views to Wind Turbine - 93m High

View1

Distance to Turbine A: 570m (apparent height* 9.95 cm)
Distance to Turbine B: 910m (apparent height* 6.23 cm)

View 2

Distance to Turbine A: 620m (apparent height* 9.30 cm)

View 3

Distance to Turbine A: 765m (apparent height* 7.42 cm)
Distance to Turbine B: 1140m (apparent height* 4.98 cm)

View 4

Distance to Turbine A: 800m (apparent height* 7.09 cm)
Distance to Turbine B: 930m (apparent height* 6.1 cm)

View 5

Distance to Turbine A: 1680m (apparent height* 3.38 cm)
Distance to Turbine B: 1385m (apparent height* 4.1 cm)

View 6

Distance to Turbine A: 1750m (apparent height* 3.24 cm)
Distance to Turbine B: 2105m (apparent height* 2.7 cm)

* Apparent height of turbine/pylon at arms length of 61cm from viewer)
M5082-1 Wind Turbines & Pylons - Site Visit Viewpoints (Final Report)
N.B All distances rounded to the nearest 5m

Figure A3-5.1 Viewpoint Locations for Pylons 50-59 m High

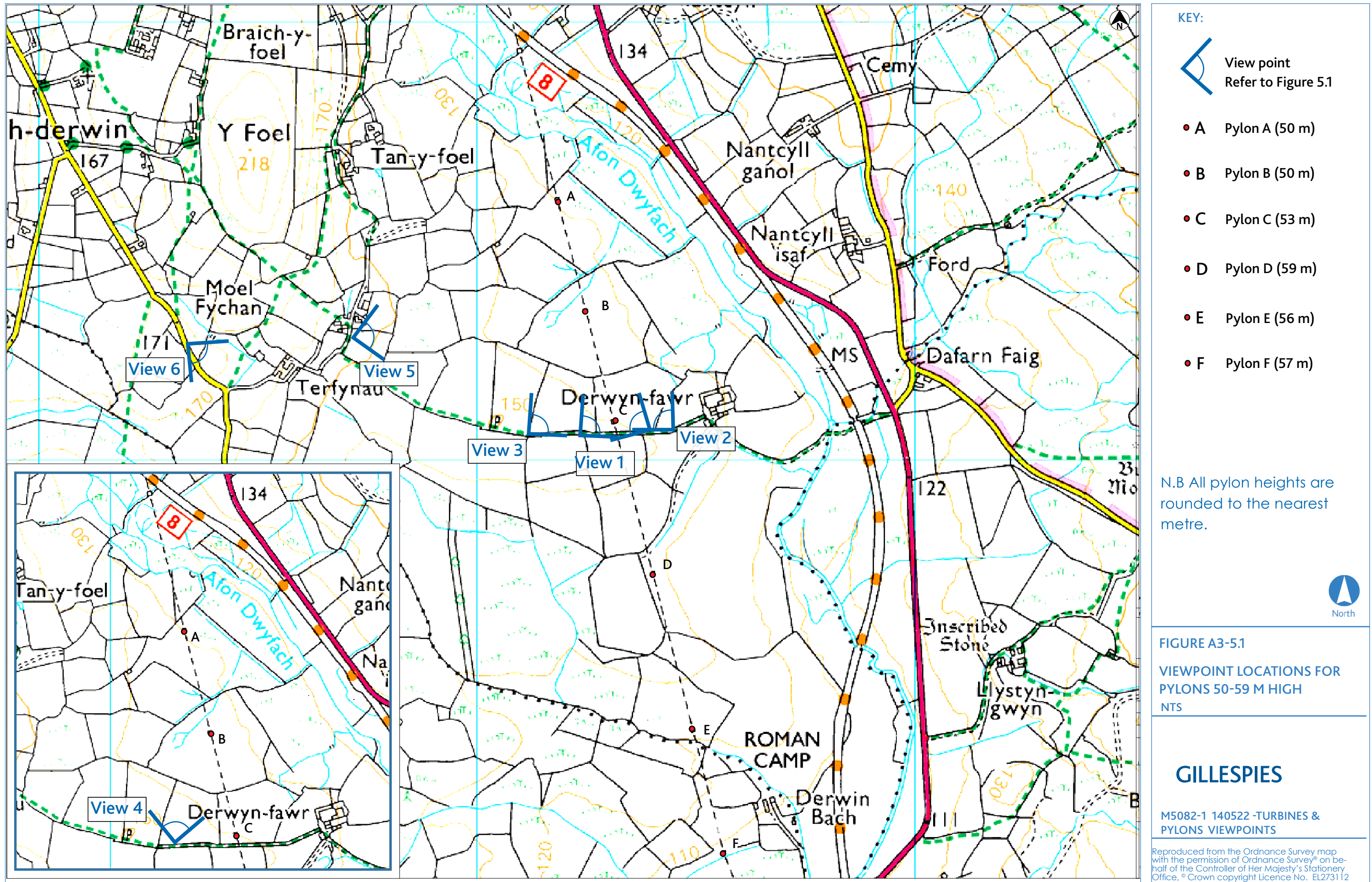
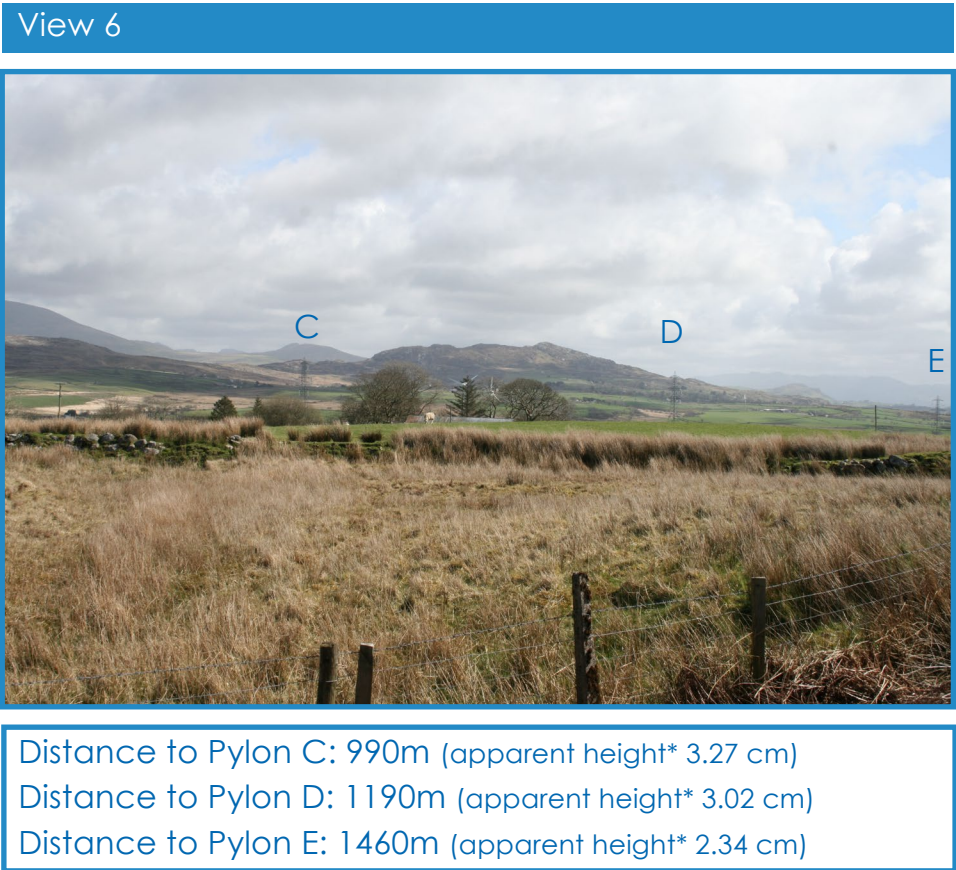
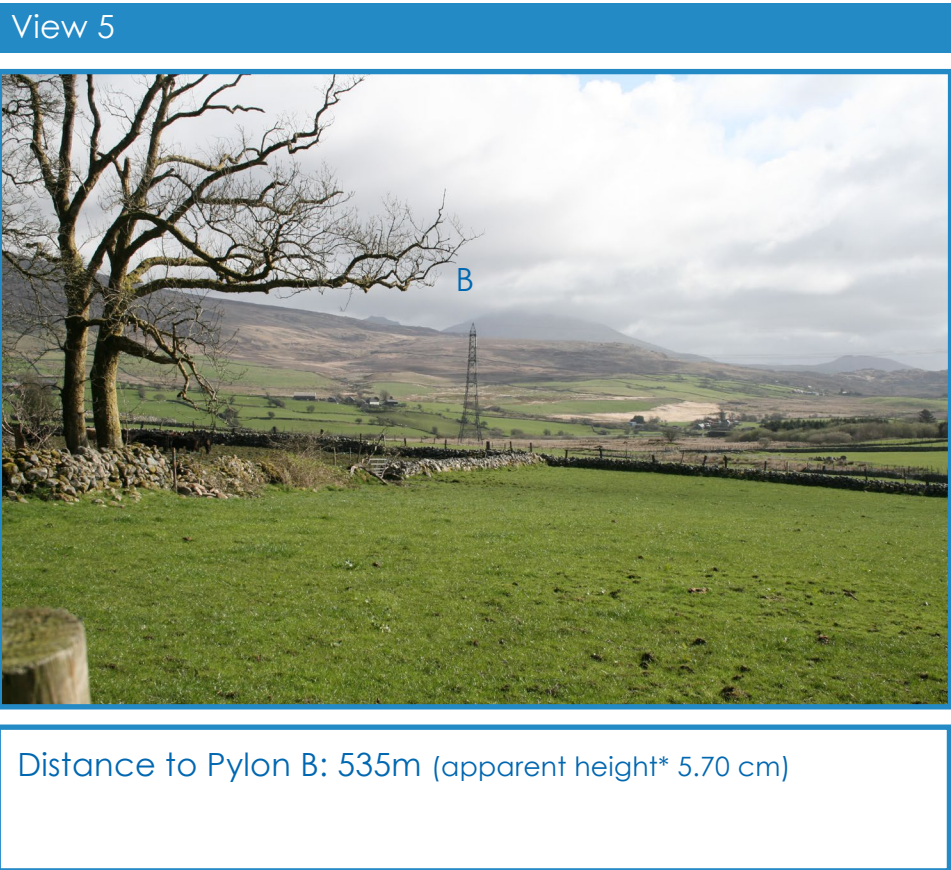
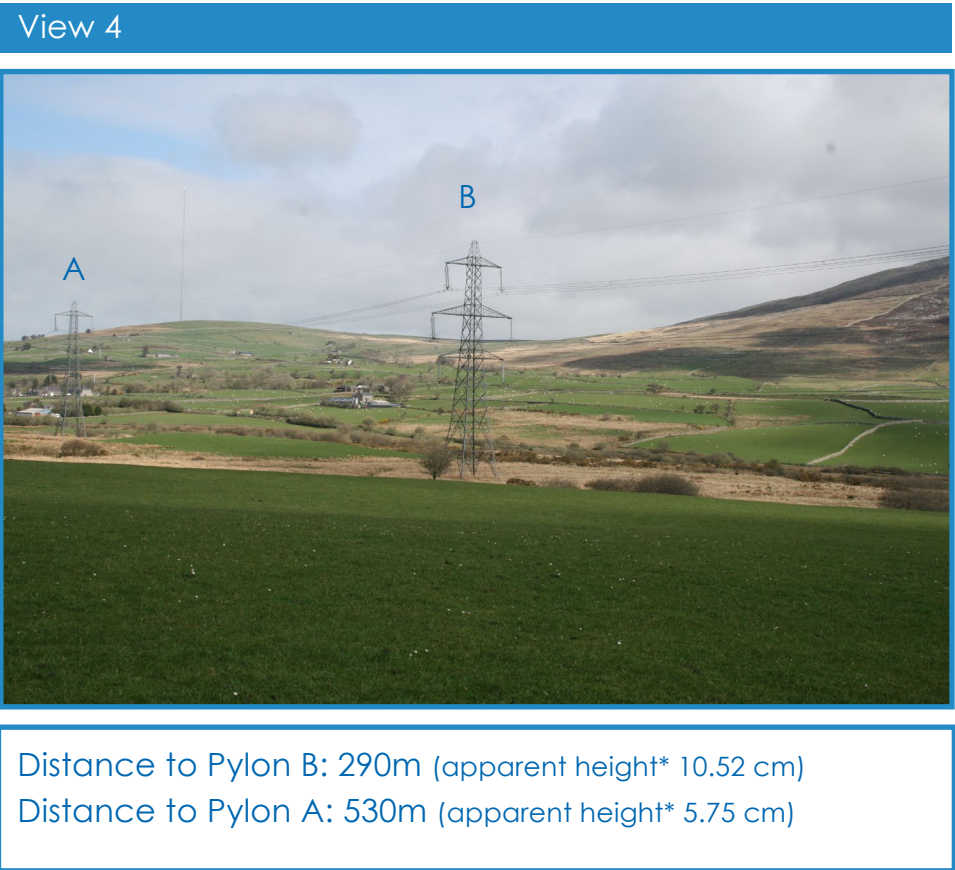
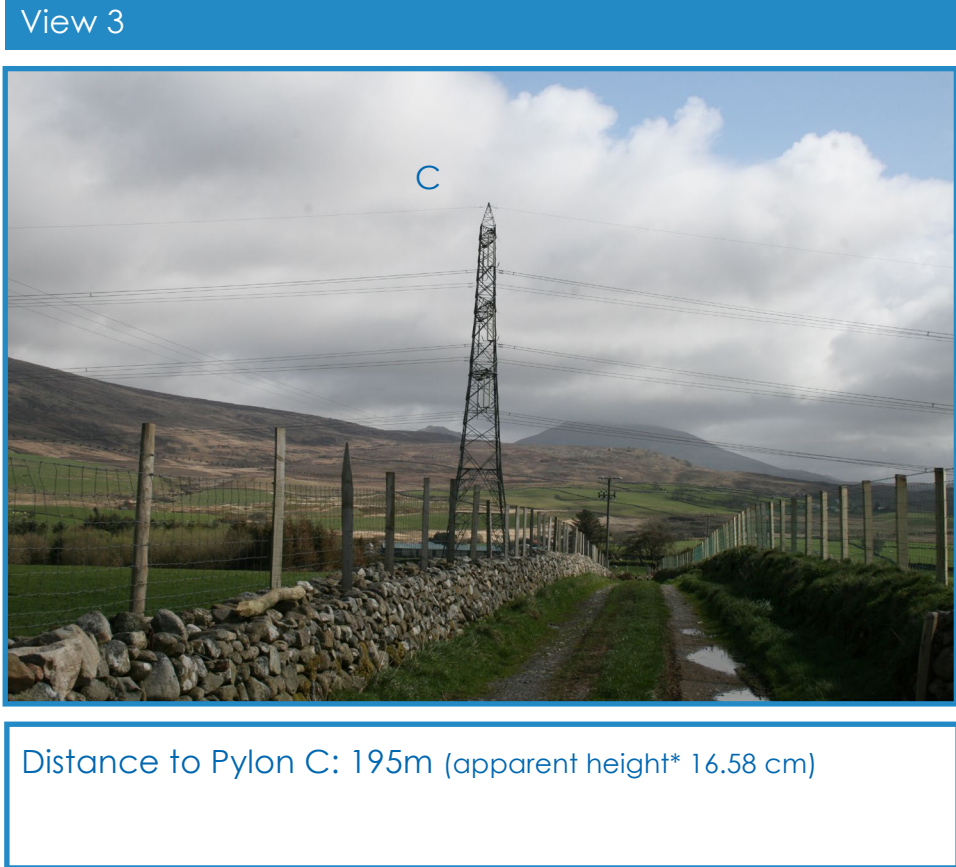
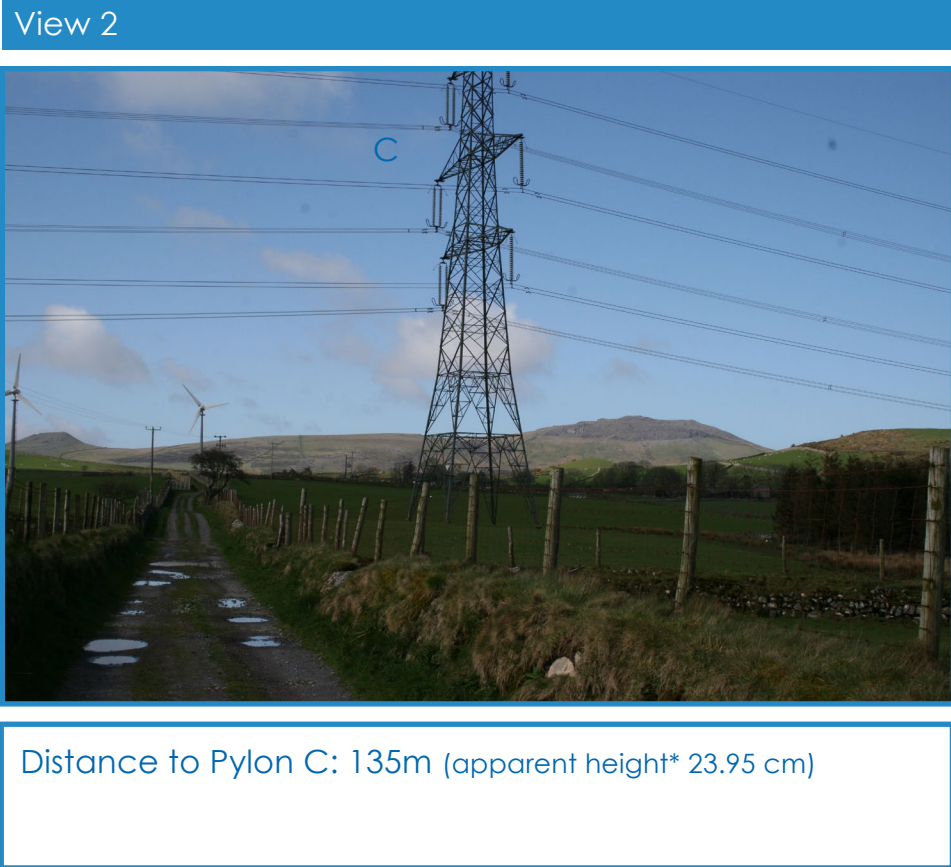
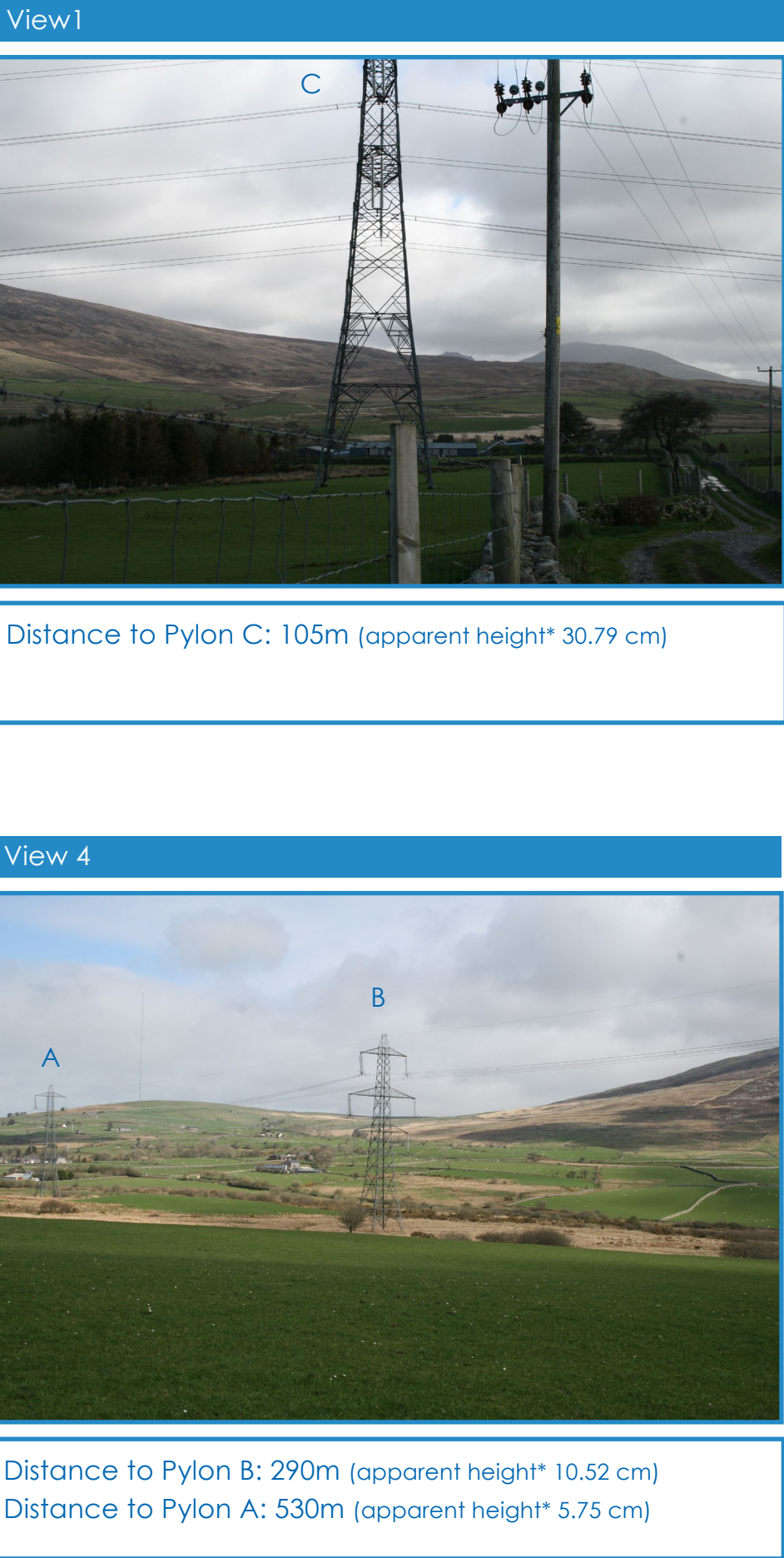

Figure A3-5.2 Views to Pylons 50-59 m High

* Apparent height of turbine/pylon at arms length of 61cm from viewer)
M5082-1 Wind Turbines & Pylons - Site Visit Viewpoints (Final Report)

N.B All distances rounded to the nearest 5m

Figure A3-6.1 Viewpoint Locations for Pylons 55-59 m High

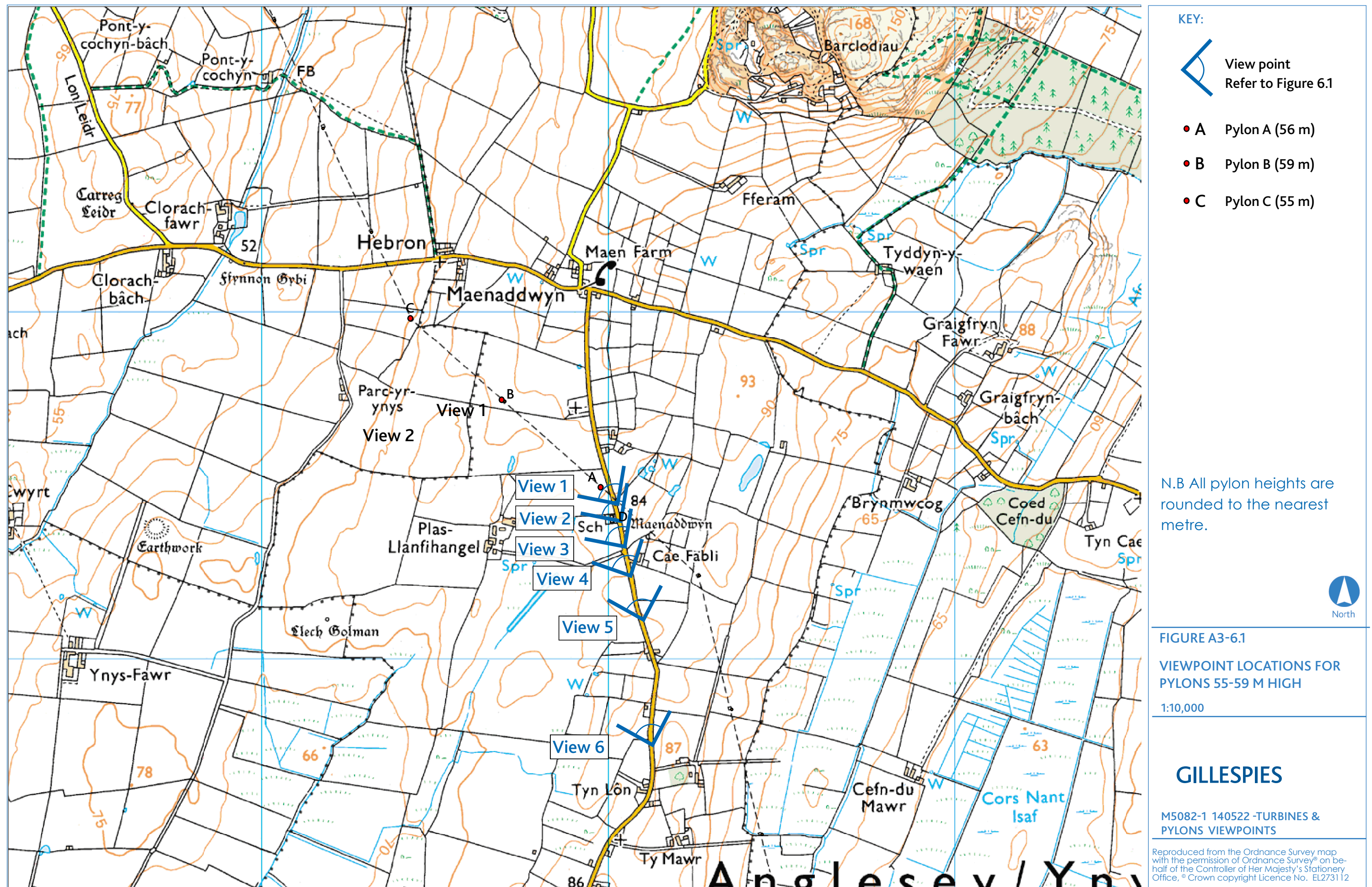

Figure A3-6.2 Views to Pylons 55-59 m High

View 1

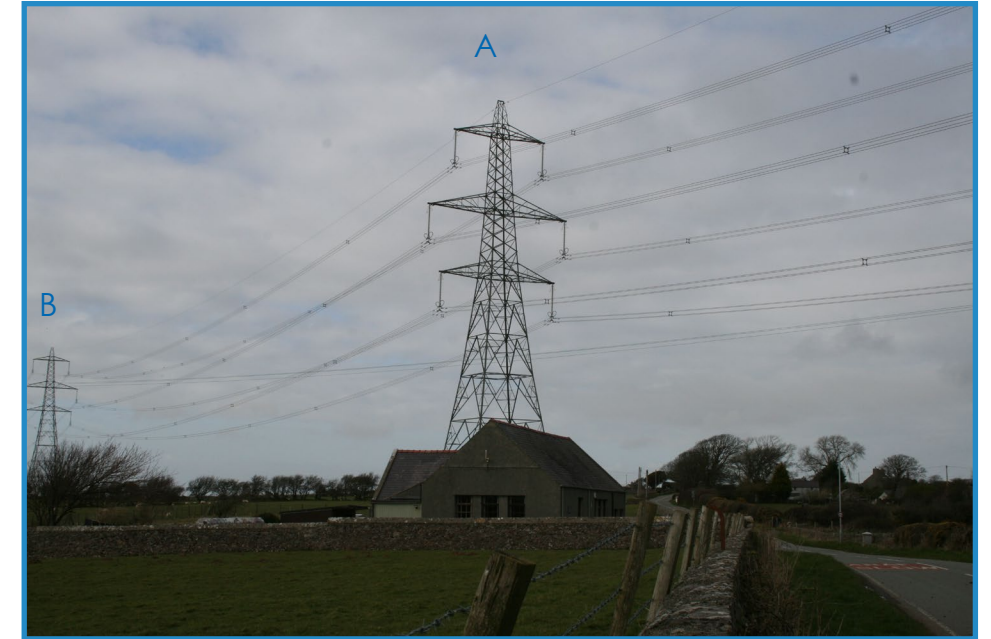
Distance to Pylon A: 75m (apparent height* 45.55 cm)
Distance to Pylon B: 450m (apparent height* 8.00 cm)
Distance to Pylon C: 810m (apparent height* 4.14 cm)

View 2

Distance to Pylon A: 115m (apparent height* 29.70 cm)
Distance to Pylon B: 485m (apparent height* 7.42 cm)

View 3

Distance to Pylon A: 175m (apparent height* 19.52 cm)
Distance to Pylon B: 535m (apparent height* 6.73 cm)

View 4

Distance to Pylon A: 270m (apparent height* 12.65 cm)
Distance to Pylon B: 625m (apparent height* 5.76 cm)

View 5

Distance to Pylon A: 400m (apparent height* 8.54 cm)
Distance to Pylon B: 750m (apparent height* 4.80 cm)
Distance to Pylon C: 1100m (apparent height* 3.05 cm)

View 6

Distance to Pylon A: 760m (apparent height* 4.49 cm)
Distance to Pylon B: 1085m (apparent height* 3.32 cm)
Distance to Pylon C: 1420m (apparent height* 2.36 cm)

* Apparent height of turbine/pylon at arms length of 61cm from viewer)

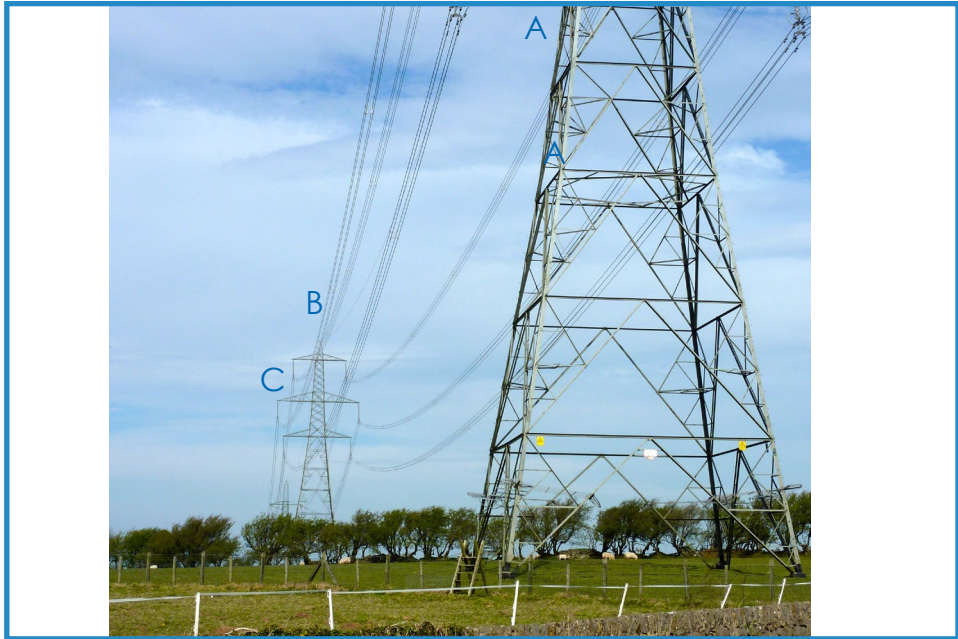
M5082-1 Wind Turbines & Pylons - Site Visit Viewpoints (Final Report)

N.B All distances rounded to the nearest 5m

Atodiad 4 : Lluniau Ategol o Olygfannau Peilon

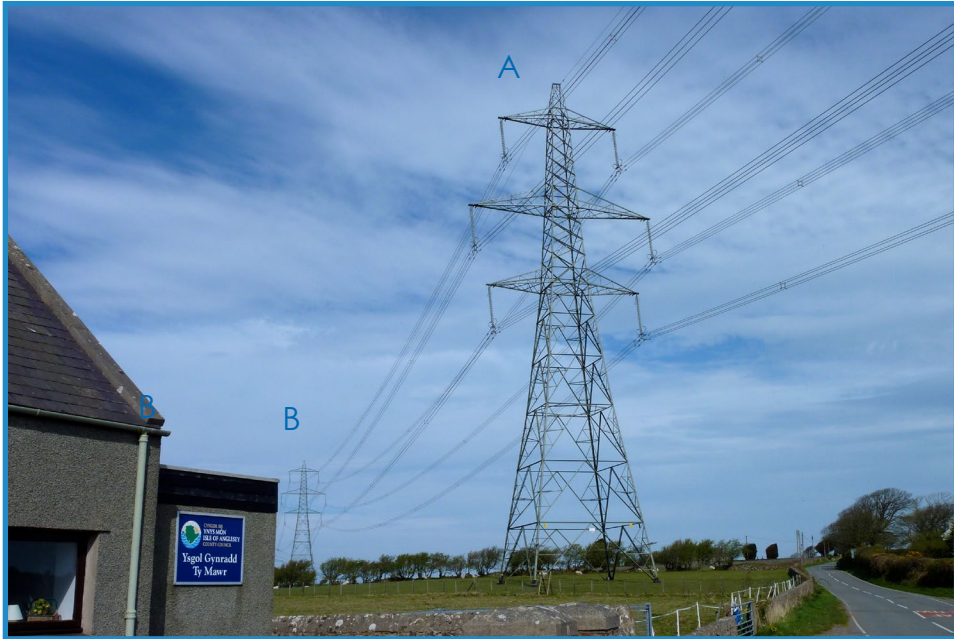
Figure A4 Supplementary Viewpoint Photographs to Pylons 55-59 m High

View1

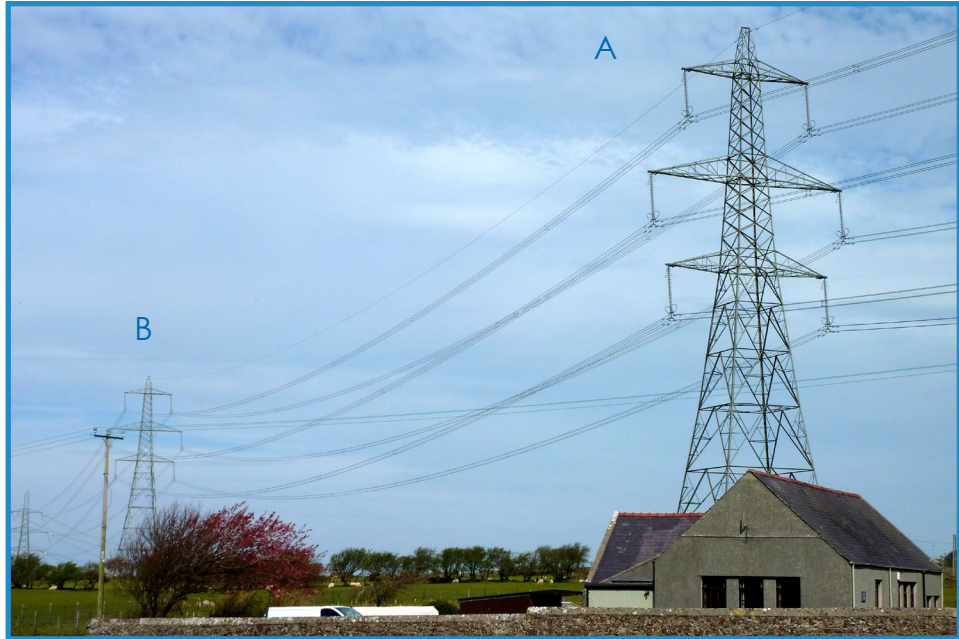
Refer to Appendix 3, Figure A3-6.2, View 1 for comparison

View 2

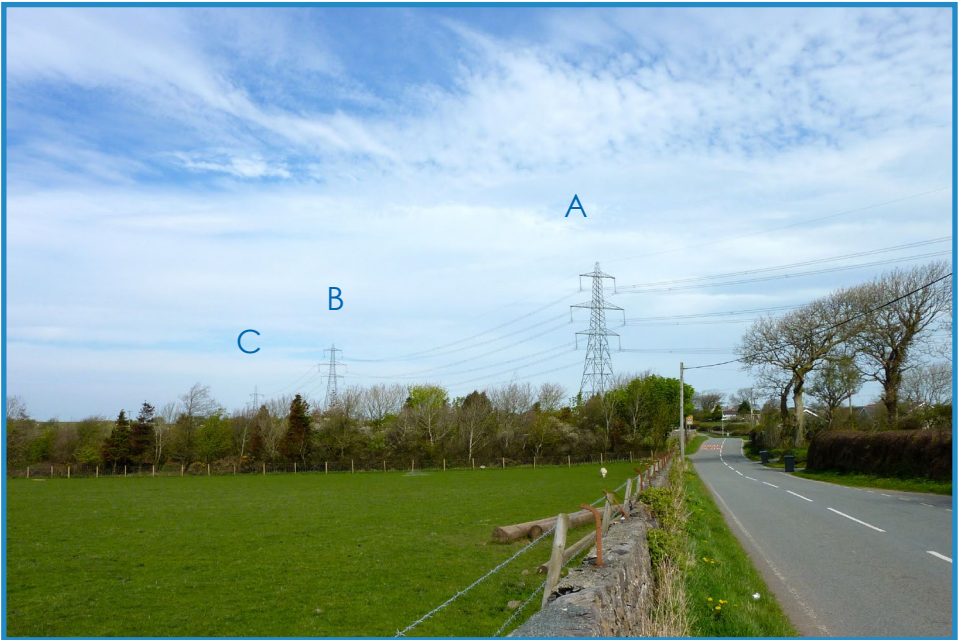
Refer to Appendix 3, Figure A3-6.2, View 2 for comparison

View 3

Refer to Appendix 3, Figure A3-6.2, View 3 for comparison

View 4

Refer to Appendix 3, Figure A3-6.2, View 4 for comparison

View 5

Refer to Appendix 3, Figure A3-6.2, View 5 for comparison

View 6

Refer to Appendix 3, Figure A3-6.2, View 6 for comparison

Note: Viewpoint distances from pylons are not shown as the accuracy of the data source has not been confirmed; however viepoint locations are broadly similar to those in Figure A3-6.1 (Appendix 3)
M5082-1 Wind Turbines & Pylons - Site Visit Viewpoints (Final Report)

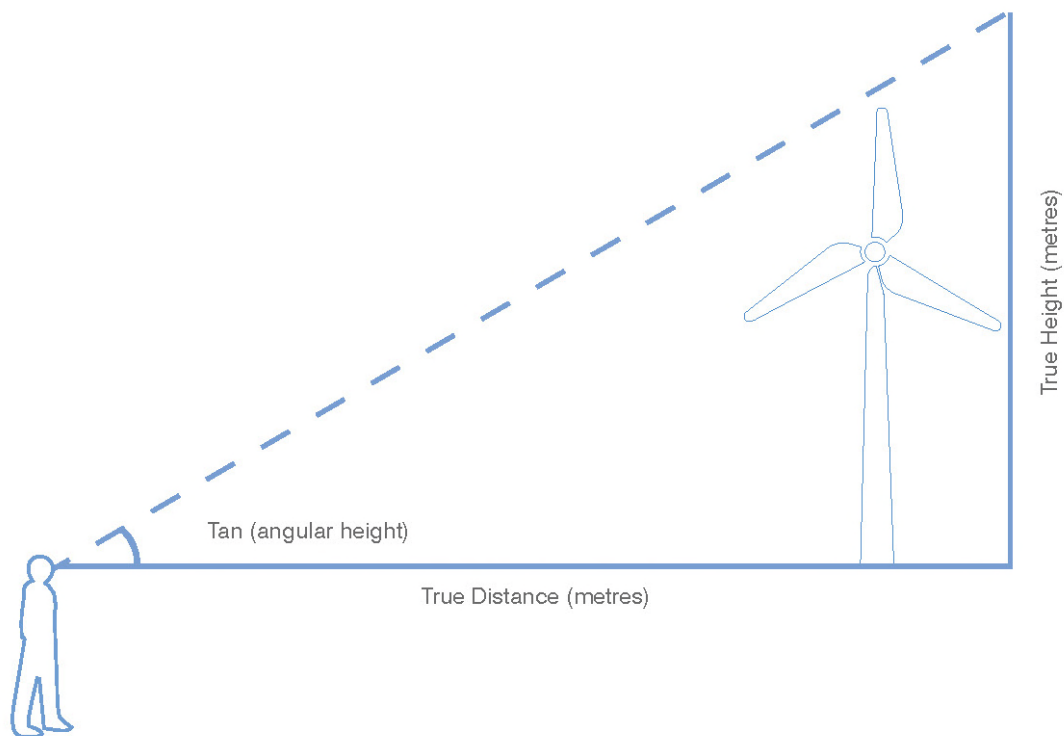
Atodiad 5 : Model Uchder Ymddangosiadol Damcaniaethol

Atodiad 5 : Model Uchder Gweladwy Damcaniaethol

Caiff **uchder ymddangosiadol** tyrbin neu beilon ei ddiffinio fel yr uchder y byddai'r strwythur yn ymddangos ar hyd braich (61 cm) o'r syllwr (h.y. byddai'r strwythur yn ymddangos yr un uchder â gwrthrych X cm o uchder yn cael ei ddal ar hyd braich (61 cm) o'r sawl sy'n edrych arno).

Mae'r camau a gyflwynir isod yn seiliedig ar drigonometreg¹ ac fe'u defnyddir i weithio allan uchder ymddangosiadol strwythur ar hyd braich (61 cm), pan rydym yn gwybod yr union uchder a'r pellter o'r syllwr. Mae'r enghraifft hon yn seiliedig ar dyrbin 100 m yn cael ei weld o bellter o 1000 m.

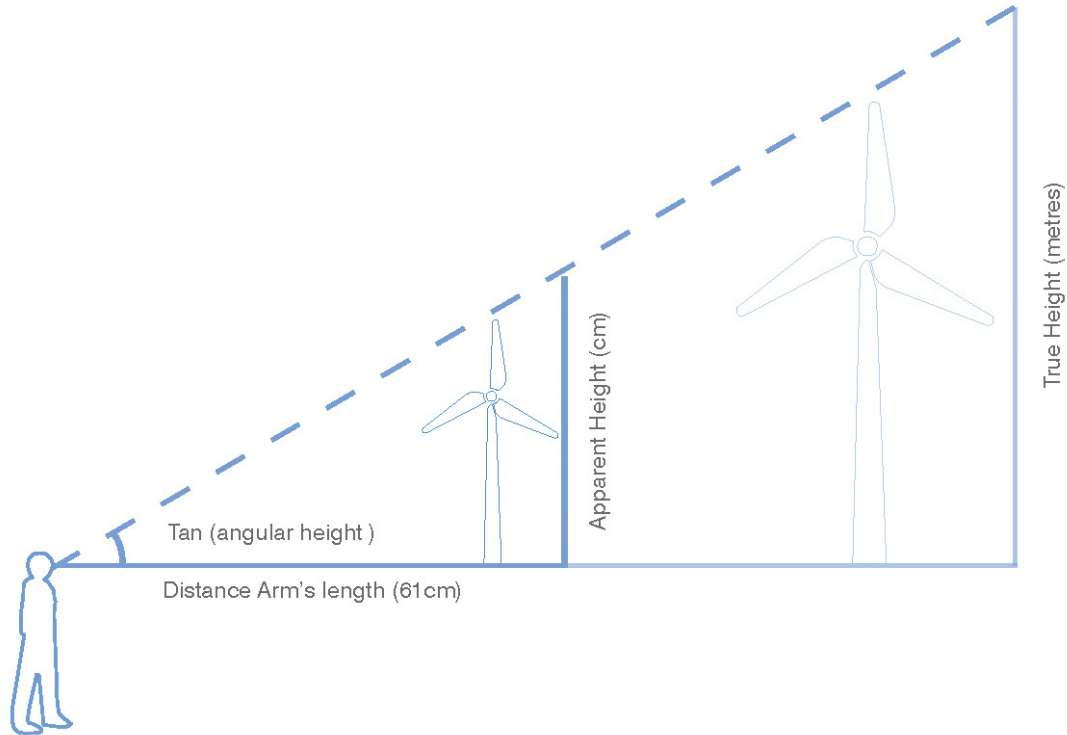
CAM UN: I ddechrau cyfrifwch y tan (uchder yr ongl) drwy roi'r gwir uchder a wyddys a'r gwir bellter a wyddys o'r syllwr i mewn i'r fformiwla isod (h.y. yn yr enghraifft hon rhannwch yr uchder gan y pellter i weithio allan uchder yr ongl: $100 \text{ m} \div 1000 \text{ m} = 0.1$).

$$\text{Tan (uchder yr ongl)} = \frac{100 \text{ metr (Gwir Uchder)}}{1000 \text{ metr (Gwir Bellter)}}$$

¹ Trigonometreg yw cangen o fathemateg sy'n astudio'r berthynas mewn hydaau ac onglau triongl.

CAM DAU: Rhowch 61 cm (hyd braich) fel y pellter a 0.1 y Tan (uchder yr ongl) a gyfrifwyd yng NGHAM UN, i mewn i'r fformiwla, fel isod:

$$0.1 \text{ (Tan (uchder yr ongl) o GAM UN)} = \frac{X \text{ cm (Uchder Ymddangosiadol)}}{61 \text{ cm (Pellter Hyd Braich)}}$$

CAM TRI: I weithio allan uchder ymddangosiadol y tyrbîn, ail-drefnwch y fformiwla fel isod (h.y. Lluoswch 61 cm (pellter hyd braich) gyda 0.1 (Tan – uchder yr ongl) a gymerwyd o CAM UN): $61 \text{ cm} \times 0.1 = 6.1 \text{ cm}$).

$$61 \text{ cm (Pellter Hyd Braich)} \times 0.1 \text{ (Tan (uchder yr ongl))} = 6.1 \text{ cm (Uchder Ymddangosiadol)}$$

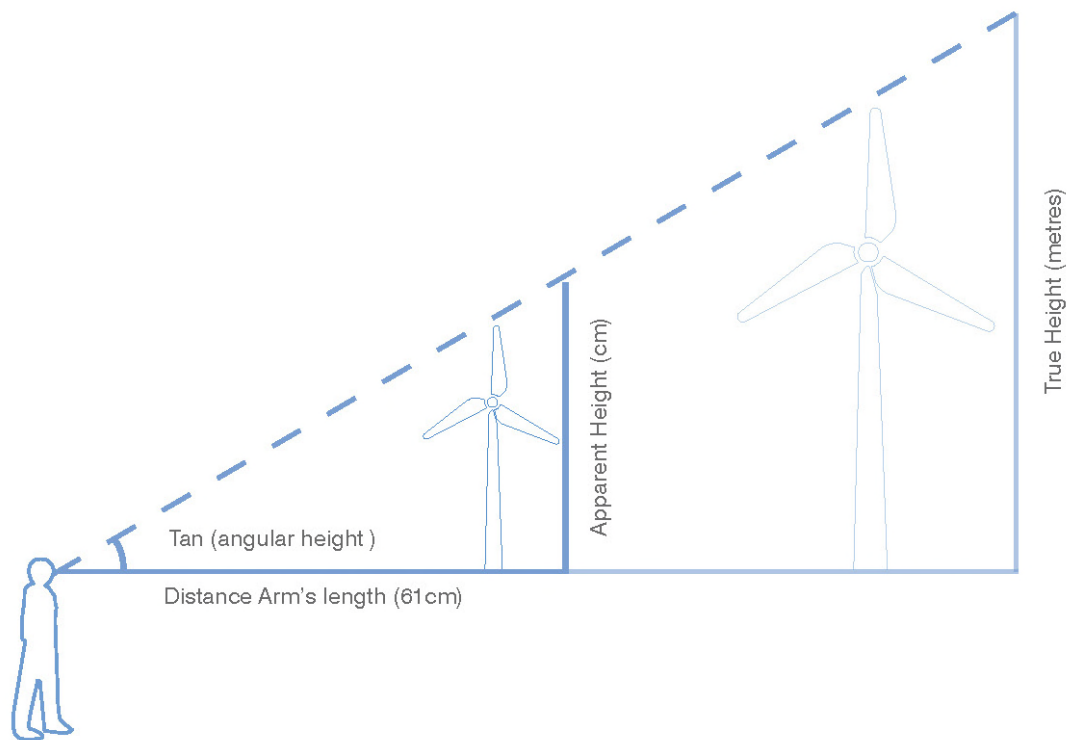
Yn yr enghraifft hon byddai tyrbîn 100 metr o uchder a leolwyd 1 km i ffwrdd o'r syllwr yn ymddangos yr un uchder â gwrthrych 6.1 centimetr yn cael ei ddal ar hyd braich (61 cm o'r syllwr).

Atodiad 6 : Pellteroedd Trothwy Asesiad Amwynder Gweledol Preswyl

Atodiad 6: Pellteroedd Trothwy Asesiad Amwynder Gweledol Preswyl

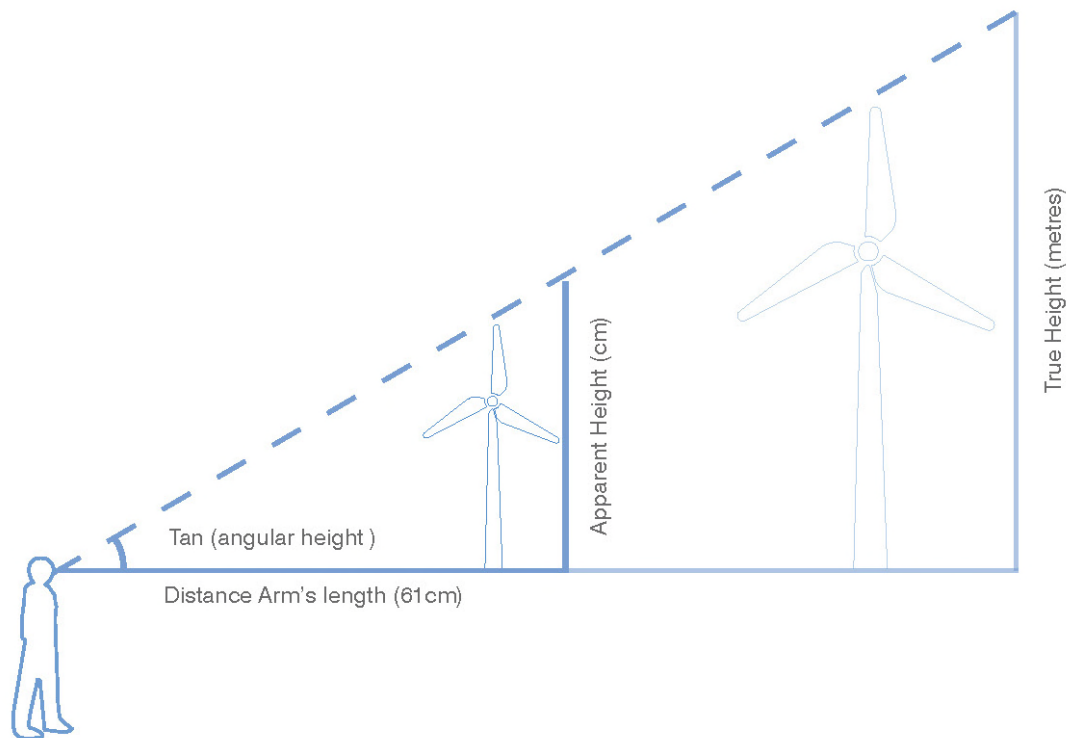
Pan fo uchder arfaethedig y peilon neu'r tyrbin arfaethedig yn wybyddus (yn yr enghraifft yma fe ddefnyddir yr enghraifft o dyrbin 100m) mae'r pellter ble fyddai'r pellter ymddangosol yn tua 7.5 a gellir ei weithio allan drwy ddefnyddio'r camau canlynol.

CAM UN: I ddechrau cyfrifwch y tan (uchder yr ongl) drwy roi 7.5cm fel yr uchder ymddangosol a 61cm (pellter hyd braich) i'r fformiwla isod (h.y. rhannu'r uchder ymddangosol hefo'r pellter lled braich er mwyn cyfrifo'r Tan (uchder ongl): $7.5 \text{ cm} \div 61 \text{ cm} = 0.122950$).

$$0.122950 \text{ (Tan (uchder yr ongl))} = \frac{7.5 \text{ cm (Gwir Uchder)}}{61 \text{ cm (Pellter Lled Braich)}}$$

CAM DAU: Rhowch y gwir uchder (uchder tyrbîn a honnir i fod yn 100 m er enghraifft) a 0.122950 (y Tan (uchder ongl) a gyfrifwyd yng NGHAM UN i mewn i'r fformiwla, fel isod:

$$0.122950 \text{ (Tan (ongl) uchder o GAM UN)} = \frac{100 \text{ m (Gwir Uchder)}}{X \text{ cm (Gwir Bellter)}}$$

CAM TRI: I weithio allan y gwir bellter ble fyddai uchder ymddangosol y strwythur yn 7.5cm, dylid ail-drefnu'r fformiwla o STEP DAU isod (e.e. rhannu 100m (gwir uchder ymddangosol) hefo 0.122950 (Tan (uchder ongl) a gymerir o GAM UN): $100 \text{ m} \div 0.122950 = 813 \text{ m}$ (i'r metr agosaf)).

$$813 \text{ m (Gwir Bellter)} = \frac{100 \text{ m (Gwir Uchder)}}{0.122950 \text{ (Tan (ongl) uchder)}}$$

Yn yr enghraifft yma, pan fo'r syllwr 813 metr i ffwrdd ac uchder y tyrbîn yn 100 metr fe fyddai ganddo uchder ymddangosol o 7.5 cm (h.y. yn ymddangos fel gwrthrych gydag uchder o 7.5 cm pan wedi ei ddal pellter hyd fraich (61cm) o'r syllwr.